

Megmenekültek a régiók önálló operatív programjai

Pár hete Brüsszelben veszélybe kerültek a II. Nemzeti Fejlesztési Terv regionális operatív programjai, de egy kompromisszum árán a régiók végül mégis önállóan dolgozhatják ki és bonyolíthatják le saját pályázataikat.

Rövid ideig igencsak „dél-vu” helyzetben érezhették magukat a nemzeti fejlesztési tervekkel foglalkozó szakemberek. Annak idején még az I. Nemzeti Fejlesztési Terv előkészületi szakaszában a magyar szakemberek jó része arra készült, hogy Magyarországon minden NUTS II-es régiónak önálló operatív programja lesz. Ehhez rengeteg bátorítást kaptak a régi tagállamok szakértőitől, akik rendszeresen arra biztatták őket, hogy keményen kérjék számon a kormányon a demokratikus, alulról építkezés módszerét az NFT kidolgozása során. Elvégre mégiscsak a régiók – a helyiek – tudják a legjobban, milyen fejlesztésekre van szükségük. Sokáig a különböző kormányzatok is hajlottak erre a megoldásra. Sőt, számos elképzelés látott napvilágot, amely erre hivatkozva sürgette, hogy a régiókat emeljék önálló közigazgatási szintre, választott önkormányzattal az élén.

Csak hogy az új tagállamok készülődése az uniós támogatások fogadására bizony sokkal gyengébben haladt a vártnál, nehezen állt fel az intézményrendszer, hatalmi csatározások késleltették a hatáskörökre és a felügyeletre vonatkozó döntések meghozatalát, továbbá az előcsatlakozási támogatások felhasználása is meglehetősen akadozva folyt. Az uniónak többször kellett határidőket módosítania, hogy a sokszor többéves csúszások miatt ne vesszen el a segítség jelentős része.

Magyarország sem tartozott a különösebben jól teljesítők közé, ezért nem igazán tudott tiltakozni, amikor az eseményeket egyre idegesebben figyelő Brüsszel felvetette: egyelőre felejtsek el az önálló regionális programokat, s minden új tagállam csak egy ROP-ot készítsen a 2004–2006-os időszakra. Persze a brüsszeli bizottság magára is gondolt, hiszen nekik is sokkal könnyebb volt mindössze 10 operatív programot befogadniuk a lehetséges több tucat helyett. Felsőbb politikai körökben valójában itthon is inkább megkönnyebbüléssel fogadták a javaslatot. Azt azonban megígérték a régióknak, hogy a második, immár hétéves nemzeti fejlesztési tervben önálló operatív programjuk lesz. *Baráth Etele* európai ügyekért felelős tárca nélküli miniszter vezetésével ezt figyelembe véve kezdődött meg az előkészítő munka. *Baráth* a politikai támogatást is megkapta ehhez *Gyurcsány Ferenc* kormányfőtől, aki maga is számos alkalommal beszélt a decentralizáció, az önálló régiós programok fontosságáról.

Így történt, hogy az ágazati programok megtartása mellett mind a hét régió számára önálló operatív programot kezdtek kidolgozni, és a második NFT operatív programjainak száma 19-re emelkedett.

Csak hogy az első NFT végrehajtása is döcögösen kezdődött. A tizek a csatlakozási tárgyalásokon kiharcolták, hogy a májusi taggá válás ellenére már 2004 januárjától elkezdhesék kiírni a pályázatokat. Ezt mégsem tettük meg. Az agrár- és vidékfejlesztési program pedig a SAPARD-program komoly elmaradásai miatt csak jelentős késéssel indulhatott el. Az EU addig nem is engedte, hogy hazánk az új agrártámogatásokat odaítélje, addig amíg a SAPARD-program le nem zárult. Brüsszelben úgy látták, hogy a 2007–2013-as időszakban Magyarországnak jutó, az eddigi támogatásoknál nagyságrendileg nagyobb összeg (mintegy 15 ezer milliárd forint) pályáztatásához szükséges apparátus felduzzasztása és felkészítése sem halad megfelelő ütemben.

Az október 18-án Budapestre érkezett, kohéziós támogatással foglalkozó bizottsági emberek számos bírálattal illették a második NFT-re vonatkozó magyar terveket. Szerintük a 19 operatív prog-

ram túl sok, és nem is mindegyikük van szinkronban az uniós követelményrendszerével. A Figyelő című hetilap információi szerint a brüsszeli szakértőknek az operatív programok struktúrája sem tetszett, mivel az szerintük túlságosan a minisztériumok szerkezetét tükrözi vissza. Az önálló regionális operatív programokat pedig csak úgy látták volna megvalósíthatónak, ha a régiók regionális önkormányzatok irányítása alatt állnának, és nem a fejlesztési ügynökségek osztanák szét a pénzt. Szerintük jobb lenne fél tucat központi irányítás alatt álló program. Ezek közül egy lehetne a ROP, s ezen belül kaphatnának helyet a különböző régiókra vonatkozó alprogramok – vélték.

Magyarország azonban most ellenállt Brüsszelnek, s némi kompromisszum árán elérte, hogy a régióknak mégis legyenek alapvetően önálló operatív programjai. *Baráth Etele* az Unió Értesítőnek elmondta, hogy a decentralizációt olyan fontos szempontnak tartják, hogy nem mondhattak le róla. A megoldást az tette lehetővé, hogy az uniós szabályozás szerint egy irányító hatósághoz több operatív program is tartozhat. Igaz, hogy eddig hazánkban minden operatív programot külön irányító hatóság felügyelt, de a jövőben a ROP irányító hatósághoz több program tartozik majd. Lesz ugyanis egy országos operatív program, hét regionális fejlesztési program, a határokon átnyúló fejlesztések program és néhány kiemelt nagy program olyan több régiót érintő területekre, mint például a Duna vagy a Balaton – mondta lapunknak *Baráth*. Ezek a regionális operatív programok az uniós javaslattal szemben mégsem csak alprogramok lesznek – magyarázta a miniszter –, ugyanis vezetőik az irányító hatóság vezetőjének helyettesei lesznek, gyakorlatilag minden joggal, köztük az aláírás jogával felvértezve. A programokat a régiók maguk dolgozzák ki, s azokat csak egyeztetik az irányító hatósággal. Annak csak akkor van beleszólása vagy beavatkozási lehetősége, ha a régió nem szabályosan jár el, vagy ha a pályázatok nem felelnek meg az EU és Magyarország között kötött szerződésnek.

Persze ahhoz, hogy e tervekben valóság és pénz is legyen, még sok akadályt kell leküzdeni, és nem csak hazánkban. Ha december 16-án sikerülne is megállapodnia a tagállamoknak az uniós 2003–2013-as költségvetéséről, benne a felzárkóztatási támogatások főösszegével – s ez most *Tony Blair*, az EU soros elnöke budapesti látogatását követően még elég bizonytalannak tűnik –, a végleges szükséges jogszabályok akkor is csak május körül szülehetnek meg. Csak ezután, várhatóan júniusban fogadhatják el a közösségi stratégiai irányelveket. Amíg mindez nem történik meg, addig a nemzeti fejlesztési tervek és az operatív programok végleges változatát sem lehet benyújtani Brüsszelnek.

Ez már a hazai választások utáni időszakra eshet. A Figyelő című gazdasági lap szerint a Fideszben már dolgoznak egy alternatív, második NFT-n. Arra készülnek, hogy ha kormányra kerülnek, akkor is átdolgozzák saját prioritásai szerint a most készülő tervet, ha azt a Gyurcsány-kormány már megküldte Brüsszelnek. A kormány tervei szerint a II. Nemzeti Fejlesztési Terv célrendszere még az év végéig, az operatív programok pedig 2006. tavaszára készülhetnek el.

A választásokat övező bizonytalanság miatt az Európai Bizottságban viszont inkább kívánnának, s csak akkor fogadnák el a magyar terveket, ha azokat már az új kormány is megerősítette. Ezt is kívérendő, illetve azért, hogy a hét évre szóló fejlesztési terveket ne írják át négyévente, kezdeményezte *Baráth Etele*, hogy a parlament foglalja kétharmados törvénybe a 2007–2013-as időszak legfontosabb fejlesztési célkitűzéseit.

Államosítástól tartanak a pályázati írók

Kis- és közepes pályázati író és -tanácsadó vállalkozások sora attól tart, hogy a piac „államosítása” fenyeget azzal a 400 tanácsadóval, akikkel a regionális fejlesztési ügynökségeket erősíti meg a kormány – írja a Világgazdaság. Már jelenleg is legalább kétszer annyi az ilyen cég Magyarországon, mint amennyire szükség lenne, a piaci helyzet nem indokolja a bővítést – nyilatkozta a lapnak *Maróczy Imre*, a Pályázati írók és Tanácsadók Országos Szövetségének (Pátosz) elnöke. Mint mondta, a szakma 60 kkv-ját tömörítő szervezet tagjainak 10 százaléka a megbízások hiánya miatt már így is felfüggesztette tevékenységét. Már jövőre nagy átrendeződés várható a pályázati piacon – mondta ugyanott *Essősy Zsombor*, a Magyar Pályázatkészítő Iroda ügyvezető igazgatója. A szerencsevadászok biztos, hogy eltűnnek, mert kiderült számukra az, hogy itt nem lehet „kaszálni”. Mivel 2006-ban alig lesz új kiírás, a 2800 kkv-szintű, 2-8 embert foglalkoztató vállalkozás egy része ugyancsak eltűnik a piacról – állítja. *Baráth Etele* EU-miniszter szerint viszont a 400 fős létszámbővítés célja, hogy a régiók 2007-től alkalmassá váljanak az uniós források önálló felhasználására. Az új szakember egyike sem fog pályázatot írni, ők bírálják el a pályázatokat, információ- és tudáshordozóként, projektgenerálóként tevékenykednek, akiknek nagy szerepük lehet abban, hogy egy-egy kistérségben milyen fejlesztések valósuljanak meg.

Brüsszelben a konvergenciaprogram

Magyarország módosított konvergencia-programja is az euró 2010-es bevezetését tűzte ki célul. A kormány a jövő évtől kezdve 2008-ig évi 1,4 százalékos hiánycsökkentést tervez, amelynek köszönhetően 2008-ra 3,4 százalékos lesz az államháztartás hiánya. A maastrichti kritériumok 3 százalékos alatti hiányt írnak elő, a magyar hiány a nyugdíjreform 40 százalékos beszámításával csökken a határérték alá, 2,9 százalékosra. Az államadósság mértéke 2008-ban 60 százalék alatt lesz, és az infláció is az elvárt szinten marad, így Magyarország csatlakozhat az ERM II-es árfolyamrendszerhez. A program évi négy százalék fölötti GDP-növekedéssel számol. A konvergencia-programban az államigazgatás, az egészségügy és a közoktatás reformja szerepel a szükséges intézkedések között. A dokumentum elolvasható a Pénzügyminisztérium honlapján: www.pm.gov.hu.

Brüsszeli aggodalmak a pályázati pénzek kapcsán

Az Európai Bizottság aggódik az I. Nemzeti Fejlesztési terv (I. NFT) 2004-2006-os programjainak esedékes pénzügyi teljesítése miatt.

A legutóbbi, októberi egyeztetések során a brüsszeli testület illetékesei figyelmeztették a magyar hatóságokat: olyan tervezési és program-végrehajtási kapacitást kell kialakítani, amely képes kezelni a 2007 és 2013 között a 2004-2006-os keretnél több mint háromszor nagyobb strukturális és kohéziós támogatásokat.

Az október közepén lezajlott konzultáción az I. NFT végrehajtásának kedvezőtlen tapasztalatai nyomán szó volt az abszorpciós képesség biztosításának szükségességéről, valamint a 2007 és 2013 közötti időszakot átölelő II. NFT-ben kidolgozandó operatív programok számáról és azok célorientált jellegéről is – tudta meg lapunk az Európai Bizottság regionális főigazgatóságától. A brüsszeli testület illetékesei hangsúlyozták azonban, hogy az októberi találkozóval csak elindult a párbeszéd a 2007. utáni referenciakeretről Magyarország hatóságai és a bizottság képviselői között, azzal a céllal, hogy a terv elkészüljön 2006 első hónapjaira.

Másképp látják a hazai illetékesek a kérdést. „A II. NFT az Európai Bizottsággal partnerségben készül, természetes, hogy konzultálunk, és ilyenkor észrevételek hangzanak el” – hangsúlyozta *Szaló Péter*, a Nemzeti Fejlesztési Hivatal (NFH) elnöke. Brüsszel észrevételei arra irányulnak, hogy hatékony rendszere legyen a közösségi források felhasználásának Magyarországon – tette hozzá.

Mindenkor – még a komoly kritikánál is – a segítő szándék vezérli az Európai Bizottság illetékeseit, hogy a rendelkezésre álló pénzeket gyorsan, hatékonyan és európai hozzáadott értéket létrehozva költsek el a tagállamok – állítja *Balázs Péter*, Magyarország első EU-biztosa, aki *Danuta Hübner* elődje volt Brüsszelben. Szerinte az is természetes, hogy amikor többletforrás tűnik fel a láthatáron, sokan tartanak rá igényt. Bölcsen kell tehát rangsorolni, és kategorizálni kell az ágazati, regionális és politikai prioritások között.

Forrás: www.mfor.hu

542 milliárd forint uniós támogatásról döntöttek eddig

Az első Nemzeti Fejlesztési Terv (NFT) öt operatív programjában október végéig 11.286 pályázat nyert 542,5 milliárd forint támogatást – derül az Egységes Monitoring

Határregriók együttműködési hálózata

December 7-én megalakult az Európai Unió keleti határregrióinak együttműködési hálózata (NEEBOR). A régiós érdekérvényesítést szolgáló, az Európai Unió keleti, szárazföldi határvidékeinek fejlődését és együttműködését elősegítő intézményhálózat tizenegy regionális képviselőt, majd a továbbiakban mintegy nyolcvan régió hálózatszerű együttműködését segíti. A NEEBOR célja az, hogy erősítse a külső határok mentén elhelyezkedő régiók ismerettségét, hozzájáruljon a gyakorlati tapasztalatok átadásához, hatékonyabb munkára ösztönözze a határ két oldalán működő szervezeteket, megkönnyítse a határregriók, az ott települt intézmények számára a pénzügyi eszközök, támogatások megszerzését és felhasználását. A NEEBOR hálózat megalakítását a Magyarországi Régiók Brüsszeli Képviselői koordinálja, és itt kap helyet a hálózat titkársága. Az Európai Bizottság pedig forrásokat biztosít a hálózat működéséhez.

Hamarosan Brüsszel előtt a pécsi projekt

A kormány december végéig nyújtja be Brüsszelnek Pécs „Európa Kulturális Fővárosa” pályázatát, amely immár Magyarország pályázatainak kerül az uniós döntéshozó szervei elé. A végleges pályázati anyag formálódását *Mesterházy Balázs*, az Európa Kulturális Fővárosa kezdeményezés magyarországi miniszteri biztosa is figyelemmel kísérte. „A határtalan város” című pályázat brüsszeli változata a nemzeti fordulóhoz képest két új fejezettel bővült, melyek részletesen foglalkoznak a pécsi projekt irányítási szerkezetével és pénzügyi tervezésével. A brüsszeli pályamunka emellett igyekszik a tágabb európai dimenziókra is felhívni a figyelmet – így különösen azokra a geopolitikai és kulturális adottságokra, amelyek által Pécs érdekes színteret jelenthet Európa kulturális térképén.

Uniós pénzek kulturális pályázatokra

Kormányhatározat született arról, hogy az Európa Kulturális Fővárosa címért meghirdetett pályázat második körös városainak egyes, a pályázatban megfogalmazott fejlesztési projektjei is bekerüljenek a Nemzeti Fejlesztési Tervbe. Budapest, Debrecen, Eger, Győr, Miskolc és Sopron lehetőséget kap rá, hogy a Nemzeti Fejlesztési Terv révén, európai uniós források igénybevételével megvalósítsa egyes, a regionális fejlesztési tervekkel összhangban lévő projektjeit.

Régióspecifikus szakképzési pályázatok

Pályázat útján 2007. végéig több, mint másfélmilliárd forintot fordítanak a régiók szakképzési igényeit figyelembe vevő oktatásra. A Regionális Fejlesztés Operatív Program (ROP) régióspecifikus szakképzési és továbbképzési központi programjának képzési listáját a VATI már nyilvánosságra hozta. A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara (MKIK) már korábban felmérte, és folyamatosan figyelem-

Információs Rendszer (EMIR) adataiból. Az első Nemzeti Fejlesztési Terv operatív programjainak pályázatainak 2004 és 2006 között összesen mintegy 677 milliárd forint fejlesztési forrás érhető el, eddig ennek 80 százalékáról hoztak döntést. Szerződést 8.166 nyertes pályázóval kötöttek 438 milliárd forint támogatásra. Az EMIR-ben megjelent adatok szerint eddig 3.390 kifizetés történt 86,3 milliárd forint értékben – idézte az adatokat az MTI.

Legtöbb, 16.424 pályázat a Gazdasági Versenyképesség Operatív Program (GVOP) kiírásaira érkezett, és az igényelt támogatás meghaladta a 251,3 milliárd forintot. A GVOP-ban eddig 6.740 pályázat nyert több mint 109 milliárd forint támogatást. A támogatási szerződést 4.505 nyertes pályázóval már megkötötték több mint 83 milliárd forint értékben. A GVOP-ban a kifizetések meghaladják a 19 milliárd forintot.

Az Agrár és Vidékfejlesztési Operatív Programban (AVOP) eddig 3.165 pályázat nyert több mint 83,9 milliárd forint támogatást. A kifizetések meghaladják a 10,1 milliárd forintot – számolt be az MTI. A Humán erőforrás-fejlesztési Operatív Program (HEFOP) keretében 727 pályázat nyert eddig 146,5 milliárd forint támogatást, amelyből a kifizetés több mint 25 milliárd forint. A Környezetvédelem és Infrastruktúra Operatív Program (KIOP) kiírásain 110 pályázat nyert 100,7 milliárd forint támogatást. A kifizetések értéke meghaladja a 21,1 milliárd forintot. A Regionális-fejlesztési Operatív Programban (ROP) 544 pályázat kapott 101,5 milliárd forint támogatást, és a kifizetett összeg meghaladja a 10,4 milliárd forintot – derül ki az EMIR-ben közzétett adatokból.

Forrás: www.mfor.hu

Lezárult a LEADER+ első fordulója

Befejeződött a Leader+ vidékfejlesztési program első fordulója – jelentette be Pásztohy András. Az elnyerhető pénzekre 186 akciócsoport pályázott, ami 2300 települést és csaknem félmillió embert érint. A második fordulóra 108 pályázat jutott, melyek között összesen ötmilliárd, csoportonként körülbelül százmillió forintot osztanak szét az Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Program (AVOP) forrásaiból. A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium politikai államtitkára elmondta, hogy a településcsoportoknak a – partnerség elvén – konkrétan meg kell fogalmazniuk elképzeléseiket. Példaként a falusi turizmust és az élelmiszeripar bővítését említet-

te. Hozzátette: a nagy érdeklődésre való tekintettel a kormány keresi annak a módját, miként lehetne a program finanszírozásához többletforrást teremteni.

Unió stratégia kisvállalkozásoknak

Átfogó, új stratégiát dolgozott ki az Európai Bizottság az Európai Unióban dolgozó 23 millió kis- és középvállalkozás működésének segítésére – jelentette be Günter Verheugen, vállalkozásügyi biztos. Az új stratégia keretében egyrészt az ágazatközi, másrészt a tagországok és az unió közti együttműködést igyekszik Brüsszel könnyebbé tenni. A programtól azt remélik, hogy a vállalkozásokon keresztül a munkahelyteremtés, vállalkozói készség és képesség, innovációs készség, sőt hosszú távon az EU gazdasági és szociális egységesedése is fokozódik. A bizottság egyebek között a vállalkozások útjában álló akadályok felszámolása, továbbá az uniós szabályozás egyszerűsítése révén igyekszik segíteni az összesen 75 millió embert foglalkoztató kisebb cégek tevékenységét. Emellett jobb informáltságukról, gyakoribb párbeszédéről is szól az új stratégia, amely ösztönzi a képzettséget, illetve könnyíteni próbálja a cégek piacra jutását is. (ld. Brüsszelből jelentjük c. írásunkat az 5. oldalon.)

Csökkenhet a pályázók adminisztrációs terhe

Ügyfélbarátabb rendszer kialakítását és az adminisztráció csökkentését tervezi a Regionális Fejlesztési Operatív Program Irányító Hatóságának vezetője. Bene Dániel, a ROP Irányító Hatóságának nemrég kinevezett elnöke a Napi Gazdaságnak elmondta: először is szeretné erősíteni a kommunikációt, hogy a köz- és a politikai élet szereplői, valamint a pályázók is lássák, mekkora felelősség van a kezükben. Magyarországon ugyanis összesen négy irányító hatóság működik, ezek közül az egyik a ROP IH. Bene Dániel emellett egy ügyfélbarátabb rendszert szeretne kiépíteni, ami már főleg a következő – 2007-2013 közötti – időszakot érinti. Jelenleg, az első költségvetési időszak vége felé úgy látják, hogy esetenként túl bonyolult volt a pályázatok elkészítése, túl sok dokumentumot kellett becsatolni. Most egy olyan rendszert szeretnének kidolgozni, amelynek eredményeként a pályázati dosszié mintegy 50 százalékkal vékonyabb lehet.

Az elnök tájékoztatása szerint a ROP hároméves kerete meghaladja a 112 milliárd forintot, ebből pályázatos projektekre több,

mel kíséri a régiók munkaerőpiacának szakképzési igényét, ez alapján jelentkezhetnek a képzőintézetek ajánlataikkal. November 29-től 31 képzőintézet mintegy 100 képzésére jelentkezhetnek elsősorban a mikro-, a kis- és a középvállalkozások alkalmazottai, maguk a vállalkozások, önfoglalkoztatók, segítő családtagok, falusi vendéglátók. A listán szereplő képzések díjainak 60, illetve 80 százalékára – egyénenként legfeljebb 250 ezer forintra – igényelhetnek támogatást az érintettek.

Unió pénzéből védik a kék vércsét

Az Európai Unió a környezetvédelmi projektek segítő LIFE programja az idén három magyarországi pályázatot ítél támogatásra érdemesnek. A több száz indulóból kiválasztott magyar programok a dél-magyarországi térség felszín alatti vizeinek arzenmentesítésére, a pannon gyeptípusok élőhely-kezelésére, valamint a kék vércse védelmére irányulnak. A három projekt értéke több, mint egymilliárd forint, amelynek több mint felét az unió állja. Az arzenmentesítésre a Körös-vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság nyert támogatást. A projekt teljes költsége 413 millió forint, ennek a fele az uniós támogatás. Az élőhelyvédelmi program a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület szakmai irányításával öt évig tart, költségvetése 271 millió forint. Ezt a projektet 61 százalékból a LIFE támogatja. A vércse védelmét szolgáló négy éves program összköltsége mintegy 387 millió forintot tesz ki, ennek fele az EU-hozzájárulás.

Unió támogatással fejlesztnek utakat Szabolcsban

Az Európai Unió támogatásával idén 10 milliárd forintot költöztet a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei utak korszerűsítésére a Magyar Közút Kht. területi igazgatósága. Brüsszel pályázatok alapján 8 milliárd forint forrást adott a nyírségi utak felújítására és fejlesztésére. A kiemelt fejlesztések közül 2,2 milliárd forintos költségből megépült a 4-es számú főút Berkesz községet elkerülő új szakasza, amit decemberben nyitnak meg a forgalom előtt. A főút Székely községet elkerülő része is épül már, a Nyírbogdányt kikerülő útszakasz munkaterületét pedig december végéig adják a kivitelezőnek.

Innovációs pályázatok Észak-Magyarország fejlesztéséért

Az észak-magyarországi régió vállalkozásai és intézményei már pályázhatnak innovációs tartalmú projekteikkel a Baross Gábor program decentralizált innovációs forrásaira. A három megyét – Borsod-Abaúj-Zemplén, Heves és Nógrád – tömörítő észak-magyarországi régió fejlesztési tanácsa 750 millió forintot oszthat ki a program keretében a sikeres pályázók között. A pályázat közvetlen célja a térség fejlesztési programjaihoz kapcsolható innovációs tevékenység finanszírozásának elősegítése, a támogatás mértéke a projekt 35-100 százalékáig terjedhet. Pályázhatnak gazdasági és közhasznú társaságok, oktatási intézmények, kutatóhelyek, alapítvá-

mint 96 milliárd forint, központiakra tíz-milliárd forint, technikai segítségnyújtásra pedig csaknem ötmilliárd forint áll rendelkezésre. A ROP-nál összegében nagyobb volumenű – akár 600-800 millió forintos – projektek vannak, így nem meglepő, hogy a 381 megkötött szerződés értéke – vagyis 72,8 milliárd forint – a 65 százaléka a rendelkezésre álló 112 milliárd forintnak. Azt szeretnék, ha ez a szám év végére megközelítené a száz százalékot.

Az irányító hatóság eddig összesen mintegy 10 milliárd forint pályázati összeget fizetett ki, amelynek jelentős hányada előleg. Bene Dániel elmondta, hogy az összeg nem túl nagy, de ez természetes, hiszen minden nagyobb értékű projekt finanszírozása elhúzódik. A szerződés aláírása után kezdődik el a beruházás, aminek megvalósulási ütemére nincs ráhatásuk, s ami akár két évet is igénybe vehet, és a pénz lehívása is ennek megfelelően történik. A szakember hozzátette: jelentősen elhúzódnak a kifizetések amiatt is, hogy a nyertes pályázóknak előbb le kell bonyolítaniuk a legtöbbször meglehetősen hosszadalmas közbeszerzési eljárásokat.

Kérdésre válaszolva az elnök kijelentette: a ROP alapvető célkitűzése, hogy a felhasználható forrás 75 százaléka a legkevesbé fejlett régiókba jusson el. A jelenlegi szerződéskötések alapján körülbelül 68,5 százalékon állnak, de a 75 százalékot teljesítik. Ennek megfelelően kiemelt terület Észak-Magyarország, Észak-Alföld, Dél-Alföld és Dél-Dunántúl. A támogatási célok alapján Bene Dániel a városrehabilitációs programokat emelte ki.

A ROP-nál legutóbb felállítottak egy bizottságot, amelynek feladata a hibák feltárása, amiből tanulni tudnak. A bizottságban nemcsak az irányító hatóság munkatársai kaptak helyet, hanem a pályázók, a közreműködő szervezetek, a különböző hivatalok képviselői, szakértői is. Az elnök gondnak látja, hogy még nem épült ki az országban egy olyan tanácsadó hálózat, amely megbízhatóan tudná segíteni az embereket a pályázatok elkészítésében. Egy pályázat elkészítése ugyanis felettébb költséges, adott esetben a megpályázott összeg 2-4 százalékát is eléri, hiszen hiteles terveket kell készíttetni, amelyeket engedélyeztetni kell. Abban is segíteni kell a pályázókat, hogy pontosan meg tudják fogalmazni, mit szeretnének elérni.

A 2007-2013-as időszak terveiről Bene Dániel elmondta, hogy a hivatalos információk szerint a jelenleginél több, 20 operatív program lesz, s ebből a jelenlegi egy helyett kilenc felügyelete tartozik majd a ROP Irányító Hatóságának felelősségi körébe, ugyanakkor továbbra is négy irányító ható-

ság működik majd. A források elosztása még a tervezés fázisában van. A ROP-nál azzal számolnak, hogy a II. Nemzeti Fejlesztési Tervre már 2006. május-júniusban be lehet adni pályázatokat – tette hozzá az elnök.

Forrás: www.oth.gov.hu

Unió forrásokkal fejlődhet az egészségügy

Az oktatás, a vasút és a közigazgatás mellett az egészségügyi fejlesztésnek kell lennie az egyik prioritásnak a II. Nemzeti Fejlesztési Tervben. Magyarországnak 2007 és 2013 között várhatóan 23-24 milliárd euró európai uniós forrás áll majd rendelkezésére, amelynek egy részét biztosan az egészség ügyének fejlesztésére fordíthat – hangzott el egy tanácskozáson. A konferencia előadói hangsúlyozták, hogy a 2007-2013 közötti uniós forrás és a magyar hozzájárulás csak a strukturális fejlesztéseket finanszírozhat és ha nincs hatékony együttműködés a szereplők között a forrásokat nem lehet majd megfelelően kihasználni.

Szepesi Balázs, a Nemzeti Fejlesztési Hivatal főosztályvezetője szerint az Európai Unió kikényszeríti azt, hogy a Magyarországon eddig jellemző „forrásleszívási kényszerrel” szemben a fejlesztések a problémák megoldására koncentráljanak. Szerinte országosan az egészség ügyében nem olyan rosszak a mutatók. Az elkeserítő egészségi állapot összekapcsolódik a szegénységgel és az elmaradott vidékkel, és ez mintegy egy millió embert érint.

Kapócs Gábor, az egészségügyi minisztérium helyettes államtitkára közölte: az európai 25-ök közül Magyarország az egyetlen, ahol az uniós humán erőforrás fejlesztési programon belül van egészségügyi program. Utalt arra, hogy a magyar munkaképes férfinepességen belül – a 25 és 60 év közötti férfiak körében, akiken lényegében „nyugszik a gazdaság” – az európai átlagot jóval meghaladó a halálozási arány. Szerinte az egészségügyi ellátás fejlesztése mellett, a kapcsolódó területeken ki kell használni a fejlesztés adta többlethatások lehetőségét.

A helyettes államtitkár az egészségügyi fejlesztési koncepció alapján a nagy ráfordítást igénylő fejlesztéseket régiós központokban szorgalmazta létrehozni. Ugyanakkor a lakossághoz közeli, a jelenleginél nagyobb kompetenciával rendelkező szakellátás kiépítését tartotta sürgetőnek. Mindezt a multifunkcionális közösségi hálózat kiépítésének keretében, amely szociális, egészségügyi, informatikai, és egyéb területeken segíti a vidék megtartó erejét erősíteni.

Forrás: www.mfor.hu

nyok, kamarai és érdekképviselői szervek egyaránt. Prioritást élvez a hálózatban való gondolkodás, ahol a javasolt elképzelések a régió felsőoktatási intézményeivel való együttműködés keretében valósulnak meg, valamint azok a kísérleti programok, amelyek hozzájárulnak a hátrányos helyzetű kistérségek gazdasági élénkítéséhez.

Pályázati pénz segíti a mentori hálózat működését

Már uniós forrás is támogatja a különféle hátránnyal küzdő munkanélküliek elhelyezkedését segítő mentori hálózat működését – mondta *Török Zoltán*, a Győr-Moson-Sopron megyei Munkaügyi Központ igazgatóhelyettese. A munkaerőpiacról sajátos okok miatt tartósan kiszorult emberek személyre szabott gondozást kapnak a mentoroktól, akik civil szervezeteken keresztül tevékenykednek a munkanélküliek álláshoz jutása érdekében. A humán erőforrás operatív programból (HEFOP) 800 millió forintot nyert a megyei munkaügyi központ. Az összeget három év alatt használhatják fel különféle támogatásokra, köztük a mentori hálózat fenntartására. Török Zoltán emlékeztetett: a mentori hálózatot az országban elsőként Győr-Moson-Sopron megyében építették ki nyolc évvel ezelőtt. A segítők jóvoltából azóta több ezer egészségkárosodott és fogyatékkal élő, továbbá pszichoszociális hátránnyal induló ember, köztük börtönből szabadult, továbbá hajléktalanintézményben élő anya, gyógyult szenvedélybeteg és roma helyezkedett el a mentori rendszeren keresztül.

195 millió a szigetközi rehabilitására

A 2005-ös pályázatok keretében 195 millió forinttal támogatják a Szigetköz rehabilitációját. Az Országos Területfejlesztési Hivatal és jogelődjei 2003. óta működteti a Szigetköz és térsége, valamint a Mosoni-Duna rehabilitációjával és területfejlesztési feladataival kapcsolatos pályázati rendszerét. Az elfogadás előtt álló Területfejlesztési Koncepcióban lefektetett elvek szerint elsősorban olyan projektek megvalósítása támogatandó, amelyek a térség ökológiai állapotának helyreállítását célozzák: főként holtág- és tó rehabilitációt, valamint vízpótló rendszert tervező vagy kivitelező önkormányzatok pályáznak sikerrel. A beruházások jelentős költségigénye miatt kiemelt jelentőségűek az EU-s források igénybe vételét lehetővé tevő projektek. A 195 millió forint támogatás mintegy 10 százalékát tervezési, 90 százalékát kivitelezési feladatokra költik. A térségen belüli fejlesztési és rehabilitációs célú engedélyezési tervek készítésére Mosonmagyaróvár, Darnózseli, Dunaremete, Dunasziget, illetve Észak-Dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság és a Vidra Környezetgazdálkodási Kft. nyert támogatást. Az elfogadott területfejlesztési célokat szolgáló projektek meglévő, hatóságilag jóváhagyott engedélyezési tervek alapján történő megvalósítására a Mosonmagyaróvári Vízitársulat, Rajka, a Fertő-Hanság Nemzeti Park, Lipót és Mosonmagyaróvár városa kap támogatást.

Új irányokba tereli az Európai Bizottság az EU KKV-król szóló programját

Amikor több, mint 23 millió kis- és középvállalkozás (továbbiakban KKV) működik az Európai Unióban, amelyek megközelítőleg 75 millió embert foglalkoztatnak, akkor hangsúlyozni kell, hogy a KKV-k jövője Európa számára elengedhetetlenül fontos. E szektor potenciális értéke felbecsülhetetlen az innováció területén, valamint a munkahelyteremtés és a versenyképesség szempontjából is. A KKV-k társadalomban betöltött szerepe szintén nem lebecsülendő, hiszen a helyi és a regionális szintű gazdasági és társadalmi kohézióban katalizátorszerepet töltenek be. Amilyen sokan vannak, olyannyira sebezhetőek és törekvések is mind az Európai Unió egységes piacán, mind a világpiacon.

Mit értünk KKV alatt?

Az Európai Unióban mikrovállalkozásnak minősül minden olyan vállalkozás, ahol kevesebb, mint 10 fő dolgozik, kisvállalkozásnak minősül az 50 fő alatti gazdasági társaság. Középvállalkozásról akkor beszélhetünk, amikor a cégnél a foglalkoztatottak száma 50 és 250 fő közötti. Ezt a meghatározást, amelyet természetesen kiegészít még az is, hogy a cég vajon eléri-e az EU által meghatározott éves bevételt és/vagy egyenleget, azért fontos ismerni, mert Magyarországon sokan KKV-ról beszélnek, miközben az EU-ban a magyar KKV csak mikrovállalkozásnak minősül.

Milyen kihívásokkal néznek szembe a KKV-k?

Először is Európában a vállalkozásokkal együtt járó rizikófaktor minden országban másként kezelik. Vállalkozni valahol érdemes és jó, valahol szinte kényszer. Valahol nem gond, ha valaki elbukik az első vállalkozása során, valahol ezt oly erősen büntetik, hogy a vállalkozó elveszíti mindezt (rossz esetben minden hozzátartozóját). Európában egyre kevésbé veszik át a családban egymástól az üzletet. Inkább eladja a friss tulajdonos az örökölt céget, mintsem tovább építené a kapott évtizedes vagy évszázados üzleti tapasztalatra épült céget. Sajnos az európai oktatás még mindig nagyon kevés figyelmet fordít a vállalkozástan oktatására. Vannak országok, ahol a tanárok kifejezetten vállalkozás-ellenes attitűddel oktatnak. Továbbá a gyors vállalkozói növekedés nagyon ritka Európában. Egy-egy cég, amikor elindítja vállalkozását, szinte alig nő tovább, azaz egy adott (alacsony) szinten stagnál. Az úgynevezett gazella-cégek (elindulása után gyors növekedésnek induló) száma hihetetlenül alacsony Európában. A kihívások száma végtelen, de álljon itt utolsónak a pénzügyi támogatottság hiánya. Európában sajnos a cégek csak hiteleket kaphatnak, amelyet kezdő cégeknek szinte elképzelhetetlen kisajtolni a bankoktól. Ezzel szemben az Amerikai Egyesült Államokban nem bankkölcsönből kell elindítani egy vállalkozást, hanem (kockázattal járó) tőkebefektetésből. Véleményem szerint Európának legelőször e pénzügyi téren kellene olyan reformokat bevezetnie, amelyek megkönnyítik a KKV-k pénzhez jutási képességét.

Az Európai Bizottság legújabb javaslata

2005. november 11-én megjelent az Európai Bizottság közleménye, amely az ominózus versenyképességről szóló lisszaboni program újragondolásának eredménye. Címe: A modern KKV politika a növekedésért és foglalkoztatásért¹. A közlemény célja, hogy inspirálja és támogassa a vállalkozói környezet fejlesztését, hiszen a gazdaság élénkítése Európában elképzelhetetlen KKV-k fejlesztése nélkül. Az Európai Bizottság célja, hogy olyan KKV-barát politikát folytasson, amelynek következtében minél több európai állampolgár dönt úgy, hogy elkezd vállalkozni. A „gondolkozz először kicsiben”² szlogen azt a bizottsági hozzáállást mutatja, amelynek tehát az a célja, hogy minden eszközzel

támogassa a vállalkozások piacra jutását s ott maradását (és fejlődését). Természetesen az Európai Bizottság csak a tagországokkal³ együtt képes és hajlandó végrehajtani e célkitűzést⁴. A bizottsági közlemény számos pontban részletezi, hogyan képzei el megvalósíthatónak a KKV-barát környezet létrehozását. A jobb szabályozás, a kevesebb adminisztráció, a kedvezőbb vállalkozói kultúra és morál, a KKV támogató pénzügyi politika sikere azonban elsősorban a tagállamok hozzáállásán múlik, mivel a tagországok szuverén módon, önállóan döntenek vállalkozáspolitikájukról. A tagországok által vállalt nemzeti reformprogramok (Nemzeti akcióprogram) megvalósításában azonban már az Európai Bizottság is részt vesz úgy, hogy a közösségi támogatási politikát e terveknek megfelelően alakítja ki.

Milyen uniós források állnak rendelkezésre?

Elsősorban az unió vállalkozási programjai fogják a KKV-k támogatását biztosítani, azaz a többéves *Vállalat és Vállalkozási Program*, valamint a 2007-től elinduló *Versenyképességi és Innovációs Keretprogram*. Ezt egészítik ki majd a kohéziós alap forrásai, amelyet majd helyi, valamint regionális szinten lehet megpályázni. A legfontosabb szerepe azonban a strukturális alapokból elkülönített pénzügyi forrásoknak lesz, hiszen e pénzügyi alapban támogatásra találhat a KKV kutatás-fejlesztési törekvése, a KKV-k együttműködését támogató programok, a KKV-k számára nyújtott üzleti szolgáltatások, stb. 2000 és 2006 között a strukturális alapokból körülbelül 21 milliárd eurót kaptak a KKV-k, amelyet a kohéziós alapokból elnyert támogatások tovább erősítenek⁵. Külön támogatást kapnak viszont a vidékfejlesztésben működő mikrovállalkozások.

Konkrét lépések a Bizottság közleményében

1. a vállalkozások és a vállalkozói készség támogatása
2. a KKV-k piacra jutási feltételeinek a javítása
3. a bürokrácia csökkentése
4. a KKV-k növekedési potenciáljának javítása
5. a párbeszéd és konzultáció erősítése a KKV-kal

Az Európai Bizottság reményei szerint ez a közlemény hozzájárul majd egy versenyképesebb KKV politika megvalósulásához. A megannyi vállalkozás-ellenes gyakorlat megszüntetésével talán végre kiaknázásra talál a KKV-k hihetetlenül nagy potenciálja, s lassan elindul egy olyan tartós gazdasági növekedés a térségben, amely kihúzza az Európai Uniót csipkerózsika álmából. E közlemény, amely a teljes uniós és nemzeti közigazgatási és magánszektor mozgósítaná egy közös cél érdekében, talán most befogadó fülekre talál. A jelenleg futó európai uniós kis- és középvállalkozási támogatási programok 2005-ben végre megjelentek egy dokumentumban.

A finanszírozási lehetőségek áttekintése az alábbi honlapon érhető el:

http://europa.eu.int/comm/enterprise/entrepreneurship/sme_envoy/pdf/support_programmes_2005_hu.pdf

Az Európai Bizottság Vállalkozási Főosztályának KKV-kal foglalkozó osztálya naponta frissített weboldalait itt lehet megtalálni:

http://europa.eu.int/comm/enterprise/entrepreneurship/index_en.htm valamint http://europa.eu.int/comm/enterprise/entrepreneurship/sme_envoy/index.htm

Dr. Voller-Szenci Ildikó
Brüsszel, 2005. november

¹ COM (2005) 551 final

² „Think Small First”

³ A Tanács 2005/601/EK ajánlása a tagállamok gazdaságpolitikájára vonatkozó általános iránymutatásokról.

⁴ Fontos szerepük lesz a KKV barát környezet létrehozásában a közösségi vállalkozástámogatási hálózatoknak, pl. az Euro Info Központoknak és a kamaráknak.

⁵ COM (2005) 299 final

Újabb kamarai csoport járt nálunk, Brüsszelben

A vállalkozókból álló Győr-Moson-Sopron Megyei Kereskedelmi és Iparkamara küldöttségével meglátogattuk azokat az európai uniós intézményeket, ahol a hazai vállalkozókat érintő legfontosabb kérdésekre próbáltunk választ találni. Az alábbiakban csokorba szedtem azokat a témákat, amelyek a magyar vállalkozóinkat érdekelték.

A szolgáltatások szabad áramlásáról szóló irányelv-tervezet

Az Európai Unió belső piaca a négy szabadság elvére épül. Azaz a tőke, az áru, a személyek, valamint a szolgáltatások szabad áramlására. Sokan tudjuk s tapasztaljuk, hogy eddig valójában csak az áruk szabad mozgásáról beszélhetünk a 25-ök Európájában. Úgy tűnik, hogy a szolgáltatások szabad áramlása is várat még magára, hiszen többek között Franciaország, Németország és Ausztria azon tagországok, amelyek folyamatosan gátat emelnek e szabadság és/vagy jog végrehajtása elé. Így egyelőre csak az Európai Szerződésben van megemlítve az, hogy e jog végül is minden állampolgárnak jár, de csak járna, mivel az annak végrehajtásáról szóló szabályozás eddig még általános szabályozás szintjén sem látott napvilágot.

A jogalkotás folyamatát nézve most abban a fázisban áll a tervezet, hogy annak első tervezetéről az Európai Parlament képviselői a strasbourg-i plenáris ülésen 2006. januárjában szavazzanak. A következő lépésben a Tanács (azaz a tagországok miniszterei) megvitatja annak pontjait, s javaslatát megküldi egy második olvasatra az Európai Parlamentnek. Amilyen lassan megy az EU-ban a döntéshozatal, véleményem szerint jogszabályra csak 2007. január 1-i hatállyal számolhatunk.

A lisszaboni stratégia fontos részét, s egyáltalán a Belső Piac megvalósulását jelentő irányelv-tervezet tehát egyelőre a tárgyalás folyamatában van, miközben mindenki tudja, hogy az EU GDP-jének a 70 százalékát a szolgáltatások teszik ki. Az is köztudott, hogy a szolgáltatások szabad áramlásának megvalósításával Európában a krónikus szintet elért munkanélküliség (főleg a fiatalok körében!) 1,5 – 2 százalékkal csökkenthető lenne, s az EU gazdasági növekedését is 0,5-1 százalékkal meg tudná emelni.

Mindeközben a franciákat a lengyel vízszelőkkel rémisztgették, a németeket pedig a magyar hentesekkel. Magyarország számára hihetetlenül fontos lenne, hogy minél gyorsabban életbe lépjen az az irányelv, amely végre megkönnyítené a határokon átnyúló szolgáltatás-nyújtást, és itt főleg a magyar informatikai és az építőipari cégekre gondolok. A magyaroknak jelenleg a szolgáltatások nyújtása területén még mindig árelőnyük van, miközben igen magas a munkájuk hozzáadott értéke (vagyis minőségi munkát végeznek).

Az irányelv legfontosabb pontjai:

- az egyablakos ügyintézés, azaz a szolgáltatásnyújtó egy eljárásban és egy helyen megszerezhet minden fontos engedélyt és dokumentumot, amely a munkájához elengedhetetlen;
- a származási ország elve, azaz a határokon átnyúló szolgáltatások esetén a vállalkozóra a saját államának a jogszabályai vonatkoznak;
- kirendelésben dolgozó szolgáltató egyenlő elbánásban kell, hogy részesüljön, mint a helyben letelepedett szolgáltató, azaz nem lehet semmiféle előzetes regisztrációnak vagy előzetes bejelentési procedúrának kitenni a szolgáltatót.

A GYŐR-MOSON-SOPRON MEGYEI KERESKEDELMI ÉS IPARKAMARA KÜLDÖTTSEGE

Magyar diplomaták szerint a magyar kormány mindenképpen a piacnyitás mellett lobbizik, azaz teljes körű liberalizációt szeretne elérni a szolgáltatások piacán az Európai Unióban. A nyitott piacon nagyobb dinamikára, versenyre lehet számítani, s ezáltal gyorsabb fejlődésre.

Az uniós országok azonban nagyon megosztottak. Vannak, akik egyáltalán nem örülnek annak, hogy egy-egy gazdasági tevékenységhez nem kell majd előzetes hatósági engedélyeztetési eljárás végigmenni a szolgáltatás nyújtójának, valamint hogy egyáltalán nem lehet különbséget tenni, vagyis diszkriminálni, azaz teljesen úgy kell kezelni a külföldi szolgáltatót, mint a sajátját.

2006. januárjában meglátjuk, hogy ki milyen erős politikai bázist épít fel a plenáris ülésre. Az EU szeme ismét Strassbourgra koncentrál majd...

Az Európai Unió újraértékelte Magyarország költségvetési helyzetét

Tekintettel a magyar költségvetési kilátások komoly romlására, a Bizottság 2005. október 20-án újabb javaslatot tett a Tanács elé, amelyben felhívta a tagországok képviselőinek figyelmét arra, hogy Magyarország, amely 2008-ra tűzte ki saját konvergencia-programja szerint a maastrichti kritériumoknak való megfelelést – amely az euró bevezetésének az alapja -, nem tartja be az általa ígért gazdasági stratégiát.

Mivel az idén második alkalommal¹ kell arról határoznia a bizottságnak, hogy a magyar kormány elmulasztotta a költségvetésének kiigazítására irányuló hatékony lépések megtételét, s a költségvetési hiány ismét *jelentős mértékben* túllépi a 3 százalékos referenciaértékét, ezért ismét kéri a magyar kormányt, hogy tartsa kordában költségvetését².

A legújabb Bizottsági javaslatban az állt, hogy a Tanácsnak határozatot kell hoznia arról, hogy Magyarország ismét elmulasztotta a túlzott költségvetési hiányát kiigazítani. A javaslat felsorolja ennek okait is:

1. az autópályák miatti kreatív könyvelés,
2. a tervezett adócsökkentés miatt a 2006-ra tervezett 5,2%-os hiánycél jóval több lesz,

¹ Az első európai bizottsági határozat 2004. július 4-én látott napvilágot.

² Legújabb felmérések szerint 2005-ben a költségvetési hiány eléri a 6,1%-t, 2006-ban tovább nő, így 6,7%-ra várható, majd 2009-re eléri a 7%-t is, amennyiben a jelenlegi gazdasági forgatókönyv szerint alakul minden s a kormány nem tesz semmilyen lépést.

A KÜLDÖTTSÉG TAGJAI ELLÁTOGATTAK AZ EU PARLAMENTJÉBE IS

3. a magyar adócsökkentés ellentétes a tanács ajánlásával, hiszen először a deficitet kellene lenyomni s majd, ha rendben áll az államháztartás lehet bevezetni könnyítéseket,
4. a magyar kormány folyamatosan letér kiigazítási pályájáról, így szinte reménytelennek tűnik a 2008-ig történő kiigazítás; amely viszont veszélyezteti az euró bevezetésének 2010-es céldátumát. Ezzel az üggyel kapcsolatosan két komoly kérdés merült fel.

Mivel be kell lépünk az eurózónába – hiszen a Csatlakozási Szerződésünkben ezt aláírtuk – mi hasznunk is lesz az euróból?

Az Európai Bizottság képviselője a csoport kérdésére az alábbi választ adta:

Az euró bevezetése minden új tagországnak fontos érdeke. Először is azért, mert a magyar vállalkozóknak egyszerűbb és olcsóbb lesz az üzletkötés, hiszen nem kell folyamatosan váltogatni a forintot.

Másodszor az átváltási és átutalási költségek, valamint az abból származó folyamatos kockázat megszűnése a tapasztalatok szerint azt eredményezi, hogy az országban megnő a belkereskedelem, azaz az eurózóna országai közötti kereskedelem.

Harmadszor, mivel az euró egy erős valuta, az euróövezetben lévő országokat az euró megvédi minden monetáris krízistől, globális gazdasági válságtól (mint például az olajárak szélsőséges ugrálása volt), azaz stabilitást teremt az adott nemzetgazdaságban.

Ami szintén nagyon fontos, hogy míg az 1990-es években voltak országok, ahol az infláció kétjegyű volt, addig most ez az érték az eurózónában 2 százalék alatti.

Végül pedig az eurónak köszönhető, hogy hihetetlenül alacsony Európában a kamat. Míg korábban a kölcsönök utáni kamat elérte a 8-9 százalékot, addig jelenleg ez 2 és 4 százalék között mozog.

Természetesen sok más pozitív hatása is van az euró bevezetésének, gondoljunk például arra, hogy bármely európai országban egyféle pénznemmel kell utaznunk.

A magyaroknak azt kell megérteniük – emelte ki az Európai Bizottság képviselője –, hogy az euró bevezetése mindenképpen csak pozitív hatással lehet az ország gazdaságára. Így érdemes betartani a szabályokat, hiszen ha elszáll a költségvetésük, azt még az unokáikat is terhelni fogja, nem kis mértékben.

Végül november 8-án milyen döntést hozott a Tanács? Ténylegesen el lehet-e vonni pénzeket Magyarországtól amennyiben jövőre sem teljesítjük konvergencia-programunkat?

A Tanács átnézte 2005. márciusi ajánlását, amelyben kérte a magyar kormányt, hogy tegyen valamit a túlzott költségvetési hiányának lefaragása érdekében. A határidő 2005 nyara volt. Nos, a határidő elteltével semmi nem változott, sőt, még nagyobb lett a hiány az eltelt időszak óta. Véleménye szerint azonnali és meghatározott lépések nélkül az ország teljesen elveszíti gazdasági és pénzügyi hitelességét az euróövezeti tagságának előkészítése során, valamint a makro-gazdasági politika veszélyezteti a magyar gazdaságot s így a magyar állampolgárokat is.

Egyelőre konkrét szankciókat nem vet ki a bizottság, de Almunia biztos felvetette a kohéziós pénzek visszatartását, amennyiben nem történik semmi változás.

Itt a Kohéziós Alapról szóló jelenleg hatályos 1164/94/EK tanácsi rendelet 6. cikkére utalt, amely jogalapot ad a Tanácsnak a Bizottság ajánlására, hogy visszatartsa a Kohéziós Alap pénzeit.

Az új rendelet, amely 2007. január 1-től lép hatályba, szintén tartalmazni fogja ezen idézett szabályt.

Dr. Voller-Szenci Ildikó

Aditus-projektek

Rovatunkban a tanácsadóink által elkészített és menedzselte projektek közül válogatunk.

Mezőgazdasági feltáró út építése Hódmezővásárhelyen

Hódmezővásárhely a Dél-alföldi régióban, Csongrád megye tiszántúli részén, a Körösök és a Maros folyó által határolt területen helyezkedik el. A város gazdaságában a mezőgazdaság – versenyképessége, termelési potenciálja, termelési értéke, a foglalkoztatottság, a lakosság érintettsége okán – igen jelentős. A zömében kiváló minőségű termőterület termelési szerkezetében – korábban is és jelenleg is – a szántóművelés, valamint a hozzá kapcsolódó állattenyésztés és állattartás a meghatározó. A rendszerváltást követő birtokszerkezeti átalakulás után a kárpótlás révén kialakult kisgazdaságok és az átalakult nagygazdaságok a tradícióra, a szaktudásra és a meglévő eszközellátottságra alapozva a korábbi termelési gyakorlatot folytatják.

Hódmezővásárhely – hatalmas külterületének köszönhetően – Budapest után a legnagyobb területű település, ahol jelentős külterületi lakónépesség is él. A külterületi utak hossza 184 km, amelyből csak 8,2 kilométernyi kiépített. Jelentősen megnehezíti a város külterületi és a várostól távol eső településrészek (Szikáncs, Batida, Erzsébet, Kútvolgy) közel 4000 lakójának és a mezőgazdaságban dolgozóknak a helyzetét a kiépített külterületi úthálózat hiánya. Jelenleg a városhoz tartoznak közigazgatási értelemben az egykori falvak, tanyaközpontok, tanyabokrok. Ezek a város külterületét tekintve sugár irányú szilárd burkolatú úton csatlakoznak a városhoz. Közöttük közvetlen kapcsolat szilárd burkolatú úton keresztül nincs. Ezért szilárd burkolatú úton csak a várost érintve közelíthető meg egyik külterületi részből a másik. Különösen csapadékos időjárás esetén egyes utak járhatatlanok, egyes településrészek pedig csak a városon keresztül, nagy kerülővel érhetők el. Ez jelentős környezeti terhelést jelent az ott élők számára, illetve a szállítási költségek magas aránya miatt a mezőgazdasági termelők jelentős versenyhátrányba kerülnek. A külterületi részek közlekedési forgalma nagyrészt mezőgazdasághoz kötődő, kisebb részt a lakónépesség mindennapi igényeit elégíti ki. A mezőgazdasági termékek elsődleges feldolgozása is ezeken a településrészekben történik meg.

Valamennyi önkormányzati célú külterületi útépítés egy közös cél megvalósítását szolgálja: ún. külső gyűrű megépítését a város körül. Az utak megépítésével mind a város, mint az állami tulajdonú számozott utak forgalmi terhelése csökken – a balesetveszéllyel és a környezeti terheléssel együtt csökken. Ugyanakkor a mezőgazdasági területek, létesítmények megközelíthetősége jelentősen javul, az ingatlanok forgalmi értéke nő, biztonságosabbá válik a termelés, a betakarítás, egyúttal a külterületi lakott részek a város érintése nélkül is közvetlenül elérhetők lesznek.

Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város Önkormányzata – a kistérség Agrárstruktúra és Vidékfejlesztési Programjában megfogalmazott célokhoz igazodva – a város közigazgatási területén belül lévő mezőgazdasági területek és tanyák elérhetőségének javítását tűzte ki célul.

Az év nagy részében a talajadottságok miatt a mezőgazdasági területek és a tanyák megközelítése gondot jelent. Kis mennyiségű csapadék is használhatatlanná teszi az utat. A földúton gyakori a mezőgazdasági gépek mozgása, és az esős időszakban a keletkezett barázdák, kátyúk, mély keréknyomok miatt az út használhatatlanná válik. Gyakran a közlekedők a művelt területeken haladva kerülnek ki ezeket a részeket, ezzel jelentős kárt okozva a terményekben. Az út mellett elhelyezkedő földtulajdonosok, agrár-vállalkozók termelési és szállítási feladatokat végeznek ilyen rossz körülmények között is.

A jelenlegi útfenntartás jelentős többletköltségeket (fenntartás, karbantartás) ró az önkormányzatra, de a tanyasi emberekre és mezőgazdasági vállalkozókra is. Az aszfaltburkolat elkészültével ezen költségek jelentősen csökkennek, amelynek már hatása rövid távon jelentkezik.

Az önkormányzat az infrastruktúra fejlesztését ütemezetten kívánja megvalósítani, azt önerőből nem képes megoldani. A város költségvetésének teherbírása csak ütemezetten, több évre áthúzódóan, lakossági és külső források bevonásával teszi lehetővé a célok megvalósítását.

A fejlesztési elképzelések megvalósítása érdekében az önkormányzat az elmúlt évek során több pályázatot is benyújtott az Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Program (AVOP) mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése jogcímen belül a „Kimondottan mezőgazdasági és erdészeti célokat szolgáló szám nélküli külterületi utak és a hozzájuk kapcsolódó létesítmények építése, felújítása (Kódszám: 3.2.21)” intézkedésre. A projektek előkészítésének első lépése az igények felmérése, az esetleges források bevonása és az érintettek tájékoztatása érdekében az érintett földtulajdonosok és gazdálkodók megkeresése volt. A fejlesztési elképzelések fogadtatása rendkívül kedvező volt a lakosság körében.

A benyújtott pályázatok eredményesek voltak, Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város Önkormányzata a 228.095.938 Ft összköltségű beruházások megvalósítására 171 millió Ft vissza nem térítendő támogatást nyert el. A szerződéskötést követően elkezdődött a kivitelező kiválasztását célzó közbeszerzési eljárás lebonyolítása, hamarosan a kivitelezési munkák is megkezdődnek.

Az önkormányzat prioritásként kezeli a külterületi lakosság esélyegyenlőségének növelését és életminőségének javítását. Mindig is különös hangsúlyt fektettek arra, hogy a külterületeken élők is jó színvonalú közszolgáltatásokban részesüljenek, habár ez a külterület kiterjedtsége miatt aránytalanul magas többletterhet ró az önkormányzatra. A Dél-Alföldi Regionális Fejlesztési Tanács által mintegy 7 millió forinttal támogatott, Magyarországon még példanélküli projekt keretében a tanyaközpontokban 14 db szelektív hulladékgyűjtésre alkalmas gyűjtőszigetet alakítottak ki, amelyre a fogyasztói szokások megváltozása miatt fokozott igény jelentkezik.

A külterület fejlődését megcélzó projektek eredményeként a város és a tanyák lakosságának életminősége javul, a környezeti terhelés csökken, és a mezőgazdasági termelők versenyképessége növekszik a szállítási költségek csökkenésének köszönhetően.

Petri Márta
Tanácsadó
Aditus Kft.

PPP mint megoldás II.

Az önkormányzati fejlesztések legnagyobb akadály a forráshiány volt, a forráshiány és a jövőben is a forráshiány lesz. Ez azonban nem leküzdhetetlen akadály. Az alábbi cikksorozatban azt kívánjuk bemutatni, hogy a köz- és a magánszféra eme speciális együttműködési formája milyen megoldásokat kínál a fejlesztésre fordítható pénzeszközök szűkösségének problémájára, milyen előnyök, nehézségek és buktatók mellett.

A Public Private Partnership (PPP) alapvető elvei

A PPP legfontosabb elveinek rögzítésére ehelyütt két okból van szükség. Egyfelől, hogy kijelöljük, és keretbe foglaljuk a cikksorozat következő egységének a tematikáját, másfelől, hogy megalapozzuk a PPP elkülönítését a közszolgáltatásokhoz kapcsolódó beruházások megvalósításának egyéb formáitól.

1. Szolgáltatások, nem eszközök biztosítása

A PPP célja általában szolgáltatások, és nem eszközök biztosítása. Természetesen a PPP konstrukció lényegét az adja, hogy szinte minden esetben valósulnak meg általa beruházások, de ezek csak mint a nyújtandó szolgáltatás kellékei, eszközei értelmeződnek. A köz- és a magánszféra mindig abban állapodik meg, hogy a magánoldal milyen közszolgáltatásokat fog ellátni, illetve abban, hogy melyek azok az időbeni, finansziális és minőségi kritériumok, amelyeknek meg kell, hogy feleljen a nyújtandó szolgáltatás. Éppen ezért egy átlagos PPP-projektnél egy beruházás kivitelezésének a sarokpontjait mindig a szolgáltatás relációjában gondolják el. Ha például egy börtönt valósítanak meg PPP-ben, akkor a projektszerződésben nem az épületek befejezésének, hanem a szolgáltatás megkezdésének a dátumát tekintik irányadónak. Ez a fajta gondolkodás pedig azt eredményezi, hogy sokkal nagyobb együttműködésre van szükség a kivitelező és az üzemeltető között, mint bármely, nem PPP-ben megvalósuló projekt esetén. Ennek az együttműködésnek a kereteit pedig az adja, hogy a PPP esetén a résztvevők egy közös projektársaságba tömörülnek.

2. Kockázatvitel

A kockázatátvitel a PPP egyik legfontosabb alapelve, de olyannyira, hogy a jelen cikksorozat több jövőbeni cikke is csak ezzel a kérdéssel fog foglalkozni. Előjáróban csak annyit, hogy egy PPP-projekt konkrét formája mindig egy eléggé hosszú alkufolyamat végeredményeként alakul ki. Ennek az alkunak pedig a leglényegesebb része, hogy a projekt kockázatai miként kerülnek megosztásra az egyes szereplők között. Az elméleti megalapozása mindennek az a gondolat, hogy az adott kockázatot mindig az a fél viselje, amelyik a legjobban tudja azt kezelni. Ez nagyon szépen hangzik, de a valóságban azért egy kicsit másról van szó. Valójában minden egyes szereplőnek az a célja, hogy minél jobban minimalizálja a kockázatait, gyakorlatilag nem sokat törődve azzal, hogy elméletileg és gyakorlatilag ki tudná az adott kockázatot a leghatékonyabban kezelni. Ez a fajta hozzáállás azonban nem feltétlenül hátrány, mert így jóval nagyobb az esélye annak, hogy a felek a lehető legalaposabban át fogják gondolni a projektben rejlő lehetőségeket, amelyeknek mind tökéletesebb kihasználására fognak törekedni.

3. A szerződés megosztása

Ennek az alapelvnek a kifejtését a PPP jogi sajátosságairól, jogi jellemzőiről szóló cikkünkben fogjuk kifejteni. Az elv lényegét tekintve csak azt hivatott biztosítani, hogy a kockázati mátrix, a kockázati struktúra mindenképpen úgy álljon fel, hogy a megvalósuló beruházás semmiképpen nem ragadhasson az állami szerv, például az önkormányzat könyveiben. Ennek oka az, hogy ha ez így történne, akkor egy esetleges probléma esetén olyan terhek tevődnének az állami szervezetre, amelyeket elképzelhető, hogy az el sem tudna viselni, valamint ennek a lehetőségnek a fennállása nagyban növelné a projektet finanszírozó pénzügyi kockázatait.

4. A teljesítés alapján történő fizetés

Ennek lényege, hogy az állami szerv csak abban az esetben köteles kifizetni a megállapodott szolgáltatási díjat, ha a szolgáltatás mindenben megfelel a szerződésben rögzített kritériumoknak, tehát erős kontrollt gyakorolva, így megakadályozhatja, hogy a szolgáltatás színvonala az időben előre haladva romoljon.

5. Versenyeztetés

Ez egészen egyszerűen azt takarja, hogy a projektársaságban részt vevő cégeket mindig az állami szereplő válogatja ki, mégpedig versenyeztetés útján. Ebből az következik, hogy egy PPP projekt esetében formálisan mindig az állam felől érkezik a kezdeményezés, vagyis mindig az állam teszi meg az első lépést, illetve az, hogy ennek az első lépésnek a megtételéig már egészen pontosan ki kell dolgozni, hogy mire, hogyan és mikor lenne szükség. Tehát még a kezdés előtt el kell végezni egy eléggé komoly előkészítő munkát, amelynek a költségei természetesen nem háríthatók át egyetlen másik résztvevő felére sem.

Látható tehát, hogy a PPP alapelvei főként egy célt hivatottak szolgálni, amely nem más, mint a mind nagyobb hatékonyság elérése. Ez a hatékonyság eminensen azonban csak a megvalósuló szolgáltatás színvonalában érhető tetten. Minden más körülmény tekintetében a hatékonyságnövekedés csak áttételesen jelenik meg. Nézzük meg például az egyik legérdekesebb kérdést, a költséghatékonyságot! Ha ezt megteesszük, akkor azt fogjuk tapasztalni, hogy a PPP bizony nem a legolcsóbb konstrukció, sőt. Azonban ha megnézzük egy kicsit jobban, akkor rájövünk, hogy a többletköltségért többletelőnyökhöz is jut az állami szereplő, amelyek közül talán a legjelentősebb, hogy ezzel a módszerrel tulajdonképpen úgy tud hitelből megvalósítani fejlesztést, hogy valójában nincs hitelfelvétel, hiszen a hitelt nem az adott állami szereplő, hanem a projektársaság veszi fel, így annak nem kell megjelennie az önkormányzat költségvetésében, így nem romlik annak hitelminősítése. Persze éppen emiatt arra is tökéletesen alkalmas a PPP, hogy megkerüljék vele a hitelminősítés kényes kérdését. Ehhez persze a különösen ambiciózusnak kell lenni, hiszen ha a várható bevételek már egy saját felvételű projekthitel törlesztőrészeit sem fedeznék, akkor meglehetősen bajosan fogják fedezni a PPP üzemeltetési szakaszához kapcsolódó szolgáltatási díjat, amely – mint arra már korábban utaltunk, – 10-30%-kal magasabb egy egyszerű törlesztőrészletnél.

A mind nagyobb hatékonyság mellett azonban vannak még egyéb, általánosabb céljai, előnyei is ennek a PPP-nek. Itt lehet megemlíteni a partnerség megjelenését, amely az adott állami szereplőt kimozdítja a tisztán döntéshozó és végrehajtó pozícióból, és a köz és a magán szféra határmezsgyéjére sodorja. A kormányzati adósságok növelése nélküli közszolgáltatási színvonal emelkedését már korábban említettük, nem így az időbeni faktort. Lévéen egy átlag PPP-projekt élettartama 20-30 év között változik, és ez már eléggé hosszú idő ahhoz, hogy megmutatkozhassanak az együttműködés stabilitás erősítő hatásai is, amelyek mindenképpen jótékony hatással vannak a projektársaságban részt vevő felek helyzetére. És végül még meg kell említeni a legáttételesebb hasznokat is, mint például azt, hogy a PPP erősíti a magán szférát, vagy mondjuk, hogy a PPP a legvégső soron segítheti az országot a maastrichti konvergencia kritériumoknak való megfelelésben.

Következő írásunkban a PPP szereplőivel és a PPP alapstruktúrájának a bemutatásával fogunk foglalkozni.

TÁJÉKOZTATÓ A MAGYAR VÁLLALKOZÁSFEJLESZTÉSI ALAPÍTVÁNY (MVA) ÚJ PROGRAMJAIRÓL

MVA DOKUMENTÁCIÓS TÁR FEJLESZTÉSE

A Magyar Vállalkozásfejlesztési Alapítvány (MVA) 2003. decemberében a kis- és középvállalkozói szektorral foglalkozó kutatások számára Dokumentációs Tár néven kutatási központot hozott létre. A központ létrehozásának ötletét az adta, hogy az MVA 1990-ben történt megalapítása óta számos kutatást végzett, tanulmányokat készített és készített, így olyan dokumentumok birtokába jutott, amelyek a hazai kis- és középvállalkozások helyzetét és annak változásait teljes körűen bemutatják.

A kialakult adatbázis és dokumentumgyűjtemény alapján a vállalkozások fejlesztéséről, az elmúlt tizenöt év gazdasági változásairól, a hazai vállalkozói szektorról átfogó kép kapható. A Dokumentációs Tárból nem pusztán az MVA saját kutatási anyagai, hanem számos más szervezetnél keletkező vállalkozásfejlesztési dokumentum is hozzáférhető a kezdetek óta.

A Dokumentációs Tár létrehozásához többek között a következő személyek, illetve szervezetek járultak hozzá könyv, CD lemez, folyóirat adományaikkal: Ipartestületek Országos Szövetsége, Dr. Laky Teréz (Munkaügyi Kutatóközpont), Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár, Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem Könyvtára, ITD Hungary, Magyar Befektetési és Kereskedelemfejlesztési Kht., Vállalkozói Inkubátorok Szövetsége, Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank.

A Dokumentációs Tár fennállásának elmúlt 2 évében a hazai érdekképviselők, a mikro-, kis- és középvállalkozásokkal foglalkozó civil szervezetek és oktatási intézmények, a kormányzati szervezetek, a gazdaságkutató vállalkozások és uniós intézmények számos publikus, a vállalkozásfejlesztéssel foglalkozó dokumentumot, könyvet, folyóiratot és kiadványt az MVA rendelkezésére bocsátottak.

A Dokumentációs Tárból ennek köszönhetően nem csak magyar, hanem külföldi gazdasági folyóiratok, szakmai kiadványok hozzáférése is biztosított és a nagy érdeklődésre tekintettel a rendelkezésre álló dokumentumok körének bővítése céljából az MVA folyamatosan megkeresést intéz hazai és nemzetközi partnereihez.

A közeljövőben a Dokumentációs Tár átalakul és kibővül annak érdekében, hogy az intézményt látogató tanulók és kutatók még szélesebb körben válogathassanak anyagokat munkájukhoz. A Dokumentációs Tár új elnevezése **Közép-Európai Kis- és Középvállalkozói Információs Tár** lesz, jelezve a tényt, hogy az MVA kutatási központja olyan dokumentumokkal is gazdagodik, amelyek a környező országok vállalkozásfejlesztésének története, múltbéli és jelenlegi helyzete kapcsán szolgálnak érdekes és hasznos információkkal.

A nyomtatott formában lévő kutatási anyagok számának növelése mellett az MVA szem előtt tartja az információs társadalom követelményeit is, így szívesen fogadja a CD lemezen, elektronikus adathordozón tárolt dokumentumokat is. Az intézmény működtetése során az MVA a felhasználók észrevételeit és igényeit figyelembe véve igyekszik kialakítani a központ működését és a rendelkezésre álló információkat.

A Dokumentációs Tár használata díjtalan és bár a megrongálódás és elvesztés kivédése érdekében a dokumentumok nem kölcsönözhetők, azokról helyben fénymásolat készíthető. A Dokumentációs Tárból rendelkezésre áll 3 számítógéppel és internetes hozzáféréssel ellátott munkaterület.

Magyar Vállalkozásfejlesztési Alapítvány

1115 Budapest, Bartók Béla út 105-113., Tel.: 06-1/481-4600, Fax.:06-1/481-4601

E-mail: info@mva.hu, Web: www.mva.hu

NYITVATARTÁSI IDŐ: hétfőtől csütörtökig 9-16 óra, pénteken 9-14 óra.

Információ: dr. Nagy Estilla Virág

A Nemzeti Vidékfejlesztési Terv (NVT) és végrehajtásának helyzete II.

Az Unió Értesítő előző számában hírt adtunk a Nemzeti Vidékfejlesztési Tervről (NVT). A cikk átfogóan ismertette a program célját, illeszkedését a nemzeti fejlesztési tervrendszerbe, a támogatási jogcímeket, és röviden összefoglalta a végrehajtás helyzetét. Jelen cikkben az NVT tanácsadói hálózatról és a 2005. évi támogatások kifizetéséről adunk hírt, valamint arról, hogy október végén elindult agrárkörnyezet-gazdálkodási támogatások kifizetése is. Felhívjuk a figyelmet az NVT megújult, kibővített információs internetes oldalaira, amelyek a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium www.fvm.hu honlapján érhetők el.

NVT-tanácsadás

A Nemzeti Vidékfejlesztési Terv (NVT) Technikai Segítségnyújtás (TS) forrás keretére az FVM Irányító Hatósági Főosztály mint az NVT Menedzsment Egysége ez év augusztusában pályázati felhívást tett közzé „NVT tanácsadók foglalkoztatására”. A támogatás célja az, hogy az NVT egyes támogatási jogcímeiben érintett gazdálkodók térítésmentesen szakmailag hiteles információkhoz, ismeretekhez jussanak országos tanácsadói hálózaton keresztül.

A közhasznú (ingyenes) tanácsadást vállaló, az előfeltételként meghatározott tanfolyamot sikeresen elvégzett tanácsadókat összefogó szakmai szervezetek („enyőszervezetek”) nyújthattak be pályázatot 2005. szeptember 12-ig. A megbízás – az uniós TS-forrás felhasználásának szabályaival összhangban – ez év december 31-ig tart, az eredményes együttműködés értelemszerűen szakmai alapot teremt a szerződések meghosszabbítására.

A sikeres pályázatok alapján országosan 7 szervezet, összesen 400 tanácsadóval látja el az NVT-tanácsadást, a következők szerint:

Magyar Agrárkamara:	200 tanácsadó
Dunántúli Mezőgazdasági Szaktanácsadók Szövetsége:	95 tanácsadó
Biokultúra Egyesületek Szövetsége:	20 tanácsadó
MAGOSZ:	20 tanácsadó
MOSZ:	25 tanácsadó
Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara:	20 tanácsadó
MTESZ:	20 tanácsadó

Az NVT tanácsadók névjegyzéke, valamint a tanácsadók közcélú (ingyenes) feladatait tartalmazó lista elérhető a www.kszi.hu honlapon.

Megkezdődött az agrár-környezetgazdálkodási támogatások kifizetése

Előző számunkban átfogóan ismertettük a 2004. évi NVT-támogatások kifizetéseit. Most tudósíthatunk arról, hogy október végén az Magyar Vidékfejlesztési Hivatal (MVH) megkezdte az agrár-környezetgazdálkodási támogatások kifizetési határozatainak postázását és megkezdődött a támogatások kifizetése is.

A 2004. október-novemberi beadással meghirdetett agrár-környezetgazdálkodási támogatásra a határidőig a vártnál jóval több, hozzávetőlegesen 32 ezer kérelmező jelentkezett. A kérelmek feldolgozása, a kötelező helyszíni ellenőrzések befejeződtek. A beadott kérelmek közül mintegy 25 ezer jóváhagyott és részben jóváhagyott igényt benyújtó gazdálkodó felelt meg az uniós feltételrendszernek. Ok azok, akik idén megkapják az 5 évre szóló támogatás első évre járó összegét.

November első heteiben megkezdődött a támogatások átutalása: a közel 21 ezer jóváhagyott igénnyel jelentkező kérelmezőből hozzávetőlegesen 13 ezer gazdálkodó összesen 19,2 milliárd forintot kapott. A jóváhagyott kérelmekre kifizethető összes támogatás eléri a 30,4 milliárd forintot.

Támogatás – ebben az évben másodszor

Az NVT jogcímek támogatásai évente, jogcímenként eltérő módon fizetett, alapvetően normatív, jellemzően 5 évre szóló támogatások. Kivétel a hosszabb időtávon, a vágásérettségi kortól függően maximum 20 évig nyújtott mezőgazdasági területek erdősítése jövedelempótló támogatás. A kifizetések társfinanszírozással történnek: 80 % az Európai Unió Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garancia Alapjának Garanciarészlegéből, 20 % a hazai költségvetés előirányzatából.

Azok a gazdálkodók, akiknek 2004-ben a *termelői csoportok támogatása* jogcímre beadott kérelme megfelelt a kiírási feltételeknek és ennek alapján támogató határozatot kaptak, ezév tavaszán hozzájutottak a 2004. évre szóló támogatáshoz. A Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal októberben megkezdte a *termelői csoportok* 2005. évi támogatásainak kifizetését is.

Telepítési támogatás mellett jövedelempótló támogatás

A *mezőgazdasági területek erdősítése* társfinanszírozású jogcím keretében – a korábbi évek nemzeti költségvetéséből támogatott erdőtelepítési támogatásaihoz viszonyítva – új támogatási elemként került bevezetésre az erdősített mezőgazdasági területek után adható *jövedelempótló támogatás*. Ennek kifizetését szeptember végén kezdte el a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal. 798 kérelem bizonyult jogosultnak, összesen 1,3 millió euró éves összeggel. Ez, a faállománytól függően 10-15-20 évre ad biztos jövedelmet a gazdálkodóknak.

A *mezőgazdasági területek erdősítése* intézkedés sikerességét jelzi a 2005. nyarán benyújtott 1338 db támogatási kérelem, melyben összesen 14095 hektár erdő telepítésére igényeltek támogatást a gazdálkodók. A kérelmek feldolgozása, ellenőrzése jelenleg is zajlik.

A sikeres végrehajtás és a rendelkezésre álló keret minél teljesebb kihasználása nemzeti és gazdálkodói érdek, mivel az erdőterület növekedésével ökológiai-környezetvédelmi szempontból előnyös földhasználati forma nyer teret, a jövedelempótló támogatáson keresztül a gazdálkodók folyamatosan stabil, biztos jövedelemforráshoz jutnak, miközben jelentős favagyron gyarapodik földjeiken.

Mohácsy Gabriella

FVM Irányító Hatósági Főosztály

Litzler Viktória

MVH NVT Területalapú Támogatások Osztálya

Weboldalt indított a HEFOP Irányító Hatósága a pályázatok nyomon követésére

H O L T A R T U N K . H E F O P . H U

Egyedülálló kezdeményezéssel lépett elő a Humánerőforrás-fejlesztési Operatív Program Irányító Hatósága. A pályázatok nyomon követését lehetővé tevő, egyben a számonkérhetőséget is biztosító, a kedvezményezettek munkáját nagyban segítő információs adatbázist hoztak létre, amely az interneten keresztül, kóddal érhető el. Ahogy az oldalt bemutató sajtótájékoztatón Törökné Rózsa Judit, az irányító hatóság vezetője fogalmazott: igyekeztek megnyitni a „fekete dobozt”.

Egyedülálló kezdeményezéssel igyekszik segíteni a Humánerőforrás-fejlesztési Operatív Program Irányító Hatósága a HEFOP pályázatainak induló, ott támogatást elnyerő kedvezményezettek munkáját. A holtartunk.hefop.hu oldalon elérhető adatbázis a HEFOP keretében benyújtott pályázatok és megvalósítandó projektek életét követi nyomon. Minden támogatott saját kódot és jelszót kap az oldalhoz, amelynek beírásával pályázatának folyamatosan frissített adataihoz kerül. A pályázók és a kedvezményezettek a rendszerben megnézhetik a pályázatukkal kapcsolatos adatok mellett azt is, hogy pályázatuk az értékelésnek melyik szakaszában tart, például megfelelt-e a jogosultsági kritériumoknak, a formai ellenőrzésen megfelelt-e, esetleg hiánypótlást kell benyújtania, mikor adta ki szakmai értékelésre a közreműködő szervezet, mikor került a bíráló bizottság elé a pályázat, stb. A kedvezményezettek tájékozódhatnak az elszámolásuk elfogadásáról, az elszámolt összeg utalásáról is.

Az oldal előnyei:

Naprakész

mivel napi szinten teszi lehetővé a pályázók tájékozódását a pályázati folyamatok előrehaladásáról. A pályázók hivatalos tájékoztatása, értesítése jelenleg postai úton történik, ezért a projektekhez kapcsolódó döntésekről és információkról késedelemmel értesülnek. A „Hol tartunk?” weboldal lehetővé teszi, hogy a pá-

lyázó akár azonnal értesüljön a számára fontos eseményekről, például a formai, szakmai értékelésen való megfelelésről esetleg a hiánypótlásra való felkérésről.

Részletes, mivel a pályázó a folyamat több lépését ismerheti meg.

A pályázó a hivatalos értesítések során a pályáztatási folyamat főbb lépéseiről postai úton kap tájékoztatást. A rendszer a folyamat jelenleginél több eleméről nyújt részletesebb információt.

Növeli a kiszámíthatóságot.

A már szerződött pályázók szerződéseik, kifizetések aktuális helyzetéről kaphatnak friss információkat. A „Hol tartunk?” segítségével már a tényleges kifizetések előtt értesülhetnek a kifizetendő összeg nagyságáról és a kifizetés várható időpontjáról.

Ügyfélközpontú

A rendszert a visszajelzések és a tapasztalatok alapján a HEFOP Irányító Hatóság folyamatosan fejleszti, hogy a pályáztatás átláthatóságát növelje, és a legkorszerűbb eszközökkel könnyítse meg a felhasználók tájékozódását.

Az oldalt bemutató sajtótájékoztató elhangzott: az irányító hatóság és a közreműködő szervezetek munkatársai remélik, hogy az oldalt pozitív hatással lesz a támogatásban részesült projektek végrehajtására is. Emellett az irányító hatóság újabb fejlesztésre készül: egy, a holtartunk oldalt is magában foglaló HEFOP-portál kialakítását tervezik. A honlap további szolgáltatásokkal segítené a pályázatkezelést. Többek között egy, a konzorciumok kialakítását segítő partnerkereső adatbázist hoznának létre, illetve egy belső Intranethálózatot is működtetnének. Ez utóbbi az irányító hatóság és a közreműködő szervezetek közötti kommunikációt segítené, elkerülve ezzel azt, hogy a rendszer különböző pontjain egy-egy dolgot egymástól eltérően értelmezzenek.

„Tavaly még három kilogrammot nyomott, idén már csak egy kilogrammot tesz ki egy beadandó pályázat”

Összességében elégedett a HEFOP működésével az irányító hatóság vezetője Rózsa Judit lapunknak elmondta: míg tavaly a rendszer zökkenőmentes indítása, a pályázatok gyors kiírása volt az elsődleges cél, idén már a végrehajtás csiszolásán dolgoznak. Az igaz, hogy a vártnál nagyobb nehézséget okozott az, hogy a szerződéskötéseket és a kifizetéseket elindítsák, mégis sikerült túljutni a nehézségeken, és mára már a kifizetések határideje közelít az elvárható 60 naphoz. Idén a pályázati kiírások tekintetében minőségbeli javulás tapasztalható, hiszen jelentősen egyszerűsödtek a feltételek. Ahogy a vezető egy pályázó szavait idézve nevette mesélte: tavaly még három kilogrammot nyomott egy elkészített pályázat, mára ez a súly egy kilogramm körülire csökkent. Természetesen az elkészített anyagokat nem lehet kilóra mérni, mégis e tény az egyszerűsödést mutatja.

A jövőt illetően az irányító hatóság vezetője elmondta: a mai rendszer két pillérre, a központi programokra és a pályázatokra épül. A jövőben olyan támogatási rendszer lenne előnyös, amelyben többféle lehetőség nyílik arra, hogy valaki támogatáshoz jusson. Célszerű lenne, ha lennének olyan programok, ahol többszörös pályáztatás működne. Például célszerű lehetne egy olyan általános, ugyanakkor egyértelműen, közpolitikai célok mentén meghatározott célokkal kiírt pályázat, amely után közös ötletelés mellett lehetne kidolgozni a projekteket. Felmerült a normatív alapú pályázatok hasznossága is. Ezen konstrukcióban – meghatározott kritériumok alapján – a pályázók automatikusan kaphatnának támogatást. Az irányító hatóság vezetője hasonlóan hasznosnak tartaná azt a rendszert is, amelyben tendereztetés útján kiválasztanák azt a szervezetet, amely a jövőben a pályáztatást bonyolítaná.

ESZA Európai Szociális Alap
Nemzeti programirányító iroda
Társadalmi szolgáltató Kht.

Foglalkoztatáspolitikai
és Munkügyi Minisztérium

Humán erőforrás-
fejlesztési Operatív Program

A vállalkozói készségek és a munkavállalók alkalmazkodóképességének fejlesztését célzó képzések támogatása (HEFOP/2005/3.4.1)

a HEFOP keretében pályázat útján megvalósított program

A PÁLYÁZATOK MÁSODIK ÉRTÉKELÉSI KÖRÉNEK EREDMÉNYEI

2005. október

A Foglalkoztatáspolitikai és Munkügyi Minisztérium Humán erőforrás-fejlesztési Operatív Program Irányító Hatósága (HEFOP IH) az ESZA Kht. közreműködésével 2005. április 29-én pályázatot hirdetett vállalkozások számára munkavállalók képzése támogatására. A pályázatról, a benyújtott pályázatok első értékelési köréről az Uniós Értesítő előző számában beszámolt. Most a második értékelési kör eredményeit, néhány nyertes pályázót mutatunk be.

A PÁLYÁZAT RÖVID ÖSSZEFOGLALÓJA:

Az alkalmazottak és vállalkozások versenyképességének fokozása érdekében a HEFOP/2005/3.4.1 pályázat olyan képzési programokat támogat, melyek fejlesztik a vállalkozások – különösen a kis- és középvállalkozások – alkalmazkodó képességét.

A pályázaton indulhat minden Magyarországon bejegyzett, tényleges tevékenységet folytató gazdasági társaság, egyéni vállalkozó. A támogatást az alkalmazásukban lévő munkavállalók képzésére vehetik igénybe.

A teljes támogatási keret 7 milliárd forint, a támogatás formája vissza nem térítendő támogatás. Egy nyertes pályázó legalább 1 millió, legfeljebb 50 millió forint támogatást igényelhet.

A pályázatokban meghatározott önerőt kell biztosítani, ennek mértéke a képzés típusától függően 10% és 65% között mozog. Az Európai Uniós szabályozás értelmében ún. általános és/vagy szakosított képzésekre lehet pályázni.

A MÁSODIK ÉRTÉKELÉSI KÖR ADATAI: HEFOP/2005/3.4.1

A második értékelési kör eredményhirdetésének dátuma **2005. október 4.**

2005. július 13-ig beérkezett pályázatok száma **90 db**

Az első értékelési körben támogatott pályázatok száma **23 db**

A második értékelési körben támogatott pályázatok száma **37 db**

A rendelkezésre álló keretösszeg **7 000 000 000 Ft**

Az első értékelési körben nyertes pályázatok támogatási összege **168 460 633 Ft**

A második értékelési körben nyertes pályázatok támogatási összege **471 164 169 Ft**

Támogatási intenzitás **Az önerő mértéke az elszámolható költségek 10-65%-a**

AZ ELSŐ ÉS A MÁSODIK ÉRTÉKELÉSI KÖRBE TÁMOGATÁST ELNYERŐ PÁLYÁZÓK

ELSŐ ÉRTÉKELÉSI KÖR

Pályázó neve	Projekt címe	Projekt megvalósítás helyszíne	Támogatás összeg
1. Afford Fordító- és Tolmácsiroda Kft.	Képzések az Afford Kft-ben	Budapest	1 009 736 Ft
2. ALVEOLA COSMETIC Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	Széleskörű képzések az Alveolánál	Budapest	15 688 100 Ft
3. Art-Vital Tervező, Építő és Kereskedelmi Kft.	Art-Vital Kft. európai uniós piaci alkalmazkodó képességének fejlesztése általános- nyelvi, informatikai képzéssel	Nyíregyháza	4 451 891 Ft
4. Bakonyvidéke Takarékszövetkezet	Készségfejlesztő képzések a versenyképesség szolgálatában	Kisbér	5 099 940 Ft
5. Barát Papír Kereskedelmi és szolgáltató Kft.	A BARÁT Papír Kft. 20 fő alkalmazottjának informatikai oktatása	Szeged	5 959 800 Ft
6. Brenntag Hungária Kereskedelmi Kft.	„Tanulással a jövőbe” Brenntag Humán erőforrás fejlesztési program 2005-2006.	Budapest	2 023 782 Ft
7. Csefém Kft.	Munkavállalók képzése a Csefém Kft. versenyképességének növelése érdekében	Budapest	2 850 397 Ft
8. Delta-Tech Mérnöki Iroda Kft.	EU minőség hazai képzéssel	Balassagyarmat	13 003 221 Ft
9. Elektrovill Biztonságtechnikai Rt.	Az Elektrovill Rt. munkavállalóinak nyelvi oktatása	Budapest	1 758 400 Ft
10. EURO-ÉRT Kft.	Az Euro-Ért Kft. munkatársainak angol nyelvi képzése	Budapest	1 148 800 Ft
11. FASTRON Hungária Kft.	A Fastron Hungária Kft. hatékonyságnövelését célzó munkavállalói képzések	Tolna	6 218 100 Ft
12. Hévíz és Vidéke Takarékszövetkezet	A vezetői és ügyfélszolgálati munkatársak készségfejlesztése a megváltozott pénzügyi helyzetre való tekintettel	Hévíz	7 203 000 Ft
13. Ionto-Comed Hungária Kft.	Az Ionto-Comed Kft. munkatársainak képzése a piaci versenyképesség fokozása érdekében	Solymár	2 615 200 Ft
14. Italift Olasz-Magyar Kereskedelmi Kft.	Az Italift Kft. munkavállalóinak képzése	Budapest	2 460 800 Ft
15. L-CONT Biztonságtechnika Kft.	Versenyképesség növelése képzésekkel	Győr	7 381 200 Ft
16. Monor és Vidéke Takarékszövetkezet	Átfogó és hosszú távú humán erőforrás-fejlesztési program a Monor és Vidéke Takarékszövetkezetnél	Gyömrő	17 796 840 Ft
17. Nagy Lovas Felszereléseket és Kellékeket Előállító Kft.	A Nagy Lovas Kft. dolgozóinak képzése	Budapest	2 584 000 Ft
18. Pro-Tour Kereskedelmi és Vendéglátó Kft.	Környezeti alkalmazkodást elősegítő általános képzés szállodatulajdonosoknak, dolgozóknak	Tokaj	2 426 643 Ft
19. SOTER-LINE Oktatási Központ Továbbképző és Szolgáltató Kft.	Ügyfélkezelés támogatása átfogó készségfejlesztéssel	Budapest	10 056 808 Ft
20. Szórádi és Társa Kft	Műanyagipari tanfolyam a Szórádi és Társai kft. dolgozóinak körében a korszerűbb ismeretek elsajátítása érdekében	Budapest	1 449 600 Ft
21. Tesco-Global Áruházak Rt.	A TESCO-GLOBÁL Áruházak Rt. munkavállalói körében végzendő ismeretek és készségek fejlesztése	Budaörs	50 000 000 Ft
22. Ultragel Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	Angol nyelvi képzési program az Ultragél Kft-ben.	Budapest	2 429 600 Ft
23. XAPT Hungary Szoftver Tanácsadó Kft.	Többirányú humán erőforrás képzés az XAPT Hungary Kft-nél	Budapest	2 844 775 Ft

MÁSODIK ÉRTÉKELÉSI KÖR

Pályázó neve	Projekt címe	Projekt megvalósítás helyszíne	Támogatás összeg
1. Ars Humana Konferenciaszervező, Szervezetfejlesztő, Tanácsadó Kft.	STEP by STEP – Integrált Vezető Képzés (angol nyelvű)	Budapest	2 068 173 Ft
2. ASG GÉPGYÁRTÓ Kft.	Szakmai kompetenciák növelése az ASG Kft. alkalmazottainál	Tatabánya	25 836 881 Ft
3. Balázs és Vecsey Építésziroda Kft.	Balázs és Vecsey Kft. Piaci alkalmazkodó képességének fejlesztése korszerű építőipari- energetikai, egészségvédelmi és marketing-ismeretek elsajátításával	Debrecen	3 680 000 Ft

4. Balla Bútor Gyártó és Kereskedelmi Kft.	Versenyképes munkaerő = versenyképes cég	Miskolc	6 412 925 Ft
5. BORSODCHEM Rt.	A BORSODCHEM csoport üzleti és nyelvi képzései az európai versenyképesség érdekében	Kazincbarcika	35 481 201 Ft
6. DI-FER Kereskedő és Szolgáltató Kft.	Képzés a minőségért	Érd	10 824 000 Ft
7. eFeF Élelmiszeripari és Kereskedelmi Kft.	Naprakészen az informatikában: Számítógép-kezelő- (használó) + ECDL 7 modul program	Pécs	7 247 844 Ft
8. EL-Mű SZOLG. Elektromos Műszaki Szolgáltató Kft.	Versenyképesség továbbképzéssel	Gödöllő	13 924 416 Ft
9. FEIN Hungária Kft.	Piacbővülés humán erőforrás fejlesztésével	Szada	16 489 678 Ft
10. GlaxoSmithKline Gyógyszer- és Egészségvédelmi Termékek Kft.	A GlaxoSmithKline Kft. humán erőforrásának fejlesztése és a képzések fenntarthatóságának biztosítása	Budapest	13 534 899 Ft
11. Győri Kecs Kft.	Humán erőforrás-fejlesztés komplex, speciális és általános képzésekből álló programmal a Győri Kecs Kft.-nél	Győr	20 971 500 Ft
12. HBO Holding Kft.	Tévés képzés – érték mérés – készség érés	Budapest	4 194 000 Ft
13. Hungaro-Therm Épületgépészeti Kft.	Korszerű vállalkozói ismeretek megszerzése a munkavállalók munkakerő-piaci versenyképességének fokozása, vállalkozóvá válásának elősegítése érdekében	Cegléd	10 852 800 Ft
14. IHH Nemzetközi Szabadidőszervíz Üzletházi Szövetkezet	Az IHH szervezetfejlesztése saját munkavállalók foglalkoztatási hatékonyságának emelésével, Eukompatibilis lépések magvalósításával	Győr	4 826 039 Ft
15. Informax Euro Informatikai és Telekommunikációs Kht.	Informax Euro Kht. munkavállalóinak képzése	Budapest	2 422 400 Ft
16. Itália Konyhastúdió Kft.	Az Itália Konyhastúdió Kft. Humán erőforrásának fejlesztése	Budapest	3 693 600 Ft
17. Jeans Club Ruházati és Kereskedelmi Kft.	Komplex munkavállalói képzés a versenyképes, hatékony Jeans Club-ért	Pécs	38 491 399 Ft
18. KisSzabó Gyorsétterem Kft.	Gyorséttermi szolgáltatás színvonalát növelő humán erőforrás fejlesztés általános képzés keretében	Nyíregyháza	3 845 461 Ft
19. MAPEI Kft.	Képzéssel a versenyképességért	Budaörs	21 781 870 Ft
20. Megakom Stratégia Tanácsadó Iroda Kft.	Alkalmazkodást segítő általános képzés	Nyíregyháza	1 569 296 Ft
21. MetalBox Kft.	metalBox képzések a versenyképesség javítására	Székesfehérvár	15 561 600 Ft
22. MEY-HUNGÁRIA Divatfahérműkészítő Kft.	MEY munkavállalói képzés	Veresegyház	13 507 874 Ft
23. Neutron Gépészeti és Építőipari Kft	Alkalmazotti továbbképzés a Neutron Kft.-nél	Paks	16 625 076 Ft
24. Nexon Vállalkozási és Kereskedelmi Kft.	„nexONEDU-Általános készségfejlesztő tréningek a Nexon Kft.-nél	Budapest	16 298 500 Ft
25. Nivóber Építőipari és Szolgáltató Kft.	Képzett vezetők és munkatársak – erős vállalkozás	Eger	11 184 000 Ft
26. Organon Hungary Kereskedelmi Kft.	Fókuszban az ember – átfogó készségfejlesztés az Organon Hungary Kft.-nél	Budapest	32 423 942 Ft
27. Öntőgépszervíz Kft.	Versenyképességet és humán erőforrást fejlesztő képzések az Öntőgépszervíz Kft. számára	Budapest	1 552 000 Ft
28. REHM Hegesztéstechnika Kft.	EU színvonalú képzettség	Tápiószéle	8 472 000 Ft
29. SOFT Consulting Kft.	Az Európai Unió viszonyokhoz való alkalmazkodás érdekében szükséges képzések lebonyolítása a Soft Consulting Kft.-ben	Budapest	3 624 800 Ft
30. Szekszárd Már-ker Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	Minőség a humán erőforrás fejlesztésében	Szekszárd	10 318 200 Ft
31. SZEKURITÁS Ipari, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	Sokoldalú képzések a Szekuritásnál a versenyképesség növeléséért	Jászberény	14 112 800 Ft
32. Tiszamenti Vízművek Rt.	Képzéssel a sikeres Tiszamenti Vízművekért	Szolnok	9 601 177 Ft
33. TQMI Észak-Alföld Üzleti Tanácsadó Kft.	TQMI Észak-Alföld Kft. Alkalmazkodó képességének javítása munkatársai személyi kompetenciáinak fejlesztésével	Debrecen	2 555 882 Ft
34. Trend Com Média Kft.	Képzések a versenyképesség javításáért	Pécs	11 008 000 Ft
35. Védőháló Paks Szociális Szolgáltató Kft.	Megváltozott munkaképességű dolgozók kompetencia fejlesztése a Védőháló-Paks Kft.-ben	Paks	28 810 754 Ft
36. Warm Épületgépész és Szakipari Tervező és Szolgáltató Kft.	Warm Kft. Humán erőforrás képzése	Paks	15 950 000 Ft
37. Zala Megyei Ipari Kereskedelmi Rt.	Informatikai képzés a versenyképesség megőrzése, valamint az élethosszig tartó tanulás jegyében	Zalaegerszeg	9 013 056 Ft

A MÁSODIK ÉRTÉKELÉSI KÖRBE TÁMOGATÁSBAN RÉSZESÜLŐ NÉHÁNY PROJEKT RÖVID BEMUTATÁSA

eFEF ÉLELMISZERIPARI ÉS KERESKEDELMI KFT.

Naprakészben az informatikában: Számítógép-kezelő- (használó) + ECDL 7 modul program

A projekt célja, hogy lehetőséget biztosítsanak a célcsoport számára számítógépes elméleti és gyakorlati ismeretek elsajátítására. Elvárt eredmény, hogy a résztvevő legyen alkalmas a társadalmi és gazdasági élet különböző területein, az adott területhez kapcsolódó irodai és ügyviteli munkában, a gazdálkodó egységek tartalmi és adminisztratív munkájában alkalmazott számítógépes szoftverek alapszintű kezelésére, üzemeltetésére, használatára. Tudja kezelni az egyes számítógéptípusokat, legyen alkalmas rutinfeladatok végzésére. A tanfolyam elvégzése után a hallgatók OKJ-s Számítógép-kezelő-(használó) (OKJ 33 4641 01) vizsgát, majd ECDL 7 modul vizsgát tesznek.

FEIN HUNGÁRIA KFT.

Piacbővülés humánerőforrás fejlesztésével

A cég jelenleg meghatározott és régi üzleti kapcsolatokon alapuló beszerzési forrásokból származó kézi elektromos kisgépeket, szerszámokat forgalmaz. A tevékenység végzéséhez az elmúlt évek során területi vezetőkből, üzletkötőkből álló munkatársi csapatot épített ki, és folyamatosan szervezte a belső képzéseket a tudásszint növelése érdekében. Az EU tagállamokból származó termékek beszerzése, valamint a nem hazai piacokon történő értékesítés céljából az elmúlt évben a központi irodákban dolgozó munkatársak német, angol nyelvből alapfokú nyelvtudást eredményező képzésen vettek részt, a pályázati projekt keretében részben ezt kívánja középfokú nyelvvizsgáig fejleszteni a cég. A projekt másik területe a vezetői-értékesítési továbbképzés a területi vezetői, üzletkötői munkatársaknak és a cég vezetőinek abból a célból, hogy a munkatevékenység racionalizálásával hatékonyabb, eredményesebb értékesítés történjen, a vállalkozás ezáltal új piacokat nyerjen, a meglévő viszonteladói körében a forgalom bővülését érje el. Az ország EU csatlakozását követő egyre élesedő piaci versenyben az elmúlt évek dinamikus fejlődése csak a humánerőforrás oldal további megerősítésével biztosítható. A kétértelmű képzési tevékenység eredményeképpen a szervezet hazai és nemzetközi versenyképessége növekedni fog.

ÖNTŐGÉPSZERVÍZ KFT.

Versenyképességet és humán erőforrást fejlesztő képzések az Öntőgépszervíz Kft. számára

Az Öntőgépszervíz Kft. jelen projekt keretében olyan, a munkavállalók általános képzettségét növelő oktatási folyamatokban kíván részt venni, melyek hozzájárulnak a cég versenyképességének fokozásához, tevékenységének bővítéséhez. A dolgozókat nyelvi, hidraulikai, illetve vezetői kompetenciák fejlesztését célzó képzésekre kívánják beiskoláztatni. Mindez azért is szükséges, hogy a vállalat megőrizze, illetve fokozza piaci részesedését. Az Európai Unió csatlakozással megnőtt a piaci lehetőség a külföldi vállalatok számára, egyre többen jelentek meg a piacon, ebből kifolyólag a minőségi munka elengedhetetlenné vált. Jelen projekt keretében a vállalkozás fel szeretné készíteni a rendelkezése álló humán erőforrást a megváltozott munkaerőpiacon való helytállásra és a cég érdekében a munka hatékonyságának növelésére.

TISZAMENTI VÍZMŰVEK RT.

Képzéssel a sikeres Tiszamenti Vízművekért

A Tiszamenti Vízművek Rt. a dolgozói részére szervezendő külső és belső képzéssel kívánja növelni a piaci viszonyokhoz való alkalmazkodó képességet mind a dolgozók, mind a társaság vonatkozásában.

A projekt segítségével 13 fő stratégiaalkotási és vezetői ismereteit fejlesztik külső képző igénybevételével, 288 fő munkavállaló pedig belső képzés keretében új ismereteket szerez az informatika, a minőségbiztosítás, valamint a tűz- és munkavédelem területén.

A képzésektől azt várják, hogy a munkavégzés hatékonyabb, a társaság versenyképesebb legyen, a szervezet pedig hozzájáruljon a régió gazdaságfejlesztéséhez és ezáltal a térségben élők életminőségének javulásához.

VÉDŐHÁLÓ PAKS SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÓ KFT.

Megváltozott munkaképességű dolgozók kompetencia fejlesztése a Védőháló-Paks Kft.-ben

A Védőháló-Paks Kft. projektjének hosszú távú célja a megváltozott munkaképességű személyek vonatkozásában az egész életen át tartó tanulás igényének és képességének növeléséhez való hozzájárulás. Ennek érdekében képzési programmal segíti a munkavállalóit szélesebb körű képességek, készségek, ismeretek elsajátítására, ezzel lehetővé téve piacképesebb feladatok ellátására való alkalmassá tételüket. A projekt hozzájárul a munkavállalók munkaerő-piaci mobilitásának növeléséhez, egyszersmind növeli a Kft.-nek a piaci igényekhez történő rugalmasabb alkalmazkodását.

A projekt során az alkalmazottak informatikai képzésben, egyéni kompetenciáik fejlesztésére kommunikációs készségfejlesztésben; a cég vezető munkatársai vezetői készségfejlesztésben vesznek részt. A szervezet a fogyatékkal élő személyek társadalmi integrációját is kiemelt célként kezeli, ezért a projekt során a résztvevők a munkaerőpiac valamennyi szegmensében jól alkalmazható európai uniós képzésben, valamint a munkahelyi egészséggel és biztonsággal kapcsolatos képzésben is részesülnek.

Fentiek nyomán növekedik a munkavállalók munkahelyi készsége, kompetenciája, amely lehetővé teszi, hogy a meglévő piaci igényekhez jobban alkalmazkodó, magasabb készségeket igénylő tevékenységeket is elláthassanak.

ZALA MEGYEI IPARCIKK KERESKEDELMI RT.

Informatikai képzés a versenyképesség megőrzése, valamint az élethosszig tartó tanulás jegyében

A vállalat versenyképességének megtartása hosszú távon csak úgy érhető el, ha lépést tart a változó igényekkel, képes folyamatosan megújulni, kihasználja az új technikai eszközök nyújtotta lehetőségeket.

A szervezet nagy kiterjedésű bolthálózattal rendelkezik, ahol ma már mindenütt megtalálható a számítógép, használata a mindennapi munka részévé válik. A boltokban dolgozó, 40 éves átlagéletkorral rendelkező alkalmazottak számára a számítógép használata egy új kihívás, ám ezen ismeret elsajátítása ma már alapvető követelmény a munkaerőpiacon.

A vállalat kiemelt célja a dolgozók élethosszig tartó tanulásának ösztönzése és támogatása, egyrészt azért, hogy a dolgozók megtanulják és alkalmazzák az új technikai eszközöket a munkájuk során, másrészt azért, hogy értéküket a munkaerőpiacon megtartsák azokkal a fiatal, agilis pályakezdőkkel szemben, akik számára a számítógép már természetes munkaeszköz. A projekt során megvalósuló ECDL képzések a fenti folyamatokat kívánják elősegíteni.

A pályázati kiírásra 2005. november közepéig 498 pályázat érkezett be, amelyek értékelése folyamatban van, a beérkező pályázatok igen nagy száma miatt az előzetesen tervezett kéthavi értékelési körök helyett havi értékelés folyik. A harmadik értékelési kör eredményhirdetése decemberben várható.

Befogadó Európa?

Nemzetközi kulturális konferencia Budapesten

November 17. és 19. között „A befogadó Európa? Látóhatár 2020” címmel háromnapos nemzetközi konferenciát rendeztek Budapesten. A tanácskozáson huszonhét ország kulturális minisztere, s résztvevőként mintegy 600 kulturális szakember vett részt. Az előadók között nem kisebb nevek szerepeltek, mint José Manuel Barroso az Európai Bizottság elnöke, Gyurcsány Ferenc miniszterelnök, Ján Figel’ az Európai Bizottság oktatásért, kultúráért, képzésért és többnyelvűségért felelős főbiztosa vagy Bozóki András kulturális miniszter, de felszólalt Kertész Imre Nobel-díjas író is.

A Befogadó Európa? konferencia terve 2004 nyarán született meg, és azt 2004. novemberében, Berlinben jelentették be az ottani „Lelket Európának” című kulturális miniszteri tanácskozáson. Ezen a találkozón jelentette ki a hivatalába frissen beiktatott José Manuel Barroso, az Európai Bizottság elnöke, hogy a kultúrának kiemelt szerepet kell kapnia az Unió politikájában, valamint itt mutatkozott be Ján Figel’, a Bizottság szlovák nemzetiségű új kulturális biztosa.

A konferenciasorozat következő állomása 2005 májusában Párizs volt. A „Találkozások a kulturális Európáért” elnevezésű kulturális miniszteri találkozón megkezdtek egy Európai Kulturális Charta kidolgozását, amely biztosítja a kultúra helyét és a kulturális sokszínűség megőrzését az Európai Unióban. A találkozóra a kulturális miniszterek mellett művészek és értelmiségiek is meghívtak – akárcsak a budapesti konferenciára.

A Budapesten megrendezett „Befogadó Európa? Látóhatár 2020” című tanácskozás harmadik volt a neves európai konferenciák sorában, de az első olyan volt, amelyet egy újonnan csatlakozott tagállamban rendeztek. Bár az Unió miniszterei évente többször találkoznak hivatalos tanácsuléseken, a budapesti konferencia nem része a szokásos brüsszeli döntéshozatali folyamatnak. A politikusokon és az uniós tisztségviselőkön kívül nagy számban kaptak meghívást művészek, szakértők és a kulturális életben fontos szerepet betöltő más személyiségek is.

Elődjeitől eltérő volt a budapesti értekezlet azért is, mert míg a párizsi találkozóra csak a 25 tagállamból hívtak vendégeket, a budapesti konferencia teljesen nyílt és összeurópai volt: a Nyugat-Balkán kulturális miniszterei és szakemberei, művészei is meghívást kaptak Budapestre. A velük való kulturális együttműködés jó előkészítése lehet az Unió délkeleti bővítésének, és beleillik a konferencia témáját adó Befogadó Európa? kérdéskörbe is.

Ahogy a konferencia címe is sugallja, a tanácskozás két témát ölelt fel. Az idő jelentős részét a Befogadó Európa? témájának szentelték, amely a „kulturális demokratizálás” és a „kulturális demokrácia” fogalmihoz kapcsolódó elméleteket és a gyakorlatot vizsgálta. A kultúrához való hozzáférés, ennek esélyei és a kulturális életben való részvétel állt a vita középpontjában. Külön hangsúly került ez utóbbi és a kulturális különbségek kapcsolatára, hiszen ez Közép-Kelet Európában különösen fontos tényező.

Ezzel szemben a Látóhatár 2020 a jövőre vonatkozó kulturális elképzeléseket helyezte a középpontba. Az elmúlt néhány év komoly kihívások elé állította a felsővezetőket: a világpolitikai feszültségek, az Európai Alkotmány és a keleti bővítés kérdése, a 2007-2013-as évek költségvetése mind-mind újonnan felmerült problémák. A budapesti konferencia célja az volt, hogy résztvevőit – beleértve a meghívott minisztereket és a Bizottság képviselőit is – kimozdítsa mindennapi rutinjukból és figyelmüket a nem túl távoli, de még nem is fenyegető közelségű 2020-körüli európai kultúra vízióira irányítsa.

KULTURPONT IRODA – FOTÓ: GORDON ESZTER

Kiemelkedő gondolkodók és művészek a legkülönbözőbb szempontokból elemezték a 2020-as évek Európájának kultúráját. A témák között helyet kapott a kulturális demokrácia esélyének kérdése is. Az előadók ezen kívül más – antropológiai, demográfiai, technológiai, gazdasági és biztonsági – szempontokat is érintettek, csakúgy, mint a művészetek belső dinamikáját. Ez a jövőbe tekintő kísérlet remélhetőleg azzal az eredménnyel járt, hogy a döntéshozók és a kulturális élet szereplői ezt követően a napi problémákat tágabb perspektívából szemlélik majd.

Egy nemzetközi konferencia kapcsán rendszerint értékelni szokták, hogy mi lehet az eltöltött pár nap szakmai hozadéka. Esetünkben egy rendkívül összetett és bonyolult kérdés került napirendre, s így a tárgyalások hatásai is hónapok, esetleg évek múltán várhatóak csak. Annyit azonban már most leszögezhetünk: a tanácskozás megrendezésével Magyarország kilépett a frissen csatlakozott országok passzív szerepéből, és újkori kulturális diplomáciának történelmében először kezdeményezőként lépett fel az európai kulturális porondon.

Bozóki András: A kultúrák közötti párbeszéd esélyei

(A szerző kulturális miniszter. A cikk a „Befogadó Európa?” című konferencián elhangzott miniszteri záróbeszéd szerkesztett változata.)

Kertész Imrénék a budapesti kulturális konferenciához intézett üzenetét továbbgondolva: ellent kell tudnunk állni a „passzív ártatlanság” kísértésének akkor is, amikor a kulturális jövő és az európai integráció összefüggéseit vizsgáljuk. Alain Touraine is kategorikusan visszautasította az integrációval és befogadással kapcsolatos köldöknéző európai optimizmust, és felhívta figyelmünket a szétesés és kizárás irányában ható párhuzamos folyamatokra. Miközben joggal örülünk a sikeres európai együttműködés eredményeként elfogadott UNESCO-egyezménynek, amely hitet tesz a kulturális sokféleség értékei mellett, a francia városokban lezajlott szociális és etnikai lázadásokat figyelmeztető jelnek kell tekintenünk. Nem kétséges, tovább kell folytatnunk a kultúrák közötti párbeszédet, és kísérletet kell tennünk a kulturális együttműködés elmélyítésére.

Konferenciánk megkísérelt olyan módszereket találni, amelyek elősegítik a megértést és a kulturális befogadást olyankor, amikor az európai társadalmak előtt súlyos nehézségek tornyosulnak. Az európai alkotmányozási folyamat kisiklása megálljt parancsolt a kibővített Európai Unió integrációjának megszilárdítása előtt. Félúton vagyunk a lisszaboni irányelvek tervezett megvalósításától, amelyeknek öt éve megfogalmazott célja még az volt, hogy az EU 2010-re a „világ legdinamikusabb és legversenyképesebb tudásalapú gazdaságává váljon”. Ma már világos, hogy ez a cél ennyi idő alatt nem érhető el.

A bizonytalanság érzését Nyugat Európa társadalmában tovább fokozza a kontinentális európai jóléti államok strukturális reformjainak sürgetése. Ezek a társadalmak még nem tudták megemésztetni az Európai Unió minden eddiginél nagyobb arányú bővítését sem. Úgy tűnik, hogy félelmeiket az újonnan csatlakozott tagállamokra vetítik, s az onnan bevándorló munkások, továbbá a külső országokból érkező bevándorlók ellen próbálják fordítani. A további bővítésre és az EU jövőbeli formájára vonatkozó politikai meg egyezés hiánya fokozza ezt a bizonytalanság-érzést. Sok európai városban mindez a kulturális sokszínűség elfogadásának megkérdőjelezését eredményezheti.

E jelenségek komoly feszültségeket jeleznek azzal kapcsolatban, hogy Európa vajon tényleg befogadó-e. Hosszú időre előrevetíthetjük egy európai pátthelyzet kialakulását és az európai jövőkép gyengülését. Mindazonáltal meggyőződésem, hogy a kultúra elősegítheti az integrációs folyamatban előállt jelenlegi pátthelyzet leküzdését. A kultúra segíthet felfedezni és megélni a sokféleség növekvő kibontakozásának értékét. A kultúrában megvan a lehetőség arra, hogy megoldást nyújtson erre a társadalmi és gazdasági válságra, mivel egyedülállóan és egyszerre képes növelni a szolidaritást és versenyképességet. Egy leegyszerűsített gazdasági elmélet feltételezheti a társadalmi kohézió és a gazdasági versenyképesség összeférhetetlenségét. De én azt állítom, hogy a kultúra révén a szolidaritás és versenyképesség kölcsönösen erősítheti egymást. A társadalmi integráció célja felől közelítve a kultúra befogadást, együttműködést, önbecsülést, szolidaritást, toleranciát, esélyegyenlőséget, kíváncsiságot és párbeszédet jelent. Ugyanakkor az innováció, a találékonyság és az alkotókészség segítségével a kultúra fokozza a gazdasági versenyképességet.

KULTURPONT IRODA – FOTÓ: GORDON ESZTER

A tíz új ország befogadása növelte az EU-n belüli különbségeket. A gazdasági fejlettség több ponton eltér egymástól Európa leg-gazdagabb és legszegényebb térségei között. A korábbi és jövőbeli keleti bővítéstől való félelmek egybeolvadnak a globalizáció, a nemzeti önazonosság hanyatlása, a gazdasági stagnálás, a jóléti állam válsága, az előregedő társadalmak és a bevándorlás fölött érzett aggodalommal. Ebben az összefüggésben a társadalmak befogadó-képessége nem volt képes lépést tartani a tagállamok számának hirtelen megnövekedésével.

Az új tagállamokban nagyobb a távolság a kulturális lehetőségek tekintetében (például a városok és falvak között), mint a „rég” Európában. Hiányosságokat tapasztalhatunk a kulturális javakhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférésben és a helyi és központi kormányzatok erőforrásaiban. A leggazdagabb és legszegényebb társadalmi rétegek kulturális szokásai az EU keleti részében jobban eltérnek egymástól. Az erős helyi közösségek hagyományai gyengébbek, mint a nyugati tagállamok konszolidált társadalmában. Mégis, ebben a régióban, amely csak egy kicsit van keletebbre a nyugattól, nagyobb hagyományra tekint vissza a kultúra társadalmi mobilitást és befogadást előmozdító eszközként való használata. A tagállamok közötti és a tagállamokon belüli befogadási készség fokozása érdekében nagyobb szerepet kell játszania a kulturális prioritásoknak az európai strukturális alapok keretében megvalósuló programokban. A nemzeti fejlesztési terveknek prioritásként kellene kezelniük a kultúrát. A tagállamok között ki kellene cserélni a kulturális tervezést szolgáló legjobb eljárásokat.

Ján Figel' előterjesztése alapján az Európai Bizottság azt tervezi, hogy 2008-at a kultúrák közötti párbeszéd európai évének nyilvánítja. Hiszem, hogy ezt a párbeszédet több szinten kell szorgalmazni. Először is előtérbe kell helyezni a bevándorlásból és a mobilitásból kialakuló többkultúrájú társadalmakban és közösségekben. Másodszor pedig a régi és új tagállamok társadalmi között. Végül harmadszor, az EU tagállamok, a később csatlakozó tagok és a nem EU-tagok (különösen az új szomszédos országok) között.

A kultúrák közötti párbeszédnek többről kell szólnia, mint pusztán kulturális cseréről! Meg kell erősítenie az együttműködést és a közös alkotást! Olyan képességekkel és viselkedésformákkal kell gazdagítani a társadalmakat, amelyek képessé teszik őket arra, hogy hasznosítani tudják a komplex, soknemzetiségű, sok kultúrát felölelő, soknyelvű környezetet. A kultúra egyaránt teljesíthet kizáró és befogadó társadalmi funkciókat. Egyrészt a kulturális kizárás társadalmi elmaradottságot szül. Másrészt viszont tudnunk kell,

hogy a bevándorlók és migránsok pozitív szerepet játszanak a kultúrák és közösségi terek közötti kapcsolatrendszer megteremtésében. Ez a sokféleség szolgálhat az európai fejlődés és megújulási képesség alapjául.

A nyelvi sokféleség Európa meghatározó jellemzője. Gyakran beszélünk arról, hogy a fordítási tevékenység az egyik legjelentősebb üzlet Európában. Amint azt Umberto Eco egyszer találóan megjegyezte: „Európa nyelve a fordítás.”

Ugyanakkor az angol nyelv gyakorlati használatának elfogadása az európai diskurzus nyelveként egyúttal erőforrásokat szabadíthatna fel és irányíthatna át a kevésbé beszélt nyelvek támogatására. A kis nyelvek értékes erőforrások. Ahogy a máltai kulturális miniszter érvelt a nyelv a legnagyobb örökség, amit egy kis ország adhat a világ kultúrája számára. A bürokratikus szövegek fordítása helyett a többnyelvűség politikájának az oktatást, az irodalmi fordításokat és a kisebbségben lévő nyelvek egyéb támogatását kellene középpontba helyezni.

S itt érdemes röviden kitérni a versenyképesség és kultúra összefüggéseire, valamint arra, hogy miként fejleszthető a versenyképesség a humán tőke gyarapítása révén.

A bővítéssel megnőtt Európa kulturális és nyelvi sokszínűsége. Sok kételkedőt még mindig nem sikerült meggyőzni arról, hogy a bővítés nem az európai integrációt kudarccal fenyegető folyamat; ellenkezőleg, egyedülálló lehetőséget jelent a gazdasági versenyképesség fokozására és a lisszaboni cél majdani megvalósítására. A bővítés általában megnöveli az európai erőforrások körét, aminek köszönhetően az EU elvileg utol tudja érni gyorsan fejlődő globális vetélytársait. Ez az erőforrás a humán tőke. A humán tőke köre a kultúrába és az oktatási rendszerekbe történő befektetések útján növelhető.

Azért is érdemes a kultúrába fektetni, mert egyaránt mérhető haszonnal jár a GDP növekedés és a foglalkoztatás bővülése tekintetében. A kreatív iparágak, amelyek olyan különböző területeket ölelnek fel, mint a kulturális turizmus, a média és a szórakoztató iparágak, a szoftverfejlesztés, a divattervezés, mind a XXI. század globális gazdaságának legdinamikusabban fejlődő ágazatai. Az ENSZ Világ Szellemi Tulajdona Szervezet (WIPO) által közzétett statisztikák világosan szemléltetik, hogy az állampolgáraik kreativitásának fokozásába invesztáló országok és régiók gazdasági növekedésben teret is nyernek. Azok az országok, ahol a kulturális tevékenységek részesedése a GDP-ben a legmagasabb, egyben a legversenyképesebbek a világon. A kulturális innováció és a kreatív iparágak tehát ott vannak a versenyképessé válás legjobb eszközei között.

Mi ezért arra teszünk javaslatot a Bizottságnak és kormányainknak, hogy foglalják bele a kulturális prioritásokat a nemzeti és regionális fejlesztési tervekbe, oktatási programokba, támogassák a kis- és középvállalatok számára nyújtott programokat, az EU szomszédsági politikáját, és mindenek felett a lisszaboni elképzeléseket. Európának ugyanakkor – bizonyos prioritások szerint – szüksége van a nemzeti kulturális politikák szorosabb összehangolására is.

V an még egy fontos terület, amelyik jelentősen befolyásolja a kulturális lehetőségeket és befogadás esélyeit a fiatalok és a jövő nemzedékei számára.

Szélesednie kell a kulturális termékekhez való hozzáférés lehetőségeinek s ezért számot kell vetnünk a digitális hálózatok fontosságával a kulturális tevékenységekben. Ha a következő 15 évre

szóló prioritásokat vesszük számba, tehát már a 2020-as évre tekintünk, akkor a digitálisan hozzáférhető kulturális tartalom és szolgáltatások, valamint a tartalom létrehozása és a hálózatra való feljuttatása egyre nagyobb figyelmet érdemel.

Eltekintve az ilyenkor szokásos technológiai optimizmustól, a digitális hálózatok példa nélkül álló lehetőségeket biztosítanak az ötletek, kulturális termékek terjesztésében és azok oktatási célú felhasználásában. A francia kulturális miniszter említést tett az európai digitális könyvtár létrehozásáról, amelynek terve már hat tagállam támogatását élvezi. A kulturális piac megértéséhez korunkban a hozzáférhetőség jelenti a kulcsot. Az európai örökség megnyitása és hozzáférhetővé tétele előnyt biztosíthat a globális kulturális versenyben. Az európai kultúra igenis győzedelmeskedhet a globális tömegkultúra fölött egyszerűen azért, mert elérhető.

A kultúrához való hozzáférést gyakran a jelenlegi szerzői jogi szabályok korlátozzák. A könnyítés érdekében el kellene kezdenünk egy olyan szemléletváltó folyamatot, amelyben új, kreatív megoldások alkalmazhatók az előző századokból örökölt szellemi tulajdonjogi rendszerünk újragondolására. Mégpedig olyan megoldások, amelyek egyaránt kielégítőek lehetnek a szerző, a közjó és a 21. századi piac számára. Különösen hangsúlyozni érdemes a közönség hozzáféréseinek szükségességét az államilag támogatott kulturális tartalmak esetében. A BBC Kreatív Archívuma követendő példaként szolgálhat. Ez lehetővé teszi a felhasználók számára, hogy letöltsék a BBC dokumentum-programjait nem kereskedelmi felhasználásra: azokat személyi számítógépen tárolják, szerkesszék, és szabadon terjeszthessék. A kreatív archívumok a közszolgálati médiumok archívumait hozzáférhetővé és hasznosíthatóvá teszik a tartalmuk létrehozását a licenz díjakon keresztül támogató nagyközönség számára.

A média-archívumainak hasonló módon történő felszabadítása különösen a közönség érdekeit szolgálna Kelet- és Közép-Európában. Térségünkben az állami média egészen a legutóbbi időkig monopolhelyzetben volt. Az állami tulajdonban lévő kulturális archívumok hozzáférhetővé tétele ezért létérdek. Több jogi megoldás is kínálkozik e kérdés megoldására. A „Kreativitásról, Újításról és Szellemi Tulajdonról” szóló *Adelphi Charta* például egy olyan kezdeményezés, amelyet az Egyesült Királyság Művészeti Királyi Társasága hozott létre és amelyet aláírt többek között a brazil kulturális miniszter, Gilberto Gil. A Charta széleskörű összefogásra szólít fel egy olyan szellemi tulajdonjogi rendszer kialakításáért, amely egyszerre biztosítja a tudásmegosztást és az innováció elismerését. A Kreatív Közjavak (Creative Commons) nevű kulturális és jogi mozgalom a legkülönbözőbb licenz-lehetőségeket kínálja a jelenleg érvényben lévő törvényes keretek között. Ezek révén hozzáférhetővé válik a kultúra, bővül a kreativitás lehetősége a kevésbé kiváltságos csoportok és közösségek számára. Ily módon erősödhet a fenntartható gazdasági fejlődés is. E kezdeményezésekben közös vonás az, hogy mindegyik bővíti a kultúrához való közösségi hozzáférést a köz érdekében, és hozzájárul az európai kulturális termékek versenyképességéhez.

Végezetül szeretném az európai kultúráról szóló konferenciák témájául javasolni a következő kérdéseket: 1. Miként növelhető a társadalmi kohézió és versenyképesség a kultúra segítségével? 2. Miként lehet a kultúrát prioritásként kezelni a lisszaboni törekvések között? és végül 3. Miként lehet nagyobb teret engedni az emberi kreativitásnak, újításnak és megértésnek a digitális hálózatok és platformok támogatásával és a szellemi tulajdonjogok újragondolásával a következő évtizedekre?

Mert mi mindannyian – művészek, kulturális aktivisták, politikusok – minden sokszínűségünkkel együtt, valóban egyetlen utasterben vagyunk. Hajónk neve történetesen „Európa”.

A régiók jövedelme és a régiók közötti újraelosztás

Az Európai Unió régiói között meglévő gazdasági egyenlőtlenségek mérésére általában a legátfogóbb mérőszámot, az egy főre eső bruttó hazai termék (GDP) értékét szokás használni. E mellett azonban az egy főre eső jövedelem is hasonlóan kifejezi a gazdasági fejlettség és életszínvonalbeli különbségeket. Az egy főre eső jövedelem előnye, hogy kiszűri a GDP mérése során jelentkező azon problémát, amely az ingázó dolgozók – helyenként igen magas – számából ered. Azokon a területeken – jellemzően fővárosokban –, ahol többen dolgoznak, mint amennyien élnek, az egy főre eső GDP felfelé torzít, ugyanis a megtermelt bruttó hazai termék értékét nem a dolgozók, hanem a helyben lakó népesség számával osztják. Az összehasonlíthatóság érdekében az egyes régiók lakosainak egy főre eső jövedelmét vásárlóerő-paritáson (purchasing power standards, PPS) számolják. Ezzel a mutatóval a kiszűrhetők a régiók közötti árszínvonalbeli különbségek csakúgy, mint a nemzeti valuták árfolyamából eredő torzítások. Ebben a tekintetben a jövedelemstatistikák kevésbé pontosak, mint az egy főre eső GDP, ugyanis a jövedelmek összehasonlító áras adatai részben becsléseken alapulnak.

Az Európai Unió 25 tagországa NUTS-2 szinten 254 régióra tagolódik. A háztartások jövedelmére vonatkozó adatok 2002-re majdnem teljes körűen rendelkezésre állnak. Az alábbiakban a régiók rendelkezésre álló és elsődleges jövedelme közötti különbségeket mutatom be.

Rendelkezésre álló jövedelem

A rendelkezésre álló jövedelem a háztartások ténylegesen elkölthető jövedelmének statisztikai mérőszáma, és alapvetően két részből tevődik össze. Egyrészt az elsődleges jövedelemből, másrészt a háztartások és az állami költségvetés között áramló pénzek nettó értékéből. A költségvetés adók és egyéb

eszközök révén jövedelmet von el a háztartásoktól, ugyanakkor pénzbeli és természetbeni (oktatás, egészségügyi ellátás) juttatásokkal ellentételezi ezt. A rendelkezésre álló jövedelem az állami transferek közül csak a pénzbelieket tartalmazza, és meghatározó tényezője természetesen az elsődleges jövedelem marad; bár az állam ezt számottevően képes korrigálni jövedelempolitikája révén.

A 10 legmagasabb egy főre eső rendelkezésre álló jövedelemmel rendelkező NUTS-2 szintű régió közül hét Nagy-Britanniában, három pedig Olaszországban fekszik.

A 10 legszegényebb régió mindegyike az újonnan csatlakozott országokban található, többségük Lengyelországban. Közéjük tartozik a három balti állam is, melyek kis területüknél fogva egy-egy NUTS-2 régióknak felelnek meg.

Londonban tehát több mint négyszerese az egy főre jutó felhasználható végső jövedelem, mint Lettországnak. A tíz legmagasabb jövedelmű régióban az átlagos jövedelem közel négyszer olyan magas, mint a tíz legalacsonyabb jövedelemmel bíró régióban átlagosan. Természetesen erősen érződik a jövedelmi statisztikákban az újonnan csatlakozott országok gazdasági hátránya. A 25 tagállamú Európai Unió 254 NUTS-2 régiójának jövedelmi rangsorában az utolsó 35 helyet a 2004-ben csatlakozott tagállamok régiói foglalják el. E 10 tagállamban összesen 41 régió található¹, melyek közül Prágában a legmagasabb az egy főre eső jövedelem, 11 329 euró. Közép-Magyarországon 9041 euró az egy főre jutó rendelkezésre álló jövedelem, amellyel Pozsony mögött Kelet-Közép-Európában a harmadik helyet foglalja el. A régi tagállamok legalacsonyabb jövedelmű régiói túlnyomórészt Portugáliában, Görögországban és Franciaország tengerentúli területein fekszenek, közülük Francia Guayanában és a portugáliai Nortében a legrosszabbak a jövedelmi viszonyok.

A 10 legmagasabb jövedelmű régió 2002-ben

Egy főre jutó rendelkezésre
álló jövedelem,
euró vásárlóerő-paritáson

London belső területe (UK)	21 550
Surrey, Kelet- és Nyugat-Sussex (UK)	20 479
Bedfordshire, Hertfordshire (UK)	19 674
Berkshire, Bucks és Oxfordshire (UK)	19 538
London külső kerületei (UK)	18 992
Emilia-Romagna (IT)	18 332
Lombardia (IT)	18 304
Essex (UK)	18 230
Valle d'Aosta (IT)	17 980
Észak-Yorkshire (UK)	17 765

A 10 legalacsonyabb jövedelmű régió 2002-ben

Egy főre jutó rendelkezésre
álló jövedelem,
euró vásárlóerő-paritáson

Észak-Alföld (HU)	5 063
Swietokrzyskie (PL)	5 012
Podlaskie (PL)	4 922
Warminsko-Mazurskie (PL)	4 889
Opolskie (PL)	4 793
Észtország (EE)	4 783
Litvánia (LT)	4 763
Lubelskie (PL)	4 750
Podkarpackie (PL)	4 589
Lettország (LV)	4 332

Elsődleges jövedelem

Az elsődleges jövedelem a lakosság keresetéből, vállalkozói tevékenységből és tulajdonában lévő pénzügyi valamint nem termelt tárgyi eszközeiből származó jövedelmet jelenti. A rendelkezésre álló jövedelemmel szemben tehát nem tartalmazza az államháztartás által a lakosságnak juttatott pénzbeli transfereket, másfelől viszont nem kell korrigálni az adófizetéssel sem. Így a háztartásoknak az adók befizetése és a juttatások megkapása előtti jövedelmi helyzetét tükrözi. A régió jövedelemtermelő képességét hűbben mutatja be, mint a rendelkezésre álló jövedelem, de lakosság tényleges jövedelmi helyzetéről kevésbé pontos képet ad. A legmagasabb jövedelmű régiók ebben a tekintetben:

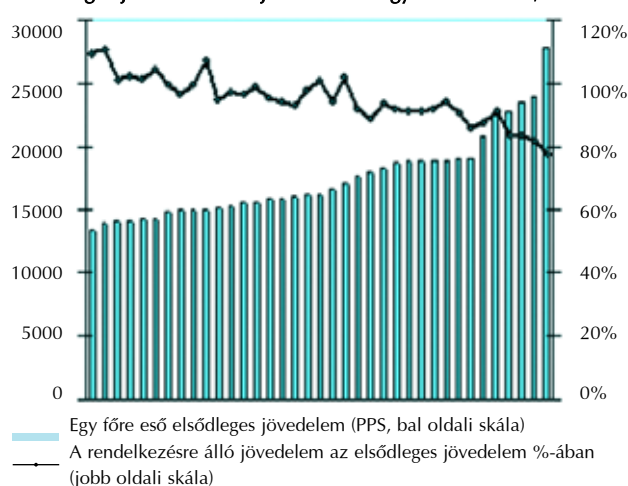
Ha ezt összehasonlítjuk a rendelkezésre álló jövedelmet bemutató táblázattal, akkor megfigyelhető, hogy az egy főre eső *elsődleges* jövedelem a leggazdagabb vidékeken magasabb, mint a rendelkezésre álló jövedelem. Ez a régiók közötti nemzeti (kisebb részben EU-szintű) újraelosztás működésére utal. A leggazdagabb régiók adóbefizetései a központi (illetve részben tartományi, részben és közvetve pedig az EU-szintű) költségvetésbe meghaladják az ezekre a területekre folyósított transferek értékét (a transferek származhatnak tartományi, központi és EU-költségvetésből). A gazdag régiók tehát nettó befizetői a régiók között újraelosztásnak. Ennek alapján feltételezhetően a legelmaradottabb régiókban a rendelkezésre álló jövedelem meghaladja az elsődleges jövedelem szintjét, mert jövedelemkiegyenlítőds csak úgy mehet végbe, ha az alacsony jövedelmű régiókban az adóelvonás viszonylag kismértékű, sőt ezt az oda irányított transferek ellentételezik.

A feltételezéssel ellentétben a jövedelemstatistikákban nem ragadható meg olyan mechanizmus, amely a szegényebb térségben élők jövedelmét növelné. A 10 legalacsonyabb jövedelmű régióban az elsődleges jövedelem lényegében megegyezik a rendelkezésre álló jövedelemmel. A balti államokban, ahol az ország egész területe egyetlen régió, ez nem is lehet másképp, mert az állam nem képes a megtermelt jövedelemnél többet elosztani. Ahhoz, hogy a balti államokban a rendelkezésre álló jövedelem

meghaladja az elsődleges jövedelmet egy, az EU egészére kiterjedő nagy összegekkel gazdálkodó újraelosztási rendszere lenne szükség. Országokon belül hatékonyabb a kiegyenlítő mechanizmus. Bár nem érvényesül minden tagállamban, de Németországban és az Egyesült Királyságban megfigyelhető, hogy a magasabb elsődleges jövedelemmel rendelkező területeken a rendelkezésre álló jövedelem az elsődlegeshez képest relatíve alacsonyabb, mint a szegényebbekben.

Az alábbi grafikon azt mutatja, hogy az Egyesült Királyság egyes régióiban hogyan viszonyul egymáshoz az elsődleges és a rendelkezésre álló jövedelem. A grafikon bal oldalán helyezkednek el az alacsonyabb, egy főre számítva 15 ezer euró körüli jövedelemmel rendelkező régiók. Ezekben az állami transferek meghaladják, vagy legalább megközelítik az adók révén történő jövedelemelvonás mértékét. A rendelkezésre álló jövedelem ezért némileg magasabb vagy közel annyi, mint az elsődleges jövedelem. Ezzel szemben a gazdagabb (a grafikon jobb oldalán ábrázolt) régiókban, az elsődleges jövedelem mindössze 80-90%-át költhetik el ténylegesen a háztartások, a többi nettó befizetés az állami költségvetésbe.

Elsődleges jövedelem és újraelosztás Nagy-Britanniában, 2002

A 10 legmagasabb jövedelmű régió 2002-ben

Egy főre jutó elsődleges jövedelem, euró vásárlóerő-paritáson

London belső területe (UK)	27 754
Vlaams Brabant (BE)	24 082
Berkshire, Bucks és Oxfordshire (UK)	23 895
Bedfordshire, Hertfordshire (UK)	23 545
Ile de France (FR)	23 227
Oberbayern (DE)	22 900
London külső kerületei (UK)	22 800
Brabant Wallon (BE)	22 769
Surrey, Kelet- és Nyugat-Sussex (UK)	22 521
Lombardia (IT)	21 848

A 10 legalacsonyabb jövedelmű régió 2002-ben

Egy főre jutó elsődleges jövedelem, euró vásárlóerő-paritáson

Litvánia (LT)	5 199
Észak-Alföld (HU)	5 191
Észtország (EE)	4 841
Opolskie (PL)	4 823
Podlaskie (PL)	4 812
Warminsko-Mazurskie (PL)	4 802
Swietokrzyskie (PL)	4 780
Podkarpackie (PL)	4 463
Lettország (LV)	4 444
Lubelskie (PL)	4 439

¹ Ciprusra, Máltára és Szlovéniára nem áll rendelkezésre regionális jövedelem-statisztika.

A transzferek áramlása

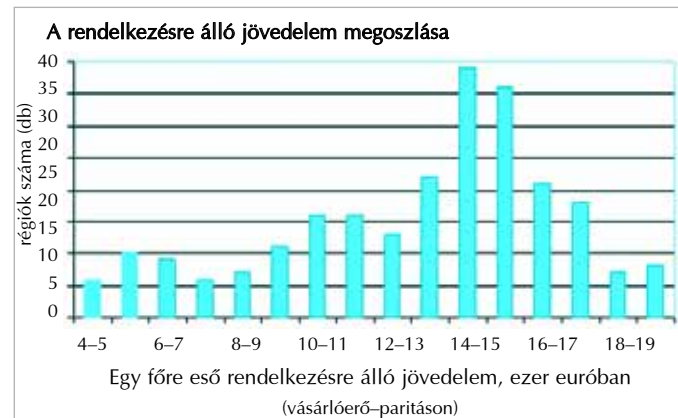
Az elsődleges és a rendelkezésre álló jövedelmek összevetésével meg lehet találni azokat a régiókat, amelyek a transzferek áramlásának kedvezményezettjei, és azokat, amelyek adók formájában jelentősen több forrást veszítenek, mint amennyit visszakapnak. A 2002-es adatok 249 régióra állnak rendelkezésre. Valamennyi régió közül a Dél-Dunántúlon haladta meg a leginkább a rendelkezésre álló jövedelem az elsődleges jövedelem szintjét, 24%-kal. Kiugróan magas ez az érték, miután a sorban második nagy-britanniai régió (Cornwall és Scilly szigete) esetében a különbség mindössze 10%. 31 régióban magasabb a rendelkezésre álló jövedelem az elsődlegesnél. Az Egyesült Királyságban és Németországban működik a leginkább a szegényebb régiók jövedelmét növelő rendszer, előbbiben kilenc, utóbbiban nyolc (természetesen az ország keleti részében fekvő) régió részesül nettó jövedelemtámogatásban az adatok szerint. Hasonlóan hatékony a lengyel újraelosztás is, ott szintén nyolc régió jövedelmét növelik transzferek révén. Mindhárom országban helyesen működik az újraelosztás abból a szempontból, hogy a kedvezményezett régiók az ország szegényebb területei közé tartoznak.

A régiók túlnyomó többsége tehát adóként többet fizet be a költségvetésbe, mint amennyi jövedelemtranszferként kap onnan. A legnagyobb nettó befizetők esetén a végső jövedelem az elsődlegesnek 70-80%-a. Ezek elsősorban a fővárosi régiók (például Stockholm, Belső-London, a Párizs környéki Ile de France, illetve Prága, Pozsony, Budapest), továbbá egyéb, az országos átlaghoz képest fejlett régiók (például Utrecht, Antwerpen, Felső-Bajorország). Különösen Belgiumban és Hollandiában érvényesül a területi kiegyenlítésnek ez az eszköze. Az elvont és vissza nem juttatott jövedelmekből működteti az állam az apparátusát, finanszírozza a gazdasági és egyéb funkcióit, valamint természetbeni szolgáltatásokat nyújt a háztartásoknak.

A már említett Dél-Dunántúltól és a közép-magyarországi régiótól eltekintve a magyar régiókban a rendelkezésre álló jövedelem az elsődleges jövedelem 93-99%-a között mozog. Közép-Magyarország európai viszonylatban is a jövedelemelvonással leginkább sújtott területek közé tartozik. A rendelkezésre álló jövedelem mindössze 79%-a az elsődlegesnek. Az ország területi egyen-

lőtlenségeit figyelembe véve ez indokoltnak tekinthető, hiszen az Eurostat adatai szerint Közép-Magyarországon az egy főre eső elsődleges jövedelem közel másfélszerese a második legmagasabb jövedelmű régióban, a Nyugat-Dunántúlon mértnek.

A jövedelem megoszlása

A rendelkezésre álló jövedelem egy főre eső értéke igen tág határok között mozog tehát az Unióban. Az alábbi grafikon megmutatja a jövedelmek régiók közötti eloszlását. Megfigyelhető, hogy a megoszlás nem egyenletes, hanem a magasabb jövedelmű régiók többségben vannak. 151 régióban haladja meg az egy főre jutó rendelkezésre álló jövedelem a 13 ezer eurót (vásárlóerő-paritáson mérve), míg 94-ben alacsonyabb annál. Utóbbiak túlnyomórészt természetesen az újonnan csatlakozott államokban fekszenek. A legtöbb, szám szerint 39 régió az egy főre számítva 14-15 ezer eurós jövedelmű intervallumba esik.

A 2004-ben csatlakozott országok (azaz lényegében a 8 ezer euró alatti jövedelmű területek) elhagyásával egy sokkal szabályosabb eloszlást kapnánk, amelyben a közepes jövedelmű régiók száma lenne a legmagasabb, az átlagosnál magasabb és alacsony jövedelműeké pedig nagyjából egyenlő.

Baksay Gergely

HELYREIGAZÍTÁS: Előző számunkban szereplő, A felsőoktatási expanzió a magyarországi régiókban és az Európai Unióban c. cikket nem Marosi Angéla, hanem Bognár Virág írta.

K Ö N Y V A J Á N L Ó

Lakásstatistikai évkönyv, 2004

A kiadvány az építési engedélyek, a használatbavételi engedélyek alapján befejezett lakásépítések, üdülőépítések, a lakásmegszűnések, a lakásállomány, az önkormányzati lakásállomány és az önkormányzati lakásgazdálkodás témájában összeállított adattár, melynek CD-melléklete a 2004. év adatait kistérségenkénti részletezettséggel is tartalmazza.

Kiadványaink megvásárolhatók: **Statistika Szakkönyvesboltban**

1024 Budapest II., Keleti Károly u. 10., tel.: 212-4348.

Megrendelhetők: **KSH Statisztikai szolgáltatások osztályán**

1024 Budapest, II., Keleti Károly u. 5-7., tel.: 345-6570, fax: 345-6699, valamint a régiós igazgatóságok terjesztőinél.

E-mail: marketing.ksh@office.ksh.hu

K Ö N Y V A J Á N L Ó

Az Európai Unió Statisztikai Évkönyve – 2005

*Europe in figures –
Eurostat Yearbook 2005*

Az Eurostat 1993-2004 közötti periódust felölelő évkönyve az EU-25, valamint a tagjelölt országok több mint egy évtizedre visszanyúló statisztikai adatait mutatja be. Az átfogó elemzések, táblázatok, diagrammok, térképek segítségével komplex képet kapunk a kibővült Európai Unió és a tagjelöltek gazdasági és társadalmi jellemzőiről.

Angol, francia vagy német nyelven.

Ára: 8100 Ft+5% ÁFA
ISBN 92-894-9122-1

Az Európai Unió Regionális Évkönyve 2005

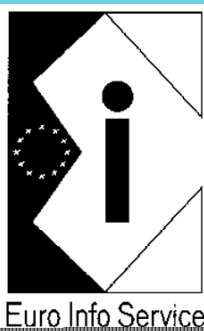

*Regions Statistical Yearbook
2005*

CD-ROM melléklettel! Professzionális statisztikai évkönyv az Európai Unió 254 régiójáról NUTS-2 szinten. Benne: EU-25 + Bulgária és Románia 14 statisztikai régiója is! Nyolc témakör részletes vizsgálata (mezőgazdaság, népesség, egészségügy, GDP, munkaerőpiac, kutatás-fejlesztés, innováció, turizmus, oktatás, szállítás-közlekedés, munkanélküliség, városi adatok!) elemzések, adatok, térképek segítségével. Széleskörű statisztikai adatokat tartalmazó CD-ROM-mal, előnyös áron.

Ára: 8100 Ft+5% ÁFA
ISBN 92-894-9028-4

EURO INFO SERVICE

Az Európai Unió, az OECD, a Világbank, az IMF, az Európa Tanács, valamint az Északi Tanács hivatalos kiadványainak magyarországi forgalmazója

1137 Budapest, Szt. István krt. 12. III. emelet 1/A.
Internet: www.euroinfo.hu

Postacím: 1245 Budapest, Pf. 1039.
Tel: 329-21-70; 329-24-87
Fax: 349-20-53
E-mail: euroinfo@euroinfo.hu

Az első szaklap az Európai Unió támogatásáról

**Szeretné ha terméke, szolgáltatása, vállalkozásának híre elérné
a legfelsőbb döntéshozói kört?**

Hirdessen az Uniós Értesítőben
Telefon: (06-20) 9288-343

UNIÓS ÉRTESÍTŐ

UNIÓS ÉRTEŚÍTŐ – HATÁROK NÉLKÜL

Az uniós támogatásokban egyre hangsúlyosabb szerepük van a szomszédsági programoknak, határon átnyúló pályázati lehetőségeknek. Ezzel párhuzamosan egyre több szomszédos országban nyílnak meg vagy bővülnek uniós pályázati programok. A fentiekre tekintettel az Uniós Értesítő – az Adaptatio Kft. szakmai együttműködésével – hónapról-hónapra beszámol a Romániában, Szerbia és Montenegróban, valamint Szlovákiában megvalósuló EU-támogatásokról, fejlesztésekről, elsősorban az ott élő magyarságot is érintő programokról és lehetőségekről.

az ADAPTATIO
szerkesztésében

A strukturális alapok felpezsdítik az európai pénzekért folytatott harcot – 2007-2009: több, mint tíz milliárd euró EÜ-támogatás

Az Operatív Programokat Ágazatai és Regionális csoportba osztják

A Kormány már meghatározta azt az öt Ágazati Operatív Programot, amely révén felhasználásra kerülnek a strukturális alapok:

- A gazdasági versenyképesség növelése;
- A szállítás és energetikai infrastruktúra fejlesztése;
- Környezeti infrastruktúra;
- Humán erőforrás fejlesztés;
- Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és halászat.

Ezek mellett létezni fog egy Regionális Operatív Program, amely támogatja a regionális fejlesztési elképzeléseket. Ugyanakkor a román kormány meghatározott több típusú programot is, amelyek támogatásban részesülhetnek. Így például „A gazdasági versenyképesség növelése” Ágazati Operatív Programon belül a következő projektekkel lehet pályázni: a termelékenység fokozása céljából végrehajtott befektetések támogatása, elsősorban KKV-k, a vállalkozások tanúsíttatásának támogatása; ügyviteli szolgáltatások fejlesztése az inkubátorházakban, üzletközpontokban; vásárokon és kiállításokon való részvétel támogatása, gazdasági kirendeltségek támogatása; hosszú távú export tervek elkészítése; a KKV-k támogatása internet és mellékszolgáltatások való hozzáférésehez.

Évente 2 milliárd euró a strukturális alapokból

Jelen pillanatban a Regionális Operatív Programba foglalt prioritások a következőképpen alakulnak: regionális és helyi közérdekű

infrastruktúra javítása, regionális és helyi szintű gazdasági tevékenységek diverzifikálásának támogatása, regionális és helyi turizmus fejlesztése, a városok megújulásának támogatása.

Az Európai Bizottság a 2007-2009-es időszakra 5,973 millió euró támogatást irányoz elő Románia számára, amely a strukturális eszközök keretén belül kerül majd felhasználásra. A strukturális eszközök felhasználásának megosztása a következőképpen alakul: 2/3 részben strukturális alapok, 1/3 részben kohéziós alapok. A támogatási kritériumok alapján, vagyis a strukturális alapok esetében az egy főre eső GDP a közösségi átlag 75 százaléka alatt kell, hogy legyen, valamint a kohéziós alapok esetén az egy főre eső GNP a közösségi átlag 90 százaléka alatt kell, hogy legyen. Románia egész területe bele tartozik a kedvezményezett körébe. További információk a Román Integrációs Minisztérium hivatalos honlapján található: www.mie.ro

További pénzügyi támogatások Románia részére

Az Európai Bizottság által előterjesztett ajánlás szerint Románia és Bulgária összesen 15,3 milliárd euró pénzügyi támogatásban fog részesülni, amely összegből 9,1 milliárd euró kerül kifizetésre a 2007-2009 közötti időszakban. Ez azt jelenti, hogy a hivatkozott időszakban Románia és Bulgária 15,3 milliárd eurót fog leszerződni, amelyből ténylegesen elkölthet (kifizethet) 9,1 milliárd eurót, Európai Unió alapokból. A különbséget, 6,4 milliárd eurót a 2009. évet követő időszakban fogják elkölteni. Például a strukturális alapok esetében a szabály az, hogy az n. évben leszerződött összegek részletekben kerülnek kifizetésre n+2. évig.

A mezőgazdaság területén Románia részére három év alatt 881 millió euró direkt kifizetésére fog sor kerülni. Ezen összegek nem feltételeznek nemzeti hozzájárulást az állami költségvetésből. A vidék fejlesztésére szánt összeg eléri a 2,308 milliárd euró kötelezett-ségvállalás összeget a három év alatt. A nemzeti hozzájárulás ebben az esetben 25 százalék. Románia a 2007-2009-es időszakban összesen 3,921 milliárd euró összegű támogatásban fog részesülni a mezőgazdaság fejlesztésére, amelyhez még hozzájön kb. 800 millió euró a strukturális alapokból.

A strukturális és kohéziós alapok célja a különböző régiók közötti különbségek enyhítése és a gazdasági és szociális fejlődés tá-

mogatása. Ami a strukturális és kohéziós alapokat illeti, Romániának sikerült kialakulnia az Európai Uniótól 5,973 milliárd euró összegű támogatást. A strukturális alapok esetében a nemzeti hozzájárulás min. 25 százalék, míg a kohéziós alapok esetében ez az érték min. 20 százalék.

További 800 millió euró összegű támogatás fogja megilletni Romániát a létező belső politikák és intézmény kialakításra, valamint fejlesztésre. A létező politikákat a közösségi programok alkotják sokszínű területeken, mint pl.: technológiai kutatás és fejlesztés, oktatás, szakmai képzés, ifjúság, környezet, kultúra, stb. Románia jelenleg a következő programokban vesz részt: 6-os Keretprogram a kutatásért, fejlesztésért és Euratom (2002-2006), Leonardo da Vinci II (2000-2006), eContent (2001-2005), Socrates II (2000-2006), Kultúra 2000 (2000-2004), Fiskális (2003-2007), Vállalkozás és KKV-k (2001-2005), Büntetőjogi együttműködés AGIS (2003-2007), Life III (2000-2004).

Ugyanakkor a pénzügyi csomag még tartalmaz egy 242,2 millió euró összegű keretet adminisztratív költségek fedezésére, pontosabban fordítási és értelmezési költségekre.

Ily módon Románia a 2007-2009-es időszakban összesen 10,936 milliárd euró értékű pénzügyi csomagban fog részesülni (mezőgazdaság 3,921 milliárd, strukturális eszközök 5,973 milliárd, belső politikák 800 millió és adminisztratív költségek 242,2 millió euró), amely összegből tényleges kifizetésre kerül 6,100 milliárd euró.

- munkatársunktól -

www.eupalyazat.ro

**Magyar nyelvű uniós pályázati portál
már Romániában is**

Az erdélyi magyarság uniós pályázatokon történő sikeres részvételéhez hozzájárulhat az Adaptatio Kft. kezdeményezése, a www.eupalyazat.ro weboldalon nemrég útjára indított új – magyar nyelvű – EU pályázati portál. A honlapon mindent egy helyen találhat meg az érdeklődő, ami az uniós pályázatokkal kapcsolatos:

- PÁLYÁZATKERESŐ** folyamatosan aktualizált pályázati kereső adatbázis, célcsoport, téma, beadás dátuma alapján kereshetünk a pályázatok között.
- SAJTÓSZEMLE** napi pályázati sajtószemle,
- TUDÁSBÁZIS** adattárak, háromnyelvű pályázati szótárak, távoktatási anyagok

ADAPTATIO Kft.

PÁLYÁZATÍRÁS, TANÁCSADÁS ROMÁNIÁBAN

Az Adaptatio Kft. a magyarországi tapasztalatokra építve az elmúlt év végén kezdte el tevékenységét Romániában. Elsődleges feladata minél több romániai magyar szervezet eredményes pályázati tevékenységének elősegítése, valamint a helyi pályázati szakemberhálózat kiépítése. Önkormányzatok, vállalkozók és civil szervezetek részére vállaljuk az alábbi szolgáltatásokat:

- **Pályázatfigyelés, pályázati tanácsadás, pályázatkészítés**

Fő szakterületek: humán erőforrás-fejlesztés, terület- és régiófejlesztés, határ menti együttműködési projektek, vállalkozásfejlesztés.

- **Képzések, konferenciák, tájékoztató fórumok EU pályázatírásról, szervezetek sikeres felkészítéséről, pályázat-előkészítő tréningek**

- **Tájékoztatás – uniós pályázati információk magyar nyelven, szakmai kiadványok terjesztése:** EU Pályázati Értesítő, romániai UNIÓS ÉRTESÍTŐ, www.eupalyazat.ro – az első magyar nyelvű szlovákiai pályázati portál, ahol az összes hazai, uniós és magyarországi kiírás elérhető.

Elérhetőségeink: Adaptatio S.R.L. 540349 Târgu Mures, str. Lămâit,ei nr. 25/10.

Tel: +40-744-592045; +40-745-265759. info@adaptatio.ro

UNIÓS ÉRTEŚÍTŐ

Az első szaklap az Európai Unió támogatásokról

SZERBIA ÉS MONTENEGRÓ

az ADAPTATIO szerkesztésében

Unió pályázatok Délvidéken is

Regionális társadalmi – gazdasági fejlesztési program Szerbiában

A szerbiai Európai Unió programok

Az Európai Unió az általa létrehozott CARDS-programon keresztül nyújt már ma is jelentős támogatásokat Szerbiának, amelyet az Európai Fejlesztési Ügynökség kezel.

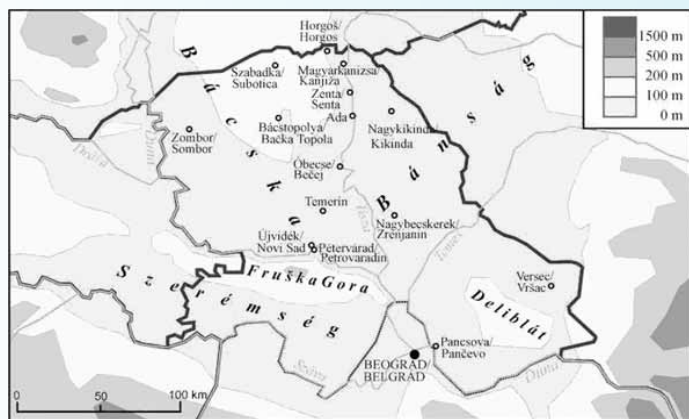
- A legjelentősebb fejlesztési programok:
- Vállalatok és vállalkozások fejlesztését támogató program;
- Foglalkoztatást elősegítő program;
- Exchange – program;
- Regionális társadalmi-gazdasági fejlesztési program;

Jelen írásomban ez utóbbit szeretném részletesebben bemutatni.

A Regionális társadalmi – gazdasági fejlesztési programról általában

A Regionális társadalmi-gazdasági fejlesztési program az Európai Unió által finanszírozott kísérleti program, amely Szerbia három régiójában valósul meg:

- Bánáti régió: észak-bánáti körzet, közép-bánáti körzet, dél-bánáti körzet
- Közép-szerbiai régió: šumadijai körzet, pomoravljei körzet
- Dél-szerbiai régió: jablanica körzet, p'jni körzet

A VAJDASÁG TÁJEGYSÉGEI ÉS NAGYOBB TELEPÜLÉSEI

(FORRÁS: WWW.HTMH.HU)

A program rendelkezik lebonyolító és tájékoztató irodával Belgrádban, Zrenjaninban, Kragujevacban, Lekovacon és Vranjenben, ahol az Európai Fejlesztési Ügynökség nemzetközi szakértői és a helyi szakemberek dolgoznak együtt. A program célja a kiválasztott kísérleti területeken egy olyan folyamat beindítása, amelynek során a helyi társadalom megpróbálja felismerni, s a helyi erőforrások bevonásával megoldani a legfontosabb lokális jellegű, társadalmi-gazdasági problémákat. Különösen a következő célok a legfontosabbak:

- a szervezetek közötti partnerség erősítése,
- a tevékenység tervezettségének elősegítése,
- stratégiák készítése.

A program futamideje három év, 2003. szeptemberétől 2006. szeptemberéig tart.

A program céljai régióként változnak, s a helyi lokális igényekhez és problémákhoz igazodnak. 2003. szeptembere és 2004. második fele között ugyanis mind három régióban egy nagyon széles szakértői bázis bevonásával a következő öt-öt szakmai munkacsoportot hozták létre:

- mezőgazdaság és vidékfejlesztés,
- vállalat- és vállalkozás fejlesztés,
- infrastruktúra és természetvédelem,
- szociális kérdések és humán-erőforrás,
- turizmus.

Ezeket a munkacsoportokat összesen mintegy 500 személy alkotta, akiket a helyi önkormányzatok, oktatási intézmények, gazdasági kamarák, vállalkozók egyesületei, szakszervezetek és társadalmi szervezetek delegáltak. A munkacsoportok először elkészítették az adott régió részletes SWOT-analízisét, majd pedig ez alapján 2004 végére elkészült a 2005-2007-es időszakra szóló, az egyes régiók Regionális Stratégiai Fejlesztési Terve.

A program első pályázati felhívása

A kidolgozott fejlesztési terv alapján 2005 februárjában jelent meg a konkrét projektek támogatására kiírt első pályázati felhívás, 2005. április 8-ai beadási határidővel. A támogatási keretösszeg 4.200.000 euró volt, s a három régió között egyenletesen lett megosztva (tehát régióként 1.400.000 euró jutott). A projektek támogatásának nagysága 25.000 euró – 250.000 euró közötti volt, s minimum 10 százalékos önerőt követeltek meg (kizárólag készpénzben). A projektek hossza maximum 12 hónap. Pályázatot nyújthattak be a pilot-területen működő, szerbiai non-profit szervezetek, úgy mint társadalmi szervezetek, közintézmények, helyi önkormányzatok. A pályázó köteles volt partnerszervezetet bevonni, amely a szerbiai szervezetek mellett az Európai Unió tagállamaiból és a környező balkáni országokból is lehetett.

A bánáti régióban a fő prioritások voltak:

- a piaci verseny erősítése, különösen új vállalkozások létrehozatalának az elősegítésével;
- képzések tartása vezetőknek, különösen a minőségbiztosítás és a turizmus témakörében,
- segítségnyújtás a leszakadt, marginalizálódott és munkanélküli társadalmi rétegek számára a munkaerőpiacra való visszatérésben.

A program irodái a pályázati kiírás nyitottsága idején több képzést, információs napot szerveztek a kiírással kapcsolatosan, amelyen a SWOT-analízisbe bevont 500 szakértő mellett bárki részt vehetett.

A nyertes projektek a bánáti régióban

A pályázati felhívásra benyújtott projektek közül a pályázatot kiíró Európai Fejlesztési Ügynökség a három régióban összesen 29 projektet talált támogatásra megfelelőnek.

A nyertes projektet benyújtó szervezetek képviselőinek a kiíró 2005. október 5-6-án egy kétnapos képzést is tartott Vrnjačka Banján, amely a projektek minél hatékonyabb megvalósítását kívánta elősegíteni.

A délvidéki magyarság számára a fenti három régió közül csak a bánáti régió rendelkezett jelentőséggel, hiszen a másik két szerbiai régióban nincs magyar ajkú lakosság. A bánátihoz tartozik viszont az észak-bánáti körzet részeként a tömb-magyarság által lakott Tisza-mente is, a bácskai oldalon (egy a miloševići időkből hozott döntés eredményeként ugyanis a korábban közigazgatásilag a szabadkai körzethez tartozó kanizsai, zentai és adai, többségében magyarok által lakott községeket a főként szerbek által lakott észak-bánáti körzethez csatolták).

A fejlesztési terv kidolgozásának szakaszában olyan hírek érkeztek a program lebonyolító irodából, hogy az első pályázati felhívás során nagyjából minden községből egy-egy projekt fog nyerni, hogy ezzel is azonos mértékben segítsék elő minden községben az Európai Unió források felé való fordulást (Szerbiában a helyi önkormányzatot választó község nem egy települést, hanem a valamikori magyarországi járásnak megfelelő területet jelenti). S ennek köszönhetően aktív pályázási folyamat indult el, s egy-egy Tisza-menti községből átlagosan kb. 5-6 pályázatot adtak be.

Ezzel szemben furcsa mód e községekből egyetlen pályázat sem nyert, hanem főként a régió nagyobb, többségében szerbek által lakott nagyvárosai arattak: Zrenjaninból 3, Kikindából 2, Pancsováról, Versecről és Törökkanizsáról 1-1 pályázat nyert. A pályázó szervezeteket tekintve két gazdaság fejlesztési központ, két

gazdasági kamara, két középiskola, egy helyi önkormányzat és egy vállalkozások egyesülete írt sikeres pályázatot.

Tematikájukat tekintve négy projekt vállalkozási ismeretekről szóló képzést nyújt (ebből kettő ezt leszűkítve csak a nőknek), kettő vállalkozás-fejlesztési központot és információs hálózatot épít ki, s kettő pedig a turizmus fejlődését segíti elő.

A projektek ötletének eredetisége eltérő. Talán az egyetlen izgalmas és eredeti projekt a „Kikindai mammut” címet viseli, s célja a Kikindán talált mammut-lelet turisztikai lehetőségeit kiaknázni. Kevésbé eredeti ötletnek tűnik a törökkanizsai projekt, amely agrobiznisz információs-tanácsadó irodák hálózatát kívánja létrehozni. A pályázat szerint hat ilyen irodát hoznak létre, de a valóságban pedig csak egy jött létre. Az oktatási projektek viszonylagosan formalizáltak, s nem hordoznak különösebb újdonságot magukban, például egy vegyészeti szakközépiskola a bio-massza felhasználásának lehetőségeiről tart képzést középiskolai diákoknak és őstermelőknek. Nem beszélve sima vállalkozás-fejlesztési képzés megtartásáról, annyi specifikussággal, hogy csak nők vehetnek rajta részt.

Összességében elmondhatjuk, hogy a projektek kiválasztása területi szempontból nem volt egyensúlyban, s döntően a nagyvárosok pályázatait nyertek pozitív elbírálást.

Második pályázati felhívás

Az első pályázati kör nyertes projektjeinek elindulásával egy időben, 2005. október 3-án már megjelent a program második pályázati felhívása is. Pillanatnyilag még nyitott a pályázat, hiszen a beadási határidő 2005. december 5-e.

A feltételek szinte teljes mértékben ugyanazok, annyi különbséggel, hogy a megpályázható keretösszeg már csak 1.710.000 euró (a három régióra együttesen), s ennek megfelelően a projekt-nagyság is csak 25.000 euró – 150.000 euró közötti. Másrészt a projekteket 2006. augusztus 15-éig be kell fejezni (ami a maga 3-4 hónapjával enyhén szólva is kurta projekteket fog majd jelenteni), hiszen az egész program 2006. szeptemberében lezárul.

- munkatársunktól -

Kiterjesztették az uniós segélypolitikát európai országokra is További uniós források Szerbiának is

Az Európai Unió új nemzetközi fejlesztési együttműködési stratégiájának elfogadásakor elfogadták azt a magyar álláspontot, hogy az EU fejlesztéspolitikai célországai között szerepeljenek azok az országok, amelyek a közeljövőben csatlakozhatnak az unióhoz. A magyar kezdeményezésre létrejött egy politikai egyetértés az EU új szomszédságpolitikája és a fejlesztési politikája, mint a szomszédos országok támogatásának egyik módszerében.

Ezáltal a most csatlakozott országok is jobban tudják hasznosítani saját anyagi eszközeiket, mert a fejlesztési együttműködésre szánt pénzeket olyan területeken használhatják fel, ahol a hasznosulása lényegesen magasabb lehet, mint távolabbi országok-

ban. Mostantól kezdve a célországok között szerepel például az egész balkáni térség, továbbá Ukrajna is. A stratégia központi eleme a szegénység felszámolása.

Az új EU-tagországok a fejlesztések menedzselésében, irányításában is segíteni tudnak a szóban forgó új országcsoportban. A stratégiáról szóló dokumentumot még az Európai Parlamentnek is el kell fogadnia, amely még az idén megtörténhet. A szövegbe ugyanis már bekerültek a parlamenti javaslatok, és az EP jelen lévő raportőre az új kezdeményezéseket is elfogadhatónak minősítette

Forrás: MTI

UNIÓS ÉRTEŚÍTŐ

Az első szaklap az Európai Unió támogatásokról

SZLOVÁKIA

az ADAPTATIO

szerkesztésében

Közel ötvenmillió korona uniós támogatás fél év alatt

Sikeres pályázatok Révkomáromban

Révkomárom városának az Európai Unió egyes alapjaihoz benyújtott tizenkét pályázatából hat sikeres volt, további három pedig még elbírálás alatt áll, így aeddig összesen mintegy 45 millió koronával (közel 300 millió Ft) sikerült gyarapítani a Duna parti város költségvetését. A nyertes projektek közül talán a legjelentősebb a 23 millió korona támogatásból megvalósuló új Duna-híd előkészítését szolgáló projekt. A támogatás környezetvédelmi és egyéb hatástanulmányokat, az építkezési engedélyhez szükséges dokumentumokat biztosítja a város. Mindehhez szükséges volt az érintett két állam, Szlovákia és Magyarország szakhatóságainak támogatására. A tanulmányok kidolgozása révén megvalósuló tervdokumentáció már alkalmas lesz arra, hogy konkrét hídépítésre pályázhasson Szlovákia a különböző EU-s alapoknál. Hasonló előkészítő program a komáromi erődrendszer felújításához szükséges dokumentumok kidolgozására kapott 5,5 millió korona is. A szociálisan hátrányos környezetből származó tanulók középiskolai továbbtanulásának ösztönzésére ötmillió koronát nyert a város, az Erzsébet-sziget területrendezési tervének elkészítésére pedig 818 ezer koronát. Pécs partnereként további hét európai várossal közösen a szociális szegregáció feltérképezésére és az ebből eredő problémák felszámolására tett javaslatok kidolgozására 2,8 millió koronát kapott Komárom. Bár a csónakház és környéke teljes revitalizációjára vonatkozó pályázatot a komáromi kajak-kenu klub nyújtotta be, a város ebben az esetben is partnerként szerepelt. A sikeres pályázat eredményeként nyolcmillió koronát sikerült lehívni EU-s forrásból.

Révkomáromn egyik büszksége, az Európa udvar

Jelenleg folyik az elbírálása annak a pályázatnak, amellyel a városi hivatal és a városi intézmények közti kommunikációs rendszert építik ki, de a rendszer Révkomárom valamennyi polgárát szolgálja, ugyanis az egész városban mikrohullámú internet-hozzáférést biztosítana. Elbírálás alatt áll az Öregvár felújítására vonatkozó pályázat, és a dél-komáromi monostori erőddel közösen is benyújtott pályázatot a város, kulturális rendezvények szervezésére és a fentiek kívül még pályázatot adtak be kerékpárút bővítésére is.

- munkatársunktól -

RÉVKOMÁROMN EGYIK BÜSZKSÉGE, AZ EURÓPA UDVAR

Fórum a vidékfejlesztésről

A polgármesterek, vállalkozók, regionális kamarák képviselői részvételével megtartott találkozó egyike volt annak az országsszerte szervezett tíz találkozóknak, amelyek célja, hogy az adott régióban élő, a vidékfejlesztés szempontjából meghatározó egyéniségek a saját tapasztalataik alapján tegyenek javaslatokat, amelyeket azután a Vidék Parlamentje összegez, publikál és igyekszik elérni, hogy ezek a javaslatok bekerüljenek a nemzeti régiófejlesztési programba, amelyet az EU elvárásai szerint 2006 második felére kell elkészíteni. A bevezetőben Jela Tvrdonová, a Vidék Parlamentje képviselője elmondta, az uniós elvárás szerint három „tengely” mentén kell kidolgozni a programot: 1. a konkurenciakerpeség növelése – ezen belül a tudományos és innovatív eljárások beépítése a élelmiszeriparba, a kis- és középvállalkozások segítése, és annak meghatározása, mely szektorokba kellene irányulni elsősorban az uniós támogatásoknak, 2. A környezetvédelmi szempontok érvényesítése a vidékfejlesztésben, 3. szociális politika a vidékfejlesztésben – elsősorban munkahelyteremtés.

Leader program a vidék felemelkedéséért

A szakember ismertette az ún. LEADER programot is, amely az előbb említett célokat segíti, ám nem egyénileg igényelhető támogatás formájában, hanem úgy, hogy az adott régióban több szektor képviselői ún. partnerséget hoznak létre, és közös fejlesztési stratégiákra igényelhetnek támogatást, amelyet azután maguk osztanak

PÁLYÁZATÍRÁS, TANÁCSADÁS SZLOVÁKIÁBAN

ADAPTATIO KFT.

Az Adaptatio Kft. a magyarországi tapasztalatokra építve az elmúlt év végén kezdte el tevékenységét Szlovákiában. Elsődleges feladata minél több szlovákiai magyar szervezet eredményes pályázati tevékenységének elősegítése, valamint a helyi pályázati szakemberhálózat kiépítése. Önkormányzatok, vállalkozók és civil szervezetek részére vállaljuk az alábbi szolgáltatásokat:

- Pályázati figyelés, pályázati tanácsadás, pályázatkészítés Fő szakterületek: humán erőforrás-fejlesztés, terület- és régiófejlesztés, határ menti együttműködési projektek, vállalkozásfejlesztés.
  - Képzések, konferenciák, tájékoztató fórumok EU pályázati írásról, szervezetek sikeres felkészítéséről, pályázat-előkészítő tréningek
  - Tájékoztató – uniós pályázati információk magyar nyelven, szakmai kiadványok terjesztése:
- EU Pályázati Értesítő, szlovákiai UNIÓS ÉRTEŚÍTŐ, www.eupalyazat.sk – az első magyar nyelvű szlovákiai pályázati portál, ahol az összes hazai, uniós és magyarországi kiírás elérhető.

Elérhetőségeink: Adaptatio-F s.r.o. Tel.: 0908/663-492, 00421/35790-40-37, e-mail: info@adaptatio.sk, www.eupalyazat.sk

szét a partnerek között. Az előadó figyelmeztetett, a polgármestereknek tudatosítaniuk kell, nemcsak a saját falujuk, hanem szélesebb régió érdekeit is figyelembe kell venniük, amely elsősorban a környezetvédelmi célok esetében fontos. A résztvevők által elmondott konkrét javaslatok között elhangzott, hogy a támogatások megítélése szempontjából hasznos lenne olyan statisztikát kidolgozni, amely realisabb képet mutatna egy-egy kisebb régióról. Példaként elmondták, hogy egy galántai járásbeli vállalat azért nem felelt meg a uniós támogatás követelményeinek, mert a régióban „túl alacsony” a munkanélküliségi arány. Az igazság viszont az, hogy az utóbbi években a Galántán letelepedett Samsung és más nagyvállalatok javították a foglalkoztatás, vagy az egy lakosra jutó bruttó jövedelem (HDP) mutatóit, ugyanakkor a járás egyes falvaiban továbbra is magas a munkanélküliség, és alacsonyak a jövedelmek, a statisztikai mutatók azonban csak a járási átlagot mutatják. Másrészt a magas foglalkoztatási arány még nem jelent magas jövedelmet és életszínvonalat. Ezért hangzott el olyan javaslat, hogy a hasonló kimutatásokban külön kellene választani a városokra és külön a többi településre vonatkozó adatokat.

Mezőgazdaság támogatása kulcskérdés

A legtöbb javaslat a mezőgazdasági termelőkkel kapcsolatos kérdésekre vonatkozott: jobban kellene támogatni a kis- és középtermeleket, javítani azon a helyzeten, hogy a termelő ki van szolgáltatva a gabonafelvásárlók kénye-kedvének. Támogatni kellene a vidéki feldolgozóipart, de egyéb iparágak telepítésével is javítani lehetne a vidéki lakosok életszínvonalán. Kiderült, a legnagyobb probléma az, hogy a szlovákiai termelők képtelenek megszervezni a saját értékesítési szövetkezeteiket, amelyek az őstermelők érdekeit szem előtt tartva működnek. Elhangzott olyan javaslat, hogy az eddiginél jobban kellene támogatni az emberi erőforrásokat, vagyis a vidéken dolgozók szakmai továbbképzését stb. Továbbá hogy a támogatások ne csak a mezőgazdasági termelést érintsék, hanem arra mindenki jogosult lehessen, aki a vidéken vállalkozik, például a vidéki turizmusban nyújt szolgáltatást. Nagyon fontos megjegyzésként hangzott el, hogy mielőbb be kell fejezni a területrendezést (pozemkově úpravy), mert rendezetlen tulajdonviszonyok között semmiféle projekt nem lehet sikeres. A témáról többet a www.vipa.sk honlapon tudhatnak meg az érdeklődők.

Forrás: Új Szó

A termeléshez kötött kifizetéseket felváltja az ún. farmokra vonatkoztatott kifizetés

Egységes területalapú támogatás alkalmazása a cél

A cél egyértelmű, a a termelés támogatásának leépítésével az uniós versenyképességének javítását és a nemzetközi kereskedelemben egyre inkább érvényesülő liberalizáció támogatását kívánják ezzel elérni, ugyanakkor az átalakított támogatási rendszer nagy hangsúlyt helyez arra, hogy az embereket az adott régióban megtartsa.

A Közös Agrárpolitika Reformja keretében megvalósítandó támogatási szerkezetváltás a közös piacsabályozási elvek módosításával számol, a legnagyobb változást azonban az jelenti, hogy az unióban eddig alkalmazott termék- vagy terményelőállításához kötött kifizetéseket felváltja az ún. egységes területalapú (farmokra) vonatkoztatott kifizetés (SFP – Single Farm Payment), amelyet a 2000-2002 közötti referencia-időszak alapján megszabott értékek szerint határoznak meg az egyes gazdálkodók számára. Ez gyakor-

latilag azt jelenti, hogy a farmerek az általuk művelt területeken maguk választják meg, hogy milyen terményeket termesztjenek. A támogatás feltétele, hogy az adott területet a mezőgazdaság és a környezetvédelem követelményeinek megfelelő állapotban tartsák. Az unió 15 régi tagállama számára ez a rendszer 2005-től kerül bevezetésre, de legkésőbb 2007-ig az összes tagállamnak át kell állnia erre a támogatási formára.

Természetesen az egységes területalapú támogatási rendszer mellett fennmaradnak még különböző speciális kifizetések, mint például a fehérjetartalmú növények termesztésére vonatkozó kifizetések, a keményítő gyártására termesztett burgonya 60 százalékos támogatása, a rizstermesztés 42 százalékos támogatása, az energetikai növények támogatása, az ún. kemény búza minőségi prémiuma, a dió termesztésére vonatkozó hektár alapú támogatás stb. Az ún. decoupling rendszer minimális és maximális értékekben határozza meg azokat a kifizetési arányokat, amelyeket az egyes specifikus termények esetében alkalmazni lehet.

A reform másik sarkallatos pontja a a vidékfejlesztés támogatása, ennek a területnek kiemelt fontosságot tulajdonítanak, és a források meghatározó részét is erre a célra folyósítják majd. Fontos, hogy a környezetvédelmi, állategészségügyi és élelmiszerbiztonsági feladatok megoldására bővített támogatási eszközrendszer áll majd a gazdálkodók rendelkezésére. A környezetvédelmi intézkedések megvalósítására az eddigi 75 százalékról 85 százalékra emelkedik az uniós forrásokból támogatott projektekben a közösségi szerepvállalás. Az egyéb tervezetekben az eddigi 50 százalékról 60 százalékra növekszik a közösségi támogatás. Az uniós tagországok számára lehetővé válik, hogy a nemzeti vidékfejlesztési programjukba az elismert támogatási sémák szerint soroljanak be feladatokat (a termékek minőségének javítása, az új szabályoknak, követelményeknek való megfelelés támogatása, tanácsadási szolgáltatások, állatjóléti intézkedések, fiatal farmerek beruházási támogatása stb.). E feladatok finanszírozása érdekében az 5 ezer eurónál magasabb támogatást élvező farmok számára a közvetlen kifizetések 2005-től 2007-ig évente 3-4-5 százalékkal csökkennek.

A pénzügyi fegyelem megtartása érdekében a közös piaci szabályozásra fordított kiadások összegét a 2007-2013-as időszakra a 25 tagállam számára évi 1 százalékos nominális növekedési rátában maximalizálták. A reform végrehajtásának eredményeként a tagországok agrárgazdaságaiban a legtöbb termékcsoportban várhatóan némileg visszaesik a termelés, és egyúttal az agrártermékek kivitele is csökkenni fog. Az elemzés a szántóterületek csökkenésével és a legelő növekedésével számol. A termelés területén jelentős mértékben az extenzív forma jut előtérbe, amely elsősorban az egy hektárra jutó szarvasmarha létszámának csökkenésében nyilvánul majd meg. Ugyanakkor a gabonafélék kezdeti árcsökkenése után a búza ára visszatér a 2002-es kiindulási szintre és a többi gabonaféle árszintje is emelkedni fog. A szarvasmarha-állomány jelentősen csökken, amelynek eredményeként a termelői árak is alacsony szintre kerülnek, az elemzés alapján azonban 2008 végére növekedésnek indulnak. A tejpiacra kevés változás várható, a kvóták továbbra is érvényben maradnak. A támogatások szintje alapján véve nem változik, ugyanakkor a kifizetések szerkezete jelentősen módosul. A támogatások elkülönítésének következményeit a termeléstől két forgatókönyv szerint vizsgálták az elemzők: minimális és maximális elkülönítés (decoupling). Mindkét változat alapján a termelési támogatások szintje mintegy 2 százalékkal lesz alacsonyabb, mint a 2002-es kiindulási szint.

Forrás: Új Szó

MELLÉKLET – OKTATÁSI MINISZTERIUM ALAPKEZELŐ IGAZGATÓSÁGA

Regionális Tájékoztató Napok

2005. szeptember 9-26.

Az Oktatási Minisztérium Alapkezelő Igazgatósága (OM Alapkezelő) és a sulíNova Kht. közös szervezésében 2005. szeptember 9-26. között Regionális Tájékoztató Napok megrendezésére került sor. A regionális konferenciasorozat célja a Nemzeti Fejlesztési Terv (NFT) közoktatási fejezetének két központi programját érintő pályázatok ismertetése volt. Ezen túl az előadók nagy súlyt fektettek a sikeres pályázatok megírását támogató elméleti és gyakorlati segítségnyújtásra. Az alábbi pályázatok kerültek kiírásra:

- ✦ 2005. július 13-án 3.1.3., „Felkészítés a kompetencia-alapú oktatásra”
- ✦ 2005. július 13-án 3.1.4., „A kompetencia-alapú oktatás elterjesztése”
- ✦ 2005. július 25-én 2.1.5., „Halmozottan hátrányos helyzetű tanulók integrált nevelése”
- ✦ 2005. július 25-én 2.1.7., „Iskolai szegregáció csökkentése”
- ✦ 2005. július 25-én 2.1.8., „Egyiskolás települések többségében halmozottan hátrányos helyzetű tanulókat oktató iskolák fejlesztése” című pályázatok.

A konferencia célközönségét a pedagógusok, intézményvezetők, iskolafenntartók, pedagógusképző intézmények, illetve cigány kisebbségi önkormányzatok szakemberei és civil szervezetek munkatársai képezték. Az ismertető hét regionális helyszínen

került megrendezésre: Miskolc, Székesfehérvár, Szeged, Szombathely, Debrecen, Pécs és Budapest városokban.

A konferenciasorozat lebonyolítása a rendezvény minden állomásán azonos szerkezeti felépítés szerint zajlott. Délelőtt a plenáris ülést rendezték meg. Ezen a megjelentek általános ismertetőt kaptak az öt meghirdetett pályázatról, amelyet a Humán erőforrás-fejlesztési Operatív Program Irányító Hatóság (HEF OP IH), az Oktatási Minisztérium (OM), az Oktatási Minisztérium Alapkezelő Igazgatósága (OM Alapkezelő), a sulíNova Kht., az Országos Közoktatási Intézet, az Eötvös Lóránd Tudomány Egyetem (ELTE), valamint az Expanzió Humán Tanácsadó Kft. szakértői prezentáltak.

Délután a szekcióülések kerültek megtartásra. A meghívottak a 2.1 és a 3.1 intézkedések keretében kiírt pályázatok szakértőinek közreműködésével széleskörű és alapos tájékoztatást kaptak, érintve a fontos tudnivalókat és a lehetséges hibaforrásokat.

Az érdeklődés a várakozásokat felülmúlta. A pályázatokban érdekelt szakemberek és társadalmi aktivisták intenzíven bekapcsolódtak a szekcióülésekbe.

Az eredményesség-ellenőrző visszacsatolási folyamat során a résztvevők nagy számban adtak olyan információt, hogy mind az előadások, mind pedig a konzultáció támogatta őket pályázati tevékenységük hatékonyabbá tételében.

„A felsőoktatás szerkezeti és tartalmi fejlesztése”

I. HEFOP 3.3.1 „A felsőoktatás szerkezeti és tartalmi fejlesztése” című pályázati kiírás

A 3.3 intézkedés célja a felsőoktatás szerkezeti és tartalmi fejlesztése, ezen belül az egész életen át tartó tanulás és alkalmazhatóság támogatása. Az intézkedés ezt három komponensen keresztül igyekszik elérni:

1. A felsőoktatási intézmények képzési kínálatának növelése
2. A felsőfokú végzettséggel rendelkezők szakmai átképzése és továbbképzése
3. Az intézmények minőségközpontú működésének támogatása

A támogatási összeg felső határa 357 millió Ft, a teljes keretösszeg 6 784 millió Ft volt.

A pályázati kiírás 2004. február 25-én jelent meg, hatalmas érdeklődés mellett 46,4 milliárd Ft-ra nyújtottak be pályázatot, a két beadási határidőre (2004. május 28. és szeptember 10.). A beérkezett 255 pályázatból az első körben 21-et, a második körben 25-öt tudtunk támogatni, az eredeti pályázati keretösszeg erejéig.

A rendelkezésre álló forrásaink által kijelölt korlátok miatt a beérkezett pályázatok döntő többségét nem tudtuk támogatni, azonban a hazai felsőoktatási szféra sikereként kell elkönyvelnünk, hogy az érdekeltek élnek az európai uniós pályázati lehetőségekkel, nagyszámú és a feltételeknek megfelelő pályázatot képesek benyújtani. Érdekes összevetni ebből a szempontból a két pályázati kört is: míg az elsőben 88 pályázatot adtak be, a második körben már 167-et, s a mennyiségi növekedés mellett megfigyelhető volt a formai hibák mennyiségének drasztikus csökkenése – ezek a tények a pályázati kultúra nagymértékű javulására is utalnak.

INTEGRÁCIÓ

A pályázatokat jellemző módon konzorciumok nyújtották be, amivel egyszerre két szinten sikerült megvalósítanunk az integrációt: első lépésben segítettük a felsőoktatási szféra belső integrációját, amivel reményeink szerint javítjuk a hazai intézményrendszer pozícióit az európai felsőoktatási térségben; másrészt tágabb körben a felsőoktatási szféra, valamint az államigazgatás és a gazdasági élet szereplői közti kapcsolatok mélyülését mozdítottuk elő.

A támogatást nyert 46 pályázatot összesen 275 konzorciumi tag nyújtotta be; rajtuk kívül egyéb partnerként (olyanok, akik nem

A támogatható projektek időtartama

2004. OKTÓBER 2008. JÚNIUS

I. KOMPONENS: 18-36 HÓNAP

2004. OKTÓBER 2006. DECEMBER

II. KOMPONENS: 6-24

2004. OKTÓBER 2006. DECEMBER

III. KOMPONENS: 12-36

2004. 2005. 2006. 2007. 2008.

kapnak pénzbeli támogatást) több szervezet részesül a projekt szakmai hasznából.

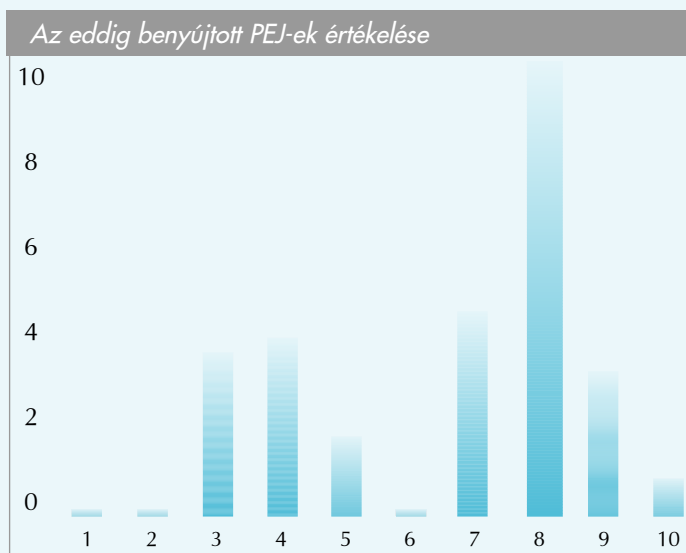
A szerződés aláírása után, illetve a projekt megkezdését követően, amennyiben a pályázó engedélyt kapott a korábbi projektkezdésre, újabb kihívások jelentkeztek a konzorciumok működtetésében, hiszen az egyes konzorciumi tagok más elvek szerint, más területi kultúrában, más gazdasági formában dolgoznak, eltekintve a földrajzi szétszórtságából adódó nehézségekből. A tapasztalatok szerint a kedvezményezettek döntő többsége ezt a problémát is sikeresen megoldotta: pontosan lefektették a konzorciumi együttműködés kereteit (a szerződésen és egyéb megállapodásokon túl eredményesen használták fel a portfólió-technikákat és a hálótervezést is), bátran használták az elektronikus kommunikáció adta lehetőségeket (az e-mail-eken túl munkahonlapokat hoztak létre, amelyek lehetővé teszik a kétirányú kommunikációt).

SAKMAI MONITORING

A pályázatot az Oktatási Minisztérium Alapkezelő Igazgatósága (OM Alapkezelő) a szerződéskötésig gondozza teljes mértékben, ezt követően az egyablakos kapcsolattartási rendszernek megfelelően a Foglalkoztatási Hivatal (FH) veszi át ezt a szerepkört; a továbbiakban az OM Alapkezelő már csak a szakmai monitoringot látja el.

Ezen tevékenységünk során a projektek működéséről jelentős tapasztalatokat gyűjtöttünk össze, amelyeket a következőkben röviden összefoglalunk.

A szakmai monitoring alapja a Projekt Előrehaladási Jelentés (PEJ), amit a szerződésben rögzített időpontokban negyedévente kell benyújtani, amelyet szövegesen és egy 1-től 10-ig terjedő „osztályozattal” értékelünk, ahol a 10-es a legjobb érték. Az eddigi osztályzatok megoszlása a következő:

Megfigyelhető, hogy a projektek többsége szakmai szempontból eredményes, s az átlagos érték (6,34) is a kedvező tartományba esik. Szintén kedvező jel, hogy miközben az alsó ötödben egyetlen projekt sem szerepel, addig négy projekt előrehaladási jelentés került a felső ötödbe. Mivel már valamennyi első körös kedvezményezettünk benyújtott legalább egy projekt előrehaladási jelentést, bizonyos általánosnak nevezhető jelenségek figyelhetők meg:

- míg az első projekt előrehaladási jelentésekből az derült ki, hogy a kedvezményezettek a projekt megalapozásával kapcsolatos szervezési és adminisztrációs feladatokat végezték el (szerződéskötések, közbeszerzési eljárások előkészítése, illetve lebonyolítása), a második projekt előrehaladási jelentésekben már konkrét, a szakmai programhoz szorosan illeszthető feladatok megoldására került sor – ezt mindenképpen jónak értékeltük;
- jelenleg még nem állapítható meg, hogy az indikátorok folyó év végéig milyen mértékben fognak teljesülni, azonban a szakértők az esetek kétharmadában ezt valószínűsítik;
- a projekt folyamatokban megfelelő képzettséggel, nagy szakmai tapasztalattal rendelkező szakemberek vesznek részt, kompetenciájuk a projekteken belül egyértelmű.
- a projektek sikerét sokféle tényező veszélyezteti, de szerencsére nagyon kevés tartozik a jelentős – nagy valószínűséggel bekövetkező kategóriába. A gyakrabban előforduló kockázati tényezők a következők: a projektkezdések időbeli eltolódása, a tananyagok jelen követelményeihez való igazodásának hiánya, a képzésre jelentkezők számának becslésével kapcsolatos nehézségek (a projekttervezés során alkalmazott igényfelmérések néhány esetben nem bizonyultak helytállóknak), a jogszabályi környezet változása, az akkreditációs folyamatok elhúzódnása, a munkaerő-piaci elhelyezkedési nehézségek.
- A nehézségek közül külön ki kell emelni, bár szigorúan véve nem a szakmai monitoring körébe tartozik, a pénzügyi-közbeszerzési területet, itt sok anomália jelentkezik, amely lassítja a finanszírozási folyamatot, s ez több esetben veszélyezteti a projektek sikerét, de legalábbis lassítja azok megvalósítását.
- A költségelszámolásokkal kapcsolatban megállapítható, hogy a projektek keretében elszámolt költségek szigorúan a projekt tárgyához kapcsolódnak, azok szintje reális, a kevés vitatott esetben ezt a kedvezményezettek korrekciókérés keretében tisztázták. Nehézséget általában az ellenkező véglet okozott, amikor az adott időszakban elszámolt költségek messze elmaradtak az időarányosan tervezettől, finanszírozási feszültséget okozva a projekt végrehajtásában – ez a probléma részben visszavezethető arra, hogy a korábbi projekt előrehaladási jelentésekben igényelt támogatásokat pénzügyi-közbeszerzési problémák miatt visszatartották.

Esettanulmány: A Dunaújvárosi Főiskola „Partnerközpontú önértékelési modell megalkotása és továbbképzések a felsőoktatási intézmények humán erőforrásainak fejlesztéséért” tárgyú projektje

MINŐSÉGGÖZPONTÚ FEJLESZTÉS A FELSŐOKTATÁSBAN

Móttó: „A megnövekedett hallgatói létszám, a társadalmi és gazdasági környezet változása új kihívást jelent a felsőoktatás számára, amihez alkalmazkodni kell...”

Partnerközpontú önértékelési modell megalkotására, továbbképzésre, a felsőoktatási intézmények humán erőforrásainak fejlesztésére nyert együttműködési támogatást a Dunaújvárosi Főiskola vezette hététagú konzorcium: két egyetem, két főiskola és három civil szervezet.

A konzorcium tagjai a Széchenyi István Egyetem, a Pécsi Tudományegyetem, a Kodolányi János Főiskola, a Dunaújvárosi Főiskola, az Iparfejlesztési Közalapítvány, az Emberi Erőforrásgazdálkodási Tanácsadók Országos Szövetsége és a Magyar Akkreditációs Bizottság Titkársága, amely túlmutat a hagyományos felsőoktatási szféra határain, így tágabb értelemben segít megvalósítani az integrációt.

A konzorciumi partnerek bevonásával kidolgozott program – amely külön hatósági engedéllyel már az ünnepélyes aláírást megelőző hónapokban (2004. november 1.) is működött – az Európai Unió Strukturális Alapok forrásainak egyik szegmenséből, az Európai Szociális Alapból (ESZA) finanszírozott, Humánerőforrás Fejlesztési Operatív Programon (HEF OP) belül, konzorciumi szerződés keretében valósul meg (2004-2006 között).

KONZORCIUMI SZERZŐDÉS ALÁÍRÁSA

DR. BOGNÁR LÁSZLÓ, A DUNAÚJVÁROSI FŐISKOLA FŐIGAZGATÓJA, TÖRÖKNÉ RÓZSA JUDIT, FOGLALKOZTATÁSPOLITIKAI ÉS MUNKAÜGYI MINISZTERIUM HUMÁNERŐFORRÁS-FEJLESZTÉSI OPERATÍV PROGRAM ÉS EQUAL PROGRAM IRÁNYÍTÓ HATÓSÁGA (HEF OP IH) FŐIGAZGATÓJA; BUDAPEST, 2005. MÁRCIUS 4.

ÚJ FEJEZET A FELSŐOKTATÁSI MINŐSÉG SZEMLÉLETÉBEN

A projekt célja, hogy kialakítsa a civil szféra és a felsőoktatási intézmények közös együttműködésével a célcsoportokba tartozó intézményi vezetők, illetve az oktatók/kutatók partnerközpontú szemléletét, továbbá Magyarországon elsőként adaptálja az EFQM-alapú önértékelési modellt a magyar felsőoktatásra.

A projekt hosszú távú célja, hogy elősegítse a felsőoktatásban tanulók és végzettek nagyobb arányban történő sikeres belépését a hazai és a közösségi munkaerőpiacra, valamint alkalmazkodásukat annak változó körülményeihez. Emellett célja a civil szféra és a felsőoktatási intézmények jelenlegi kapcsolatrendszerének kedvező irányú megváltoztatása a partner- és minőségközpontú működés irányába, a társadalmi elvárásoknak való mind teljesebb körű megfelelés érdekében. A projektbe bevont non-profit szervezet, az Emberi Erőforrásgazdálkodási Tanácsadók Országos Szövetségének felhasz-

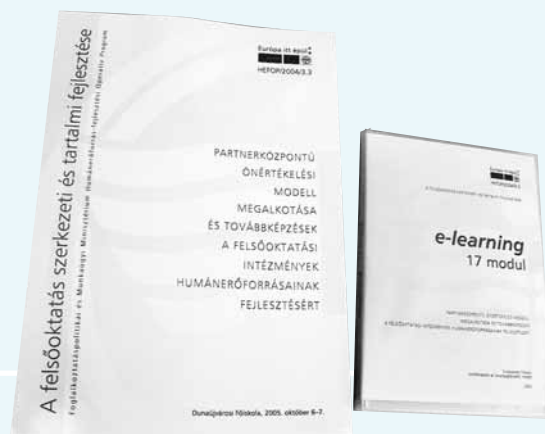
nálói szférával fennálló széleskörű kapcsolatait, valamint tárgyalagos, külső nézőpontja lehetővé teszi a felsőoktatáson kívüli szereplők igényeinek és szempontjainak figyelembevételét.

A projekt rövid távú célja, hogy kialakítsa a célcsoportokban lévő intézményi vezetők, illetve oktatók/kutatók partnerközpontú szemléletét 17 új – a felsőoktatás sajátosságainak figyelembevételével kidolgozott – e-learning formájú tananyag elkészítése és a gyakorlatba való bevezetése révén. Célja, hogy biztosítsa a gyakorlatorientált korszerű vezetési, minőségirányítási, illetve tanulásirányítási módszerek alkalmazását.

EFQM-MODELL ADAPTÁCIÓJA

Az EFQM betűszó a '90-es évek elején létrehozott Minőségmenedzsmentért Európai Alapítványt (*European Foundation for Quality Management*) takarja. Az alapítvány dolgozta ki többek között az Európai Minőségi Díj alapját jelentő, egyebek mellett az önértékelés, a vezetés és stratégia, az üzleti eredmények és a partneri/vevői elégedettség mérését szolgáló EFQM Üzleti Kiválóság modellt. A szakértők felhasználták a kritériumok követelményrendszerének kialakításához a Magyar Akkreditációs Bizottság (MAB) akkreditációs önértékelési szempontrendszerét. Az átalakításról elmondható, hogy a Nemzeti Minőségi Díj, illetve a Közoktatás Minőségéért Díj modell elemei túlnyomórészt alkalmazhatóak a felsőoktatási önértékelési modell esetében is.

Az új modell kialakításán dolgozó szakemberek feladata az volt, hogy mérleget adjanak, mely korábbi elemek emelhetők be az új modellbe, amelyek esetében van szükség átfogalmazásra, kiegészítésre, illetve a modell mely részeiben szükséges teljesen új elemeket, alpon- tokat kialakítani. A fejlesztő csoport véglegesítette a kritériumrendszert és az önértékelés módszertani útmutató anyagát. Megfogalmazta ajánlásait a felsőoktatási intézmények vezetőinek, a közeljövőben elinduló önértékelési folyamat módszertana tekintetében.

A PROJEKT ELSŐ ÉVÉNEK EGYIK EREDMÉNYE A KIDOLGOZOTT 17 E-LEARNINGES TANANYAGMODULT TARTALMAZÓ CD ÉS A SZAKMAI ANYAGOKAT TARTALMAZÓ KIADVÁNY

E-LEARNING VEZETŐKNEK ÉS OKTATÓKNAK

A projekt megvalósítása során három fő témakörben, mégpedig a „Korszerű vezetési módszerek a felsőoktatásban”, „Felsőoktatási minőségmenedzsment”, „Korszerű pedagógiai módszerek a felsőoktatásban” témákban került sor 17 különböző tananyag-modul e-

learning típusú kidolgozására, amelyeket a MAB által felkért független szakértők lektoráltak.

FELSŐOKTATÁSI KONFERENCIA: MINŐSÉGV

A felsőoktatás minőségelvű fejlesztését célzó program fontos állomásaként kétnapos konferencia megrendezésére került sor 2005. október 6-7. között a Dunaújvárosi Főiskola Déri János Médiacentrumában.

AZ ÁTÁLLÁS ÉVE

A program fontos mérföldköve volt ez a kétnapos tanácskozás, amelynek résztvevői a partnerek együttműködési lehetőségei mellett, a konzorcium megalkotta struktúra fontos pillérét képező továbbképzések és az intézményi önértékelések rendszerét tekintették át.

A plenáris ülésen – amelyre valamennyi felsőoktatási intézmény meghívást kapott – Dr. Bognár Lászlónak, a Dunaújvárosi Főiskola főigazgatójának köszöntője után, Dr. Koppány Imre projektvezető számolt be a tapasztalatokról és az eddigi eredményekről. Dr. Mang Béla, az oktatási tárca helyettes államtitkára előadásában kifejtette, hogy a magyar felsőoktatás fordulópont előtt áll, és 2006 az átállás éve lesz. Bár az intézmények felkészültek a kétciklusú, kétszintű képzés bevezetésére – „az akkreditációs tapasztalatok nagyon jók” –, a szférának több ponton megújulásra van szüksége ahhoz, hogy lépést tartson az európai, sőt globális felsőoktatási versenyben.

NEMCSAK DÖNTHET, DÖNT IS A PIAC

Dr. Veress Gábor egyetemi tanár előadásának középpontjában a külföldi példák és minták álltak, míg a Nemzeti Fejlesztési Terv (NFT) keretében megvalósuló projekt foglalkoztatáspolitikai vonatkozásairól Kordás László, a Foglalkoztatáspolitikai és Munkaügyi Minisztérium (FMM) politikai államtitkára számolt be a konferencia vendégeinek. Mint mondta, a felsőoktatás „kimeneti fázisa” – vagyis a végzett hallgatók elhelyezkedési lehetőségeinek vizsgálata – folyamatos kontrollt igényel: felértékelődtek a munkaerőpiaci igények, s e felértékelődésnek meg kell jelennie a felsőoktatás kínálatában, egész rendszerében.

PROJEKT NYITÓKONFERENCIA, SZEKCIÓÜLÉS ÉS WORKSHOP,
DUNAÚJVÁROSI FŐISKOLA, KERPELY YOUTH HOSTEL, KÉK SZALON, DUNAÚJVÁROS,
2005. OKTÓBER 7.

A plenáris ülés délutáni programjában már az egy-egy részletet körüljáró – a program szempontjából nem kevésbé fontos – előadások szerepeltek, többek között az önértékelési modell struktúrájáról, a felsőoktatás minőségmenedzsmentjével kapcsolatos kérdésekről, s természetesen az intézményi lehetőségekről. A tanácskozás másnap szekcióülésekkel folytatódott, amelyen a szerzők bemutatták az elkészült tananyagmodulok tartalmát a célcsoport tagjainak.

A PROJEKT FOLYTATÓDIK

A projekt tevékenysége a következő évben tovább folytatódik, zárásának időpontja 2006. november 1. A kidolgozott e-learninges tananyagokat a konzorciumi tagok felső vezetése által legalkalmasabbnak ítélt célcsoportok tagjai – a felsőoktatásban munkálkodó vezetők és oktatók – több alkalommal kétnapos workshop keretében fogják elsajátítani és alkalmazni a szerzett ismereteket mindennapi munkájuk során.

A projekt sikerének egyik záloga a szakmailag elkötelezett célcsoportok kiválasztása. Ezen célcsoportokban – a két főiskola mellett – a Pécsi Tudományegyetem és a Széchenyi István Egyetem (gazdasági és akadémiai) vezetői és oktatói aktívan hozzájárulnak a partnerközpontú szemlélet és gyakorlatváltás megvalósulásának sikeréhez. A kiválasztás kritériumaiként szerepeltek: a partnerközpontú szemlélet, az elkötelezettség az új vezetési és pedagógiai módszerek iránt. Emellett az is fontos kritérium volt, hogy vállalni tudja a projektben való aktív részvétel terhelését, valamint vállalja saját tevékenységében egy „pilot” alkalmazás bevezetését és a multiplikátor szerepkört.

Az oktatási folyamat keretében a szerzők és a célcsoportok tagjai interaktív módon dolgozzák fel (az elkészült e-learning típusú tananyagok segítségével) az adott témákat a szerzők moderatori irányítása mellett. A célcsoportok tagjai feladatokat vállalnak. A feladatok elkészítése során feldolgozzák a választott témákat és a bevezetés eredményeiről prezentáció segítségével adnak számot.

A projekt keretében a képzések lebonyolítását elősegítendő egy példaértékű minta-tantermet hozunk létre a Dunaújvárosi Főiskolán, amely megfelel a „jövő iskolája” „intelligens tanulási terének”.

A konzorciumban résztvevő felsőoktatási intézmények a felsőoktatásra adaptált EFQM modell alapján végzik el az intézményi önértékelést. Szakmai hitelességére garancia az Iparfejlesztési Közalapítvány szakmai szervezete, amely a Magyar Minőségfejlesztési Központ nemzeti partnerszervezeteként az EFQM hivatalos képviselője Magyarországon. A sikeresség másik záloga a Kodolányi János Főiskola, az ország egyetlen kétszeres minőségdíjas felsőoktatási intézménye.

A projekt zárásaként egy közérdeklődésre számot tartó zárókonferenciát rendezünk, terveink szerint 2006. júniusában. A zárókonferencián a projekt minden résztvevője számot ad a projekt kapcsán szerzett tapasztalatairól az elért eredményekről.

A projekt nyilvánosságát biztosítják a konzorcium tagjai országsszerte különböző fórumokon. 2005. november 10-én a XIV. Magyar Minőség Héten a projekt vezetője előadást tartott a konferencia résztvevőinek a projekt eredményeiről, soron következő tevékenységeiről.

A projekt megvalósítása során felmerült problémák megoldása a projekt irányító szerve, a Projekt-Tanács feladata. A projektmenedzsment mindeztidáig sikeresen irányította a közel 60 fős megvalósító (szerzők, szakterületi vezetők, külső szakértők, projektmenedzserek) csoportot és a 40 fős célcsoportot. A problémák többsége nem a projekt szakmai megvalósításával, hanem annak pénzügyi elszámolásával kapcsolatos, mivel az elszámolásokhoz szükséges nagy terjedelmű dokumentumhalmoz létrehozása és kezelése nem minden esetben zökkenőmentes. A projekt egész időtartamára veszélyt jelenthet,

hogy az elszámolás folyamata az esetenként bürokratikus folyamatok miatt nehézkes és hosszadalmas. Azonban a projektben közreműködők kinyilvánították lojalitásukat a projekt iránt és a megkezdett munkákat ez idáig befejezték, még akkor is, ha késett a kifizetés.

A projekt tevékenységéről további információk találhatók a projekt hivatalos honlapján a www.duf.hu/min-pro oldalon. A honlap a nyilvánosság biztosításán kívül a projekt szakmai tevékenységének megvalósulását is segíti a belső jelszóval védett felületével, belső fórummal, és letölthető szakmai anyagokkal.

Beruházás start 2005-ben uniós forrásból

A felsőoktatási intézmények infrastrukturális feltételeinek javítása (HEFOP 4.1.2) című pályázat eredményei alapján

A korábbi számban bemutatásra került Humán erőforrás-fejlesztési Operatív Program (HEF OP) 4.1.2-es pályázaton nyertes kedvezményezettek köre. Megismerkedhettek továbbá hat kedvezményezett távlati terveivel és elképzeléseivel, amelyeket a támogatás biztosította források felhasználásával igyekeznek megvalósítani. Jelen számban bemutatásra kerülnek a további nyertesek és egy rövid tájékoztató a projektek tartalmáról, képekkel illusztrálva.

KÁROLY RÓBERT FŐISKOLA

A II. ÉPÜLET, AMELY TETŐTÉR BEÉPÍTÉSSEL BŐVÜLT, ÉS ÚJ HOMLOKZATOT KAP

A támogatás összege: 1. 300.000.000 Ft

A Károly Róbert Főiskola projektjének célja, hogy az intézmény dinamikus fejlődő, korszerű felsőoktatási bázisként hozzájáruljon a szellemi potenciál növeléséhez, amelyet a korszerű képzési és oktatási feltételek biztosítása, az intézményi felszerelések, szolgáltatások színvonalának emelése és a korszerű informatikai infrastruktúra kialakítása révén kíván elérni. A fejlesztést indokolja, hogy az intézmény hallgatói létszáma közel megháromszorozódott az eltelt időszakban. Az intézmény ennek megfelelően akadály-mentesített környezetet, speciális multimédiás oktatótermet alakít ki a fogyatékkal élőknek, valamint gyakorlatorientált képzési, egyéni és csoportos tanuló és oktató terek, szemináriumi termek kialakítása révén növeli az oktatás gyakorlati jellegét és színvonalát. Ezen célok megvalósítása modern energetikai és számítógép hálózatokkal felszerelt épületben lehetséges, ahol a szemináriumi termek férő-

hely kapacitása 80%-kal, a kiscsoportos termeké 100%-kal növekszik jelen projekt eredményeként. A fejlesztés összességében több mint 10 ezer m²-t érint.

BUDAPESTI GAZDASÁGI FŐISKOLA

A BUZOGÁNY UTCAI ÉPÜLET EMELETRÁÉPÍTÉS KAP

A támogatás összege: 1. 133.800.000 Ft

A projekt keretében a Budapesti Gazdasági Főiskola (BGF) több telephelyén valósulnak meg infrastrukturális fejlesztések. A projekt eredményeképpen az intelligens épület tulajdonságainak megfelelő nagyelődök, az épület átalakítás után pedig számítástechnikai, idegen nyelvi laboratórium kialakítása válik lehetővé, ezzel egyidejűleg az épületek akadály-mentesítésére is sor kerül.

A Pénzügyi és Számviteli Főiskolai Karon (PSZF) épületbővítés és informatikai fejlesztés valósul meg, amelynek keretében tetőszint-ráépítéssel számítástechnikai, valamint idegen nyelvi laborokat és más gyakorlati képzési helyeket alakítanak ki. Az udvar egy részének beépítésével pedig a tanulást szolgáló közösségi terek helyhiánya és a bővítmények akadály-mentesítése oldódik meg. A Kereskedelmi és Vendéglátóipari Főiskolai Karon (KVIF) a belső udvar átépítésével többfunkciós közösségi tér kialakítása történik, ahol az udvar üvegtetős lefedésével a nagyon hiányzó nagy befogadóképességű közösségi tér kerül kialakításra.

A projekt megvalósításával növelni lehet a mozgáskorlátozottak főiskolai életbe való bekapcsolódását, széleskörű információ-szerzését, munkavállalási lehetőségeit.

VESZPRÉMI EGYETEM ÁLTAL VEZETETT KONZORCIUM

(Konzorciumi partnerek: Nyugat Magyarországi Egyetem Geo - informatikai Kar, Dunaújvárosi Főiskola)

KORSZERŰSÍTENDŐ LABOR

A támogatás összege: 1. 076.000.000 Ft

A projekt konkrét célja mindazon beruházások és fejlesztések megvalósítása, amelyek elengedhetetlenek a felsőoktatás szerkezeti és tartalmi fejlesztése érdekében meghatározott célok megvalósításához.

A fenti célokat a pályázó önálló, illetve kiscsoportos tanulást szolgáló közösségi terek, illetve gyakorlatorientált oktatói és képzési helyek létrehozásával, valamint a régió intézményeiben a belső informatikai hálózatának bővítésével kívánja megvalósítani, hogy azok később tanulási és forrásközpontként működhesenek majd. Szintén a fenti célok elérését segíti elő az *e-learning* központok kialakítása, amellyel biztosítható, hogy a hallgatóik a kor követelményeinek megfelelő körülmények között sajátíthassák el az önálló tanuláshoz szükséges módszereket, ismereteket, és csatlakozhassanak a régióban, Veszprémben kialakítandó „Virtuális Könyvtárhoz”.

A pályázat megvalósítása több helyszínen történik, így Dunaújvárosban, Veszprémben, Székesfehérváron és Keszthelyen. Jellemzően a már meglévő oktatási terek korszerűsítése és átépítése történik, kivéve Dunaújvárost, ahol egy régi posztógyár épületének átépítésével alakítanak ki korszerű oktatási tereket. Székesfehérváron egy épületszárny bővítésére kerül sor.

A konzorciumi forma biztosítja a tapasztalatok átadását, és az intézményi sajátosságok megismerését. A felsőoktatás átalakításának egyik fontos céljaként megfogalmazódó nagyobb mobilitást segíti az alapszakok tananyagainak intézmények közötti harmonizálásával, amely elősegíti a szakterületenként eltérő sajátosságokkal rendelkező mesterképzésben való továbblépést.

SZENT ISTVÁN EGYETEM

A támogatás összege: 720.000.000 Ft

Kiemelt cél a projekt keretében, hogy a megvalósítandó beruházások csökkentsék az egyetem földrajzi tagoltságából adódó hátrányokat, amelyet a pályázat a teljes egyetemi közösség számára elérhető forrásközpontok, ezekhez kapcsolódó multifunkcionális közösségi terek kialakításával, valamint a gyakorlati kép-

ÁTÉPÍTÉSRE KERÜLŐ LABOR AZ YBL MIKLÓS FŐISKOLAI KARON

zés színvonalának javításával, a távoktatást és a szakmai kooperációt segítő informatikai szolgáltatásokkal továbbá új, a gyakorlati képzés korszerűsítését szolgáló, magas színvonalú informatikai eszközparkkal ellátott szaklaborok létesítésével kíván elérni. A projekt hatékonyságának érdekében a meglévő erőforrások kihasználásának racionalizálása, a pro-aktív hibaelhárítás és a biztosított minőségű szolgáltatásokat támogató technológiák és felügyeleti rendszerek bevezetése kap kiemelt hangsúlyt.

A projekt több helyszínen valósul meg, az intézmény földrajzi tagoltsága miatt. A Budapesti Állatorvos-tudományi Karon és az Ybl Miklós Műszaki Főiskolai Karon informatikai laborok, a Jászberényi Tanítóképző Főiskolán pedig szintén informatikai labor és forrásközpont kialakítása történik. A Gödöllői Szent István Egyetemen egy jelentős forrásközpont, valamint informatikai laborok és kutatószobák kerülnek kialakításra, amely fejlesztések természetesen akadály-mentesítéssel és informatikai fejlesztéssel is párosulnak.

ESZTERGOMI HITTUDOMÁNYI FŐISKOLA

ÁLTAL VEZETETT KONZORCIUM

(Konzorciumi partnerek: Vitéz János Római Katolikus Tanítóképző Főiskola, Pázmány Péter Katolikus Egyetem)

A támogatás összege: 680.000.000 Ft

A konzorcium által benyújtott pályázat intelligens épületben hozza létre a képzésfejlesztéshez szükséges forrásközpont tanulást szolgáló közösségi tereit, a gyakorlatorientált oktatói és képzési tereket, valamint a belső informatikai hálózatot.

A projektben együttműködő felsőoktatási intézmények célja, hogy az esztergomi székhelyű multiregionális projekttel megfeleljenek a Magyar Universitas Programban bemutatott kihívásoknak a felsőoktatás nemzetközi versenyképességének biztosítására. A fenntartó a konzorciumban érintett egységeket egy épületben, az egykori esztergomi Nagyszeminárium (Régi Szeminárium) teljes felújításra kerülő ingatlanában helyezi el, jelezve azt a szándékot, hogy a történelmi szerepnek megfelelő jelentőségű fejlesztést valósít meg az intézményekben, hatásában pedig az egész hazai és kárpát-medencei felsőoktatásban.

A közel 10 ezer m²-es épület közel 60%-át kitevő területen létrejön egy multiregionális, sőt nemzetközi hatású forrásközpont, továbbá az uniós normáknak teljes egészében megfelelő gyakorlatorientált oktatói és képzési terek létesülnek. Jelen projekt

LEENDŐ FORRÁSKÖZPONT

megvalósítása lehetővé teszi a konzorciumi funkciókban érintett helyiségek belsőépítészeti kialakítását, és a teljes ingatlanra vonatkozó 'intelligens épület' koncepció megvalósítását.

KÁROLI GÁSPÁR REFORMÁTUS EGYETEM

által vezetett konzorcium (Konzorciumi partnerek: Ferencvárosi Önkormányzat, Pro Lingua et Cultura Germanica Alapítvány)

A támogatás összege: 233.700.000 Ft

A projektnek köszönhetően az egy évtizede alapított Károli Gáspár Református Egyetem Bölcsészettudományi Karán lehe-

A LEENDŐ VIDEO- ÉS AKUSZTIKUS TANSTÚDIÓ

tővé válik az itt végző hallgatók magas szintű gyakorlati szakmai és nyelvi képzése, növelve ezzel a kibocsátott szakemberek elhelyezkedési esélyeit. A pályázat egyik komponense a Bölcsészettudományi Kar kommunikáció szakos hallgatóinak gyakorlati képzését biztosító tanstúdiók létesítését, a másik komponense az ezek működtetéséhez és az Egyetem összes hallgatóját, valamint a Ferencvárost is érintő modern idegennyelv-oktatáshoz szükséges hálózat kiépítését foglalja magába. Ez utóbbi a számítógépes nyelvi labor kialakítását, az előbbi pedig egy videó- és egy akusztikus tanstúdió kialakítását jelenti.

A gyakorlatorientált oktatás tárgyi eszközeit egy meglévő épületben kell megfelelő körülmények között telepíteni és működtetni, ehhez az épületen belüli építészeti, gépészeti és elektromos átalakítások mellett biztonsági és beléptető rendszert, valamint akadály-mentesítést valósít meg a pályázó.

MOZGÁSSÉRÜLTEK PETŐ ANDRÁS NEVELŐKÉPZŐ

ÉS NEVELŐINTÉZETE

A BEJÁRAT AKADÁLY-MENTESÍTÉSE VALÓSUL MEG

A támogatás összege: 401.100.000 Ft

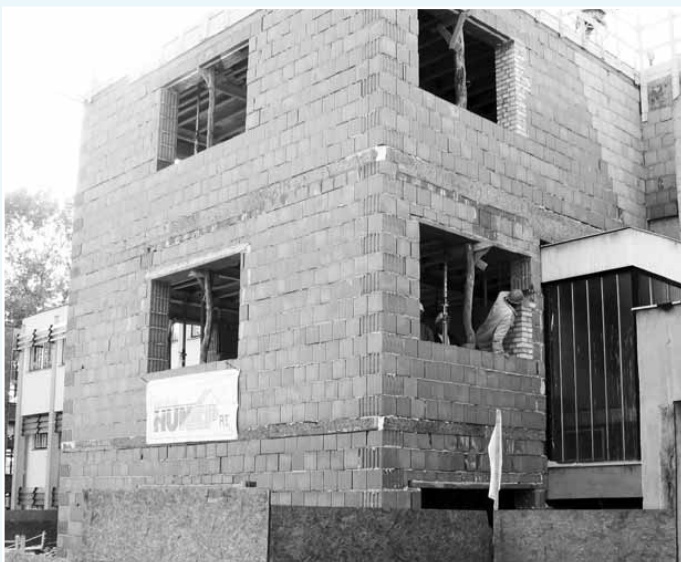
A projekt keretében a pályázó a korszerű és versenyképes képzési, tanulási és oktatási feltételek biztosítását kívánja elérni a főiskola épületének átalakításával, korszerű hálózati infrastrukturális háttér kiépítésével, az akadálytalan működés érdekében. A projekt eredményeként modern közösségi tér (regionális forrásközpont), új gyakorlatorientált tanulási-oktatási terek, és az ezek működését megalapozó korszerű informatikai hálózat jön létre akadály-mentesített környezetben. Az intézmény partnerei közül az MPANNI Gyakorló Intézménye emelhető ki, amely a videokonferencia kialakításához ad szakmai segítséget. A pályázó az ország összes konduktív pedagógiával foglalkozó szakemberének lehetőséget biztosít az új évezred kínálta technikai és szellemi ismeretek megszerzésére, általános tudásszintjük elmélyítésére.

Az oktatási, képzési terek kialakításán belül új szaktantermek kerülnek kialakításra. 250 új férőhely létesül a túlszűfoltosság enyhítése érdekében. Emellett egy darab beépített tolmácsberendezés kerül kialakításra infrás fülhallgatókkal. A meglévő informatikai hálózatra új végpontokat csatlakoztatnak. Megvalósul továbbá 10-szeres sebességű LAN, valamint hálózati rendszerek integrálása és a hálózati eszközök 100 %-os tápfelügyelete.

A pályázati kiírás első körében támogatást nyert pályázatok

Két Kedvezményezett 2005. márciusában történt a szerződéskötés, így ebben a tájékoztatóban már konkrét előrehaladásról tudunk beszámolni.

DEBRECENI EGYETEM

AZ AGRÁRTUDOMÁNYI RÉSZPROJEKT BŐVÍTMÉNYE

A támogatás összege: 1. 362.153.659 Ft

A Debreceni Egyetem az ország egyik legnagyobb felsőoktatási központja, amely regionális tudásközpontként is működik.

A projekttel elérni kívánt konkrét célkitűzések közé tartozik az infrastrukturális feltételek megteremtésén keresztül a hallgatói tudás színvonalának emelkedése; ennek érdekében a korszerű, gyakorlatorientált oktatási és a multifunkcionális oktatási és közösségi terek számának jelentős növelése, új laboratóriumok, informatikai termek kialakítása, az egyetemi informatikai hálózat korszerűsítése, sávszélességének növelése, valamint az épületek akadálymentességének megteremtése, a hátrányos helyzetűek esélyeinek növelése.

Az IKT eszközök beszerzésével elérhető a hallgató/gép arány javítása, illetve az elektronikus tananyagokhoz való hozzáférés lehetőségének növelése, amelynek eredményeképpen az adatátviteli sebesség 10-100-szoros növelését, az üzembiztonság 99,5%-os színvonalra emelését kívánja elérni a projekt.

Mindezeket a projekt több részprojekt megvalósításán keresztül kívánja elérni:

- az *orvostudományi részprojekt* az egészségügyi kar közösségi terekkel való bővítését tartalmazza, amelynek keretében jelenleg az épület szerkezeti kialakítása folyik;
- az *agrártudományi részprojekt* az agrárcentrum informatikai részlegének felújítását, többfunkciós helyiségek, valamint kiscsoportos tanulásra szolgáló szobák kialakítását, valamint az Élelmiszertudományi Tanszék egyéni és csoportos tanulást szolgáló helyiségeket tartalmazó bővítését célozza; két szint már elkészült a bővítményből.
- a *bölcsész tudományi részprojekt* tanulásra alkalmas terek, regionális forrásközpont kialakítására irányul. Jelenleg a közbeszerzési eljárás lebonyolítása zajlik;

- a *természettudományi részprojekt* egyes helyiségek közösségi tanulást szolgáló multifunkcionális teremmel alakítását tartalmazza, ennek keretében 2005 szeptemberében három terem átadására került sor, az eszközbeszerzés folyik, illetve a részprojekt zárására készülnek;

- az *informatikai alpinfrastruktúra részprojekt* az informatikai komponens keretében az alpinfrastruktúrák fejlesztését tűzte ki célul."

BUDAPESTI KOMMUNIKÁCIÓS FŐISKOLA

A támogatás összege: 759.018. 320 Ft

A program célkitűzései közé tartozik az egyéni és csoportos tanulásra alkalmas terek, a gyakorlatorientált képzési-tanulási terek, illetve a kulturális-közösségi terek létrehozásán túl a korszerű hálózati infrastrukturális háttér kiépítése, valamint az IKT komplex eszközzrendszerének fogadására alkalmas intézményi környezet létrehozása.

A fejlesztés eredményeképpen a pályázó intézményben 21 darab, a pályázati célokhoz illeszkedő gyakorlati képzést támogató oktatási hely/multifunkcionális közösségi tér kerül kialakításra 2026m² alapterületen, összesen egyidejűleg 1000 fő befogadóképességgel. Emellett sor kerül a fejlesztett terek IKT-eszközökkel való felszerelésére, valamint az intézmény belső informatikai hálózatának fejlesztésére, és az akadálymentes közlekedés biztosítására.

A pályázat keretében 5 szintes, szintenként 450 m² alapterületű épülettel bővül a főiskola, amely már szerkezetkész állapotban van. Jelenleg az épület-felújítás belsőépítészeti munkálatai zajlanak. A projekt befejezése 2006. elején várható, így a Budapesti Kommunikációs Főiskola valósít meg elsőként beruházási programot a HEFOP keretében.

AZ ÉPÜLŐ BŐVÍTMÉNY